

چرا جنگ مذهب علیه مذهب راه افتاد؟

ناسوعا و عاشورای حسینی را تسلیت می‌گوییم

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و یکم | شماره ۱۰۱۱ | دوشنبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۰ | ۷ محرم ۱۴۴۳ | ۱۶ آگوست ۲۰۲۱ | ۱۶ صفحه

۲ سر مقاله

دکتریدالله جوانی

وزرای تراز انقلاب اسلامی

۲ نگاه

سیامک باقری

مذاکره تنها راه غرب

۲ نگاه

فرهاد مهدوی

تسریع در خدمت به مردم

صبح صادق

مرزداری از اسلام اصیل

مهدی سعیدی

جریان‌شناس سیاسی

بیش از چهارده قرن از مصیبت عظمای ۱۰ محرم سال ۶۱ هجری می‌گذرد و حب حسین بن علی(ع) همچنان حرارت بخش قلوب احرار و آزادگان عامل است. حرکتی که مسیر تاریخ را تغییر داد و اجازه نداد تا سایه سیاه حاکمیت ظلم و کفر فراگیر شده و نور هدایت و امید خاموش شود! درباره این حرکت عظیم و اینکه هدف نهضت حضرت ابا عبد الله(ع) چه بود و چه عاملی موجب شد تا فرزند رسول الله(ص) گام در مسیری بگذارد که شهادت خود و یارانش و اسارت خاندانش پایان بخش آن باشد، در طول تاریخ تحلیل‌های مختلفی ارائه شده و هر کس تلاش کرده است تا از منظر و خاستگاه خود به این حادثه بر عظمت بنگرد. برخی از تلاش حضرت برای به دست‌گیری حکومت سخن گفته‌اند،

برخی از قیام او برای شهادت و دیگرانی شهادتش را تقدیری الهی تفسیر کرده‌اند! حقیقت آن است که روح و گوهر قیام امام را باید مقابله با بدعتی دانست که تسلیم و تمکین و سکوت در برابر آن مرادف با پایان اسلام بود! آن تبدیل حکومت نبوی به حکومت سلطنتی اموی بود! هر چند در مکتب اهل بیت(ع) اداره حکومت و جامعه اسلامی پس از پیامبر اعظم(ص) به فرمان الهی بر عهده امیر المؤمنین(ع) و فرزندان او سپرده شده بود، اما با وجود انحراف ایجاد شده در طول نیم قرن از رحلت پیامبر اسلام(ص) خلفای متعددی بر مسند خلافت اسلامی تکیه زده بودند، که هیچ یک رسماً مدعی تبدیل خلافت به سلطنت نبودند! و هیچگاه انحراف تا این حد زیاد نشده بود که پست‌ترین افراد بر مسند عالی‌ترین جایگاه حکمرانی جامعه اسلامی تکیه زنند! پیش از این خلفای جامعه اسلامی ادعای حکمرانی مبتنی بر سنت پیامبر(ص) داشتند و مشروعیت خود را به انتخاب مسلمانان و سیره نبوی مستند می‌کردند، اما با صدرنشینی یزید بن معاویه، بنی

امیه رسماً خلافت اسلامی را به سلطنت اموی تبدیل کرد! سلطنت نامشروع بنی‌امیه اعتباربخشی از سوی بزرگانی را نیازمند داشت که می‌توانستند جامعه اسلامی را با خود همراه کنند که در رأس آن بزرگ خاندان اهل بیت(ع)، حضرت حسین بن علی(ع) به بود. اینجا بود که بیعت گرفت از امام(ع) به مهم‌ترین رکن تکمیل بخش پروژه کودتای اموی بدل شد! راهبر معظم انقلاب اسلامی در شرح این ماجرا می‌فرماید: «[یزید] توقع داشت که این امام هدایت پای حکومت او را امضا کند؛ «بیعت» یعنی این. می‌خواست امام حسین(علیه‌السلام) را مجبور کند به جای این‌که مردم را ارشاد و هدایت فرماید و گمراهی آن حکومت ظالم را برای آنان تشریح نماید، بیاید حکومت آن ظالم را امضا و تأیید هم بکند! قیام امام حسین(علیه‌السلام) از این‌جا شروع شد... توقع کرد که امام حسین(علیه‌السلام) پای این سیه‌نامه تبدیل امامت اسلامی به سلطنت طاغوتی را امضا کند؛ یعنی بیعت کند. امام

حسین فرمود «مثلی لا یبایع مثله»؛ حسین چنین امضایی نمی‌کند. امام حسین(علیه‌السلام) باید تا ابد به‌عنوان پرچم حق باقی بماند؛ پرچم حق نمی‌تواند در صف باطل قرار گیرد و رنگ باطل بپذیرد.» (۱۳۸۱/۷/۹)

تبدیل حکومت اسلامی به سلطنت اموی بدان سبب بزرگ‌ترین بدعتی بود که تسلیم در برابر آن جایز نبود، که از نگاه اسلام حکومت در نگاه اسلام مهم‌ترین نهاد اجتماعی است که بیشترین تأثیر را در هدایت و ضلالت جامعه دارد! تعبیر «الناس علی دین ملوکهم»، بخشی از این حقیقت را بازگو می‌کند؛ از این رو دین آخر الزمانی که هدایت همه بشریت را در همه زمان‌ها و مکان‌ها بر عهده دارد، نمی‌تواند تنها به چند توصیه فردی و اجتماعی بسنده کند و برای در اختیار گرفتن مهم‌ترین عامل سعادت و شقاوت موجودی اجتماعی به نام «انسان» برنامه‌ای نداشته باشد و امر حکومت را به فساد و فجار بسپارد!

در طول حدود ۲۵۰ سال دوران مبارزات اهل بیت(ع) دستیابی به حکومت و بهره‌گیری

از آن برای هدایت جامعه در صدر آرمان‌های مبارزاتی ایشان قرار داشت و تشکیلاتی پیچیده، قدرتمند و سامان یافته اهل بیت(ع) در طول تاریخ برای فراهم کردن مقدمات آن تلاش کرده و موفق شد مرزهای حکومت اصیل اسلامی را از حکومت‌های انحرافی به نام دین پر رنگ کند؛ هر چند عملاً امکان دستیابی به قدرت برای ایشان فراهم نیامد!

امروز به برکت قیام بزرگمرد از سلاله حسین بن علی(ع) و حمایت یک ملت از ایشان، پس از چهارده قرن حکومتی شکل گرفته است که رنگ و بویی از حکومت علوی دارد و روزگاری حضرت ابا عبد الله(ع) برای اعتبار بخشی به آن به شهادت رسیده است. امید آنکه همان آرمان و همان مرام همواره به مثابه مانیفست حرکت جمهوری اسلامی در مسیر مبارزه با طاغوت و تحقق تمدن بزرگ اسلامی فرا راهمان باشد و روزگاری نه چندان دور امر حکمرانی به منجی بشریتی داده شود که عدالت را برای عالمیان به ارمان آورده و منتقم خون ثار الله خواهد بود!

۱۵ پاسدار

رئیس دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله(عج) عنوان کرده

دستیابی سریع به واکسن مطمئن

پس از پیام فرمانده معظم کل قوا، نیروهای مسلح با همه توان به میدان مبارزه با کرونا آمدند

سپاه در کنار مردم

۳ دیدگاه

نسخه صوتی صبح صادق

بشنوید @Beshnavidd

دیدگاه

شماره ۱۰۱۱ | دوشنبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۰

روزنه

حیات حسینی-ا

سیدرضا سرور

مسئول دفتر نمایندگی ولیفقیه در قرارگاه منطقه‌ای ثامن‌اللحمه (ع)

تفاوت بنیادین بنای حق و بنای باطل در آن است که باطل با ریختن مظلومان، ریشه در خون دیگران دارد و بنای حق در خون پاک اولیای خدا جوانه می‌زند و از درون خون برمی‌خیزد. بنابراین شهدا با اهدای خون پاکشان در بقا و استمرار حق جریان حیات دارند و راز زنده بودن شهید در جریان حیات‌بخشی است که برای حق ایجاد می‌کند و چون حق ابدی و جاودانه و همیشه زنده است، خون حاضر در شریان‌های حق که باعث این حیات است، نیز همیشه زنده است. اسلام اگر زنده است، حیاتش مرهون خون پاک سیدالشهداست که فرمود: «آن کان دین محمدلم یستقم الا بقتی فیاسیوف خذینی». برپا ساختن اسلام لگدمال شده از طریق دستگاه انحرافی و بدعت‌ساز اموی از میان خاکستر جهالت و شقاوت حاکم بر جامعه آن روز نیازمند انرژی فراوانی بود که به یک باره چنان عنایت و ارتقا گیرد و دیدگاه بشریت را مبعوت خویش ساخته و با تابدین بر محیط نجس شده از بدعت و انحراف و شرک، آن را تطهیر کرده و برای حیات مجدد اهل ایمان فضا را مهیا کند. ایسن انرژی عظیم در ذبح عظیم نهفته بود و آن هنگام که این خون پاک بر شریان اسلام دوید، سیل بنیان‌کنی شد که سرای حاکمیت پلید یزیدیان را منهدم و با تابش انوار تابناک خویش ظلمت‌کنده ساخته در تهاجم نرم دشمنان را روشن و خفاشان دیوسیرت را ناچار به فرار از مسیر خویش ساخت. خون پاک امام و سالار شهیدان در مظلومیت و غربتی وصف‌ناپذیر چنان جریان توفنده و پرشوری را ایجاد کرد که اثر آن در حرکت هر روز شتاب بیشتری می‌گیرد و این حرارت و جوشش دائمی هرگز به سردی نمی‌انجامد. انقلاب اسلامی ایران در مسیر آن خروش و جوشش و حرارت به وجود آمده و نماد الگویی کربلا و عاشورا نیست؛ بلکه در متن این جوشش و قیام همیشگی با نهضت حیسنی همراه گشته و با همان هدف الهی در مسیر حاکمیت جریان حق به سوی روشنی و هدایت جهان و رفع استیلائی ظالمانه مستکبران عالم به پیش می‌رود. سنت الهی حاکمیت مستضعفان بر مستکبران در جریان است و منتقم خون شهیدان کربلا و هادم ابنیه شرک و نفاق منتظر این سیل عظیم در وعده‌گاه مقرر الهی است. او منتظر است که جریان پرشور حسینی را به سوی از بین بردن و تطهیر زمین از وجود ظالمان هدایت کند و تداوم نهضت حسینی را در حکومت عدل خویش به نمایش گذارد. ما در فرآیند انقلاب اسلامی تا حکومت جهانی عدالت‌گستر مهدوی سربازان این نهضت بزرگ هستیم که باید زمینه‌ساز و شتاب‌دهنده این جریان با مال و جان و گاه آبروی خویش باشیم. سربازانی که بر اثر هدایت‌های داهیانه و حکیمانه یکی از فرزندان برومند و به معنای واقعی کلمه رشید اباعبدالله‌الحسین(ع) چشمان بصیرت‌شان باز شده و نگاه نافذشان به دور دست‌ترین نقطه این جبهه دوخته شده است و اهداف‌شان در کلمات نافذ و دل‌های پرشور سربازانی چون حاج قاسم سلیمانی و حسن طهرانی مقدم و... هزاران به خون خفته دیگر تجلی یافته است. بر اثر این شور و بصیرت از قرآن کریم الهام گرفته و جهت تقابل با آشکار گشته و علیرغم جریان نفوذ و تحریف که سعی در تطهیر شیطان دارند، مسأ‌ورای این چهره بزک شده را شناخته‌ایم و هرگز گول بخیلدن رانمی‌خوریم و می‌دانیم.

واکسن در جزایر خلیج فارس از طریق بخش بهداشت فرماندهی بهداری نیروی دریایی سپاه انجام شده است. در شهر بندرعباس و برخی نقاط جنوبی نیز همکاران ما طبق نظام هماهنگ بهداشت در مان کشور در حال تزریق واکسن به مردم هستند و آمادگی داریم هر جا که نیاز باشد بنا بر ظرفیتی که داریم، خدمات‌رسانی درمانی و تزریق واکسن انجام دهیم.»

تمام ظرفیت برای مقابله با کرونا

سردار احمد عبداللّهی، مسئول مستقیم دفاع زیستی در سپاه نیز در این زمینه گفت: «در شرایط فعلی دو اولویت مهم داریم: نخست توسعه و گسترش واکسیناسیون عمومی در سطح کشور و دوم تقویت طرح شهید سلیمانی.» وی افزود: «یکسری از نیازهای این طرح در مراحل قبلی تأمین نشد؛ به همین دلیل طرح کم‌رنگ شد، اما الان با توجه به فرمان رهبر معظم انقلاب و دستور فرمانده کل سپاه طرح شهید سلیمانی از روز پنجشنبه آغاز شد و حسب دستور فرماندهی کل سپاه به تمامی سپاه‌های استانی طرح باید با شدت و قوت عملیاتی شود.» معاون بهداری سپاه یادآور شد: «طرح شهید سلیمانی در گذشته بسیار موفق بود و نباید به سادگی آن را از دست داد، لذا طرح با همان شیوه قبلی منتهای توان و قدرت بیشتر اجرا خواهد شد.» وی افزود: «سپاه با تمام توان در خدمت مردم است. عمل‌های الکتیو را در بیمارستان‌های سپاه لغو کرده و تمامی ظرفیت‌های بیمارستانی را به کرونا اختصاص داده‌ام تا بهتر بتوانیم در خدمت بیماران بوده و قدمی در جهت تحقق فرمایش‌های رهبر معظم انقلاب برداشته باشیم.» عبداللّهی یادآور شد: «چنانچه وزارت بهداشت یا دانشگاه‌های علوم پزشکی اعلام نیاز کنند، سپاه بیمارستان‌های صحرایی خود را در اختیار این دانشگاه‌ها قرار خواهد داد. در روزهای اخیر نیز سه بیمارستان صحرایی در سه استان هرمزگان، سیستان و بلوچستان و خراسان رضوی برپا کرده‌ایم.»

تقویت طرح شهید سلیمانی

و اما تجربه موفق بسیج هم بر سر راه مجموعه بهداشت و در مان کشور وجود دارد. طرح شهید سلیمانی و واکسیناسیون سراسری در کشور تنها با تکیه بر بسیج قابل انجام است. در زمینه واکسیناسیون هم سردار سلیمانی، رئیس سازمان بسیج مستضعفین آمادگی همه‌جانبه بسیج را برای افزایش مراکز واکسیناسیون اعلام کرده که بنابر خواهد در دو هفته آینده که ذخایر واکسن کشور به میزان قابل اطمینان برای تزریق یک میلیون دوز در روز برسد، بسیج طلا‌یه‌دار ایجاد مراکز جدید واکسیناسیون در کشور خواهد بود. چنانکه این امر از هم اکنون شروع شده و تعداد این مراکز در حال پیشی گرفتن از سایر مراکز است که سایر سازمان‌ها ایجاد کرده‌اند. نکته نهایی اینکه دفاع زیستی علاوه بر همه این تمهیدات به یک فرهنگ‌سازی هم نیاز دارد، توجه نسبت به تهدیدات ناشی از از تهاجم زیستی، رعایت دستورالعمل‌ها، زدن ماسک، قطع زنجیره انتقال، اهتمام به دریافت واکسن، بی‌توجهی به توصیه‌های غیر معتبر از منابع نامعتبر یا حتی معرض چه در حوزه طب شیمیایی و چه در حوزه طب سنتی و... همه و همه ورود جریان رسانه‌های انقلاب را به صحنه می‌طلبد.

پس از پیام فرمانده معظم کل قوا، نیروهای مسلح با همه توان به میدان مبارزه با کرونا آمدند

سپاه در کنار مردم

علیرضا جلالیان

دبیر گروه سپاه

۲۰ مرداد ماه پیام خیلی صریح و ساده‌ای مخابره شد؛ البته نه در قالب دستورالعمل و بخشنامه، بلکه در قالب یک پیام تلویزیونی آن هم خطاب به همه بخش‌ها و مردم؛ اما این پیام فراز مهمی برای یک بخش از کشور داشت؛ «یک نکته بعد مسئله کمک نیروهای مسلح است. در ماه‌های اول و در اوایل کار، نیروهای مسلح چه ارتش، چه سپاه به جد وارد شدند و کارهای مهمی انجام دادند، بسیج [هم] حضور خیلی خوب و قوی‌ای داشت. اگر چه الان هم مشغولند و کارهایی انجام می‌دهند، اما به نظر من الان هم هر چه می‌توانند بایستی توان‌شان را در این مسئله مصرف کنند و به کمک مردم بیایند.» اولین واکنش‌ها با صدور پیام از طرف رئیس ستاد کل نیروهای مسلح همراه بود و از همان لحظه اول جنب و جوش شدیدی در ارکان نیروهای مسلح افتاد که همه‌اش به دلیل یک موضوع، آن هم فرمان امام بود. بلافاصله از فرماندهان کل تا فرماندهان نیروها همه به خط شدند، آن هم در خط مقدم دفاع، امام فرمودند باید در مقابل تهدید جدید دشمن آرایش جنگی جدید گرفت و این آرایش به سرعت گرفته شد. ۲۱ مرداد ماه همه اقداماتی که از قبل برای مقابله با کرونا در سپاه طراحی شده و در دست اجرا بود، سرعت گرفت. همه این ماجراها در نقطه زمانی قرار گرفته است که دولت دوازدهم پایان یافته و کارها آرام آرام تحویل دولت سیزدهم می‌شود، و البته در شرایطی که تهدید زیستی در حال تغییر آرایش است، کشور هم درگیر تغییر آرایش سیاسی به نفع مردم شده است. در این کشاکش همه باید به کمک همه بیایند، بله همه به کمک همه، نه همه به کمک دولت.

دستور کار جهاد ملی

روز پنجشنبه، ۲۱ مرداد ماه سردار سلامی، فرمانده کل سپاه یک روز پس از این پیام در نشست مشترک با وزیر

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب، در مورد اولویت دادن به مبارزه با کرونا، اظهار کرد: «فرمایشات رهبر معظم انقلاب، دستور کار جهاد ملی برای مقابله با کرونا بود. در همه عرصه‌ها مانند سرایز مطیع اوامر ولی امر هستیم و امروز هم امیدوارم نقش خود را متناسب با این عرصه ایفا کنیم. نباید اجازه بدهیم بیماری که امکان کنترل دارد، عزیزان ما را بگیرد، باید شروع مجددی برای مقابله با کرونا داشته باشیم و فراخوان ملی بدهیم تا همه مردم وارد شوند.» وی خطاب به فرماندهان سپاه‌های استانی هم اظهار داشت: «قرارگاه‌های ام‌ام (رضاع) را در استان‌ها تشکیل دهید و به خانه‌ها رجوع کنید و اجازه ندهید مردم تا حد امکان جابه‌جا شوند. حیات این ویروس در جابه‌جا شدن است. اگر جابه‌جایی صورت نگیرد، این ویروس در بدن می‌میرد و حیاتش ادامه پیدا نمی‌کند. هر کمکی می‌توانید انجام دهید. خریدهای مردم را انجام دهید. امروز نیازمند جهاد و انقلاب هستیم، با جهادی بزرگ باید این ویروس را املاش کنیم. طرح شهید سلیمانی را با قوت اجرا کنید و منتظر گزارش‌های شما هستیم. مردم اگر ببینند کاری با قوت انجام می‌شود آنها هم همکاری می‌کنند.» وی با بیان اینکه تجربیات مهمی درباره کرونا پیدا کرده‌ایم، گفت: «ویروس کرونا به‌خودی خود دچار مرگ و میر نمی‌شود، بلکه در مرحله تکامل مسیر خطرناکی طی می‌کند. این ویروس در طول زمان ضریب نفوذ خود را افزایش می‌دهد و پیچیده و مرموز عمل می‌کند. همه درک کنند که نمی‌شود این ویروس را به حال خود رها کرد و انتظار بهبود شرایط را داشت.» وی با بیان اینکه «بیماری مسری دیده بودیم، اما مرگ و میر مسری نه»، گفت: «امروز جان انسان‌ها به هم وابسته شده است. پایبندی به قواعد و شیوه‌نامه‌های بهداشتی، مؤثرترین عاملی است که می‌تواند در کنار سایر عوامل به مهار این بیماری کمک کند.»

بیمارستان‌های صحرایی و سیار

اما سردار محمد پاکپور، فرمانده نیروی زمینی سپاه و به ویژه سردار اخوان، فرمانده بهداری رزم این نیرو که از

عکس و مکت

زکات سلبریتی بودن، از ابتدای دهه نود که پیاده‌روی اربعین به مثابه یک مراسم باشکوه سالانه برگزار شد. مرحوم سلیمانی یکی از مبلغان اصلی این مراسم در رسانه‌ها بود. امکان نداشت در مغل‌های رسانه‌ای و تلویزیونی علقه‌های مذهبی‌اش را مطرح نکند. وی طی یک دهه اخیر از این رویداد حمایت کرد و زکات شہرت و سلبریتی بودن خود را با تبلیغ پیاده‌روی اربعین ادا کرد. مرحوم علی سلیمانی هفته پیش به علت ابتلا به کرونا از میان ما رفت، روشن‌شاد.

برخورد انقلابی، لوان جاگاریان، سفیر روسیه و سایمون شرکلیف، هم‌ای در فضای مجازی تبلیغ می‌کنند و برخی شاخ‌های مجازی هم با حضور در این رستوران، مردم را به امتحان این نوع غذاها ترغیب می‌کنند. این رستوران گوشت کوسه و... در منو قرار داده است. خوردن این نوع حیوانات دریایی در اسلام حرام است و این در حالی است که برخی‌ها این اتفاق مصرف غذای حلال در دنیا روز به روز مشتریان بیشتری می‌یابد.

کوچه به کوچه عشقت را فریاد می‌زنم، مرم امسال هم مانند سال گذشته در سایه کرونا و تأثیراتی که این ویروس بر فعالیت‌های اجتماعی گذاشته است، در حال برگزاری است. مرم امسال با احیای یک سنت قدیمی در ایام عزاداری سالار شهیدان امام حسین(ع) و با مداحی حاج مهدی رسولی هر روز درب منزل یک شهید در محلات محروم شهر زجان عزاداری سنتی برپا می‌شود؛ سنتی که دیگر مداحان هم به آن روی آورده‌اند.

ترویج علنی حرام، یک رستوران به تازگی به صورت علنی منوی غذاهای حرام را در فضای مجازی تبلیغ می‌کند و برخی شاخ‌های مجازی هم با حضور در این رستوران، مردم را به امتحان این نوع غذاها ترغیب می‌کنند. این رستوران گوشت کوسه و... در منو قرار داده است. خوردن این نوع حیوانات دریایی در اسلام حرام است و این در حالی است که برخی‌ها این اتفاق مصرف غذای حلال در دنیا روز به روز مشتریان بیشتری می‌یابد.

مدیریت میدانی، در پیک پنج همگی کربلا، با افزایش بیماران و مراجعه مردم به داروخانه‌ها، بسیاری از داروهای بیماران کرونایی کم‌یاب و نایاب شده است و مردم از صف‌های طولانی و انتظار زیاد برای دریافت این داروها گلهمند بودند که رئیس‌جمهور بر خلاف عادت پیشینیان خود، با حضور در میان مردم از نزدیک مشکلات را دیده و دستور رفع آنها را داد. این رفتار موجب دلگرمی مردم حاضر در آن داروخانه و تمام بیماران و افرادی که عزیزی از دست داده‌اند، شد.

این موکب با عشق، یکی از روحانیون منبری در عراق، زمانی کودکان از او درخواست می‌کنند تا به هیبت آنها برود و محرم امسال برای آنها روضه بخواند و عزاداری کند، با عذرخواهی از سایر هیبت‌هایی که بنا بوده به آنها برود، ترجیح می‌دهد در موکب کودکان و نوجوانان برای آنها به منبر برود. سیدحمید جابری، روحانی این هیبت می‌داند که تک‌تک کودکانی که برای‌شان منبر رفته است، فرشتگانی هستند که شاید پاک‌تر از آنها در هیچ هیبت دیگری پیدا نکنند.

یادداشت

نقش آمریکا در تحولات لبنان

محمدصادق مصطفوی

کارشناس بین‌الملل

برخلاف تصور برخی تحلیلگران، راهبرد منطقه‌ای ترامپ درباره فلسطین و به ویژه لبنان کماکان از کلیدی‌ترین عناصری است که ساختار سیاست خارجی بایدن در رابطه با این حوزه‌ها را شکل می‌دهد؛ چرا که این راهبرد ناشی از طرح کلانی است که نه فقط رؤسای جمهور، بلکه ساختار کلان سیاست خارجی آمریکا مبدع آن بوده است.

درباره لبنان این موضوع کاملاً مصداق دارد و بروز آن نیز راهبرد پنج‌بخشی پمپئو است که همچنان می‌توان تحولات لبنان را بر اساس آن ارزیابی کرد؛ راهبردی که در یک کلام به دنبال حذف «حزب‌الله» از افق تحولات سیاسی و اجتماعی لبنان است. این نکته به صراحت در سفر وی به رژیم صهیونیستی و سپس بیروت در اواخر ماه مارس سال ۲۰۱۹ میلادی اشاره شد و او ضمن تهدید تلویحی مردم و مسئولان لبنان به تحولاتی که عرصه این کشور را با بحران‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی و حتی موجودیتی مواجه خواهد کرد، تنها راه‌هایی لبنان را کنار گذاشتن حزب‌الله از آینده این کشور دانست.

از این‌رو سال ۲۰۱۹ را می‌توان نقطه عطفی دانست که مبدأ اودی‌کالیزه شدن اقدامات دشمنان حزب‌الله است، بسیاری از رخدادهایی که امروز منشأ نابسامانی و تنش‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی در کشور لبنان شده است و چشم‌انداز نگران‌کننده‌ای را پیش روی این کشور قرار داده، مربوط به این دوره است. راهبرد مذکور آمریکا در دو سال اخیر را بر اساس این پنج بخش می‌توان تحلیل کرد:

۱- تلاش برای تکوین خلأ سیاسی و مناعت از روی کار آمدن دولت‌های مورد اجماع،

۲- تزلزل در بنیان‌های اقتصادی و زیرساخت‌های تولیدی و تجاری لبنان،

۳- تزریق ناراضی‌نویسی اقتصادی به جامعه و زمینه‌سازی برای بحران‌هایی، مانند بیکاری و فقر از طریق کاهش ارزش پول ملی لبنان،

۴- تشدید بروز بیرونی ناراضی‌نویسی اجتماعی و افزایش ناامنی و سوق دادن ناراضی‌ها به سمت حزب‌الله؛

۵- مداخله نظامی و درگیری مستقیم با لبنان و به ویژه حزب‌الله.

تحولات اخیر لبنان و گسترش غیرطبیعی ناراضی‌نویسی‌های اجتماعی، تشدید بحران‌های اقتصادی و تزلزل و ناپایداری دولت‌های این کشور و به ویژه اتفاقات روزهای اخیر همگی با راهبرد مذکور تطبیق دارد؛ از جمله انفجار مشکوک بندر بیروت که هنوز ماهیت آن در پرده‌ای از ابهام قرار دارد یا ناتوانی میشل عون برای معرفی نخست‌وزیر مورد اجماع گروه‌های لبنانی و کارشکنی بازیگران خارجی و اذنانب آنها و همچنین تحریم‌های اولیه و ثانویه‌ای که سبب تشدید بحران‌های اقتصادی این کشور شده است یا برنامه‌ریزی دشمن برای تأثیرگذاری بر اذهان مردم لبنان از طریق محتوای تولیدی در شبکه‌های اجتماعی و سلبریتی‌هایی که مأمور خواسته یا ناخواسته این‌رو ویر کرد هستند و علاوه بر این حملات اخیر جنگنده‌های رژیم صهیونیستی به مواضع حزب‌الله که با پاسخ قاطع و غافلگیرکننده مجاهدان حزب‌اللهی روبه‌رو شد، همگی در قالب این راهبرد طراحی شده است.

اهداف متفاوت یک نشست

نگاهی به مذاکرات بغداد در آینده نزدیک

محمد رضا فرهادی

کارشناس مسائل منطقه

عربی شکل گرفته، اکنون مترصد گسترش این راهبرد به سطوح منطقه‌ای و بسا حضور کشورهای غیرعربی است. در این راستا، حضور ایران و تأکید عراق بر گسترش مناسبات امنیتی با کشورهای منطقه‌ای نقش انکارناپذیر ایران را نشان می‌دهد.

بسیاری این نشست را در راستای حضور حداکثری در قدرت می‌دانند. با توجه به نزدیک شدن به موعد انتخابات در مهرماه، الکاظمی از هم اکنون اوضاع را برای حضور دوباره خود در قدرت مهیا می‌کند. تصدی دوباره پست نخست‌وزیری نیازمند همگرایی و همکاری سایر کشورهای منطقه‌ای است. به نوعی حمایت کشورهای مهم منطقه‌ای از الکاظمی شرایط را برای حضور دوباره وی در قدرت فراهم می‌کند.

عراق با برگزاری این نشست از یک سو به دنبال نقش میانجی و تأثیرگذار منطقه‌ای خود است و از سوی دیگر به دنبال از بین بردن این نگاه نسبت به عراق است که به مثابه یک بازیگر نیابتی عمل می‌کند. نقش مستقل دادن به عراق و حضور و بروز منطقه‌ای آن در قالب چنین نشست‌هایی نشان‌دهنده نقش مهم عراق در تحولات آتی منطقه است.

عراق به دنبال حل اختلاف‌های منطقه‌ای است؛ زیرا بروز هر نوع بحران منطقه‌ای بر روند تحولات عراق تأثیرگذار است. عراق با برگزاری این نشست‌ها از یک سو مشکلات اقتصادی، امنیتی و سیاسی خود را با سایر بازیگران حل خواهد کرد.

در مجموع می‌توان گفت، هر چند رویکرد حل مشکلات کشورها با اتکا به ظرفیت‌های منطقه‌ای و همسایگان با تکیه بر قدرت‌های خارجی و فرامنطقه‌ای ارجحیت دارد؛ اما به نظر می‌رسد دولت کنونی عراق خلاف سیاست‌های منطقه‌ای آمریکا قدم بر نخواهد داشت و باید منتظر روشن‌تر شدن اهداف برگزارکنندگان این نشست به ویژه در آستانه انتخابات مهرماه عراق بود.

سد امنیتی

نگاهی به رویکرد روسیه و تحولات جاری افغانستان

برسام محمدی

کارشناس بین‌الملل

از طریق سازوکارهای سیاسی و امنیتی به دنبال تقویت حضور و نفوذ خود در افغانستان در دوران پساجوخ آمریکا از این کشور است. در این راستا روس‌ها نه در ماه‌های اخیر که از سال‌های قبل که موضوع اخراج نیروهای آمریکایی از افغانستان در دستور کار بوده است، اقدام به برقراری تماس با طالبان و برخی تبادل‌ات اطلاعاتی و سیاسی با این گروه کرده‌اند که این روند در ماه‌های گذشته و هم‌زمان با تشدید تحولات افغانستان شدت یافته است.

روسیه از برچیده شدن پایگاه‌های نظامی آمریکا از افغانستان احساس خوبی دارد، اما همچنان نسبت به پیامدهای ناشی از خروج آمریکایی‌ها از افغانستان و اینکه این خروج با حضور و نفوذ خزنده امنیتی جایگزین شود، نگرانی دارد. روسیه دنبال یک دولت همسو با خود در افغانستان است؛ دولتی که بتواند تروریسم و افراط‌گرایی را به خصوص در شمال این کشور که با مرزهای جنوبی شرکای روسیه مجاور است، مهار کرده و منافع اقتصادی روسیه به ویژه در بخش انرژی را تضمین کند. در این زمینه از تضعیف دولت غنی که وابستگی آن به آمریکا یک واقعیت ثابت شده است و تقویت طالبان که نگاه مثبتی به مسکو دارد، ابایی ندارد. روسیه به طالبان به عنوان یک «نیروی توانای سیاسی» نگاه می‌کند که در گذر زمان میان‌بروت‌ر شده و تهدیدات آن برای روسیه کمتر شده است؛ لذا از آمادگی لازم برای ورود به حکومت و سیاست در افغانستان برخوردار است. این چیزی است که «ضمیر کابل‌اف» نماینده ویژه روسیه در امور افغانستان بر آن تأکید دارد: «افغانستان باید یک دولت ائتلافی جدید با حضور نمایندگان تمامی احزاب سیاسی از جمله طالبان ایجاد کند و این تهاراه برون رفت از بحران کنونی در این کشور محسوب می‌شود.»

در مجموع سیاست روسیه در افغانستان مبتنی بر گسترش نفوذ و حضور سیاسی، اقتصادی و امنیتی در این کشور و همچنین دفع امواج ضدامنیتی با هدف مهار تروریسم در این کشور و جلوگیری از تسری افراط‌گرایی به کشورهای آسیای مرکزی است.

جهنم عین‌الأسد

که هشتمین مورد در کمتر از یک ماه گذشته است. بیشتر سازمان‌های بین‌المللی نیز در گزارشی نسبت به افزایش سرکوب و نقض حقوق بشر در عربستان پس از پایان ریاست سعودی بر گروه ۲۰ هشدار داده بود.

تحریم بی‌اثر

دیفنس نیوز: مقام‌های آمریکایی به تازگی اعلام کرده‌اند که در حال بررسی تحریم‌هایی علیه زنجیره تأمین قطعات لازم در ساخت پهپاد در ایران هستند، اما بعید است تحریم‌ها مؤثر واقع شوند. ایران قطعات هواپیمای بدون سرنشین را از منابع متعدد تهیه می‌کند. برخی از قطعات عمدتاً برای کاربران تجاری و تفریحی تولید می‌شوند. قطع دسترسی ایران به بازارهای مالی مبتنی بر دلار نیز چندان امیدوارکننده نیست.

ترس صهیونیست‌ها از حزب‌الله

«ناعوم امیر» تحلیلگر نظامی طی مقاله‌ای در روزنامه «مکورو ریچون» درباره بازدارندگی ارتش صهیونیستی در برابر حماس و حزب‌الله نوشت: در حالی که اسرائیل [رژیم صهیونیستی] بالن‌های آتش‌زا از غزه را بسا حملات هوایی علیه غزه پاسخ می‌دهد؛ اما با آرامش از موشک‌هایی که از لبنان شلیک می‌شوند، استقبال می‌کند. دلیل این تفاوت و دوگانگی در واکنش به حملات، ترس و وحشت از پاسخ متقابل از شمال [لبنان] است.

افزایش سرکوب در عربستان

روزنامه اسپانیایی «پولیکو» در گزارشی از افزایش نقض حقوق بشر در عربستان پس از پایان دوره ریاست ریاض بر گروه ۲۰ خبر داد: در گزارش این روزنامه آمده است، رژیم آل‌سعود بار دیگر روی سرکوبگر خود را بسا اعدام یکی از زندانیان در شرق عربستان نمایان کرد؛ حکم اعدامی

که هرگز مشابهش را ندیده یا تجربه نکرده بودم. موشک‌های آنها دقیق هستند. ما این را می‌دانستیم، اما دیدنش متفاوت است.»

نگرانی تل‌آویو

روزنامه عبری «معارو» نوشت: مرزهای شمالی با لبنان طی هفته اخیر به ما یادآوری کرد که هیچ چیز مانند گذشته نیست؛ شلیک موشک از لبنان برای پنجمین بار متوالی طی سه ماه اخیر برای اسرائیل بسیار گران تمام شد و این مسئله را که مرزهای شمالی خط مقدم نبرد خواهد بود، گوشزد کرد. همچنین ارتش اسرائیل از این حملات متوجه تغییرات بنیادی در آن سوی مرزها شد؛ تغییری که برای تل‌آویو شامل نکاتی نگران‌کننده است. مشاهده کلیپ‌هایی از سقوط موشک‌ها در «کریات شمون» نگران‌کننده بود و ساکنان مناطق مرزی باید بفهمند که واقعتاً تغییر کرده است.

راهبرد روسیه

اندیشکده بروکینگز: راهبرد امنیتی جدید روسیه عبارت است از بازدارندگی در برابر آمریکا، نادیده گرفتن اروپا، شراکت با چین و هند که ولادیمیر پوتین به‌تازگی راهبرد امنیت ملی جدید روسیه را امضا کرده است.

جهنم عین‌الأسد

روترز: «آلن جانسون» که هنگام حمله موشکی ایران به عین‌الأسد در این پایگاه حضور داشت، به CBS گفت: «(در پی موج انفجار) جریان هوای شدیدی به سمت من پرتاب شد. تمام شنوایی‌ام را از دست دادم. انگار زیر آب بودم. طعم خاک و مهمات را در دهانم حس می‌کردم. هر روز سردرد دارم و هنوز کابوس می‌بینم.» «جان هاینس» نیز می‌گوید: «در اثر انفجار درهای خودرو کوبیده شد و فقط غبار و آتش می‌دیدم.» «کنت مک‌کنزی» فرمانده تروریست‌های سنتکام هم گفت: «این حمله‌ای بود

دومینوی شکست کمپین‌های فشار حداکثری

نگاهی به شکست سیاست‌های آمریکا علیه پیونگ یانگ

ثمانه اکوان

دبیر گروه بین‌الملل

کمپین‌های فشار حداکثری به مثابه نوعی دیپلماسی اجبار در روابط بین‌الملل استفاده می‌شوند و فرمول و طبقه‌بندی اجرایی خاص خود را در علم سیاست دارند. معمولاً این کمپین‌ها با فشارهای بسیار زیاد اقتصادی آغاز شده و در نهایت فشارهای دیپلماتیک، اقتصادی و سیاسی باید طی مدت محدودی، یعنی بین سه یا چهار ماه، بتواند بازیگر بین‌المللی مورد هدف را به اعمال تغییرات در سیاست‌هایش وادارد. اگر این تغییرات در رفتار بازیگر دیده نشود، این کمپین‌ها شکست خورده خواهند بود و دیگر کارآیی چندانی نخواهند داشت.

کمپین فشار حداکثری ترامپ در مقابل ایران، از جمله این کمپین‌ها بود که نتنها پس از سه تا شش ماه، بلکه از زمان آغاز تاکنون، یعنی در حدود چهار سال بعد، نتوانست رفتار جمهوری اسلامی ایران را تغییر دهد؛ به همین دلیل مهم‌ترین بحث در انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا در سال ۲۰۲۰ در خصوص ایران، به مسئله شکست کمپین فشار حداکثری ترامپ اختصاص داشت. این کمپین قرار بود ایران را به تسلیم در برابر آمریکا وادار کند، اما

در رسیدن به هدف خود بازماند. کمپین دوم که علیه ونزوئلا شکل گرفته بود، با همکاری‌های اقتصادی ونزوئلا با ایران دوباره با شکست روبرو شد و حالا رسانه‌ها از شکست این کمپین در مقابل کره شمالی خبر داده‌اند. کره شمالی نیز سال‌ها تحت فشار بود تا سیاست‌های خود در دستیابی به سلاح هسته‌ای را تغییر دهد؛ اما هیچ‌گاه کمپین فشار حداکثری علیه این کشور کارگر نیفتاد و با کمک‌های چین، مسئولان کره شمالی نیز نتوانستند «پیونگ‌یانگ» را از گرداب تحریم‌ها به سلامت عبور دهند. با این حال در زمانی که ترامپ و کیم جونگ اون مشغول رد و بدل کردن نامه‌های محبت‌آمیز به یکدیگر بودند، کمپین فشار حداکثری با هدف قرار دادن کارگران کره‌ای در

کشورهایی، مانند کویت همچنان ادامه داشت. بنا به گزارش «فایننشال تایمز»، در این زمان، کویت به هاب و مرکز اصلی جذب کارگران از کره شمالی تبدیل شده بود و فرستادن کارگران به کشورهای مختلف از جمله کویت، سالانه در حدود ۵۰۰ میلیون دلار آمریکا برای کره شمالی درآمد داشت. بعد از مدتی دولت کویت بسا توجه به تحریم‌های سازمان ملل مانع از کار کردن این کارگران در کشور خود شد و پیونگ‌یانگ بیشتر درآمد خود از این طریق را از دست داد. با این حال هنوز هم راه‌های مختلفی برای این کشور وجود داشت تا بتواند درآمد ارزی داشته باشد و آن، استفاده از درآمدزایی رمز ارزهای دیجیتال و اقدامات سایبری بود. این روزها

درآمدهای مختلف کره شمالی با فعالیت در حوزه رمز ارزها و فضای سایبری به حدی رسیده است که دیگر مسئله کرونا نیز چندان آسیبی به این کشور وارد نمی‌کند. کره شمالی که نزدیک‌ترین روابط را با چین دارد، در دو سال اخیر به دلیل گسترش شیوع کرونا در جهان، مجبور به بستن کامل مرزهایش شده بود و دیگر رفت‌وآمد چندانی حتی با چین نیز صورت نمی‌گرفت؛ اما درآمدهای دیجیتال تا حد زیادی توانست این کشور را همچنان سر پا نگه دارد و در عین حال نشان دهد کمپین فشار حداکثری نمی‌تواند تأثیری بر روی تصمیمات رهبران کشورهای مختلف در پیاده کردن خواست آمریکا ایجاد کند. در عین حال پژوهش‌ها نشان می‌دهد، میزان آزمایش موشک‌های با قابلیت حمل کلاهک هسته‌ای در کره شمالی در فاصله سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ که تحت شدیدترین تحریم‌های بین‌المللی و آمریکایی قرار داشته، به شدت افزایش داشته است و همین مسئله شکست خورده بودن کمپین فشار حداکثری را به خوبی به نمایش می‌گذارد.

تحریم‌ها قرار بود به مثابه ابزاری در دست سیاست خارجی آمریکا قرار گیرد تا این کشور را به اهداف خود در دنیا برساند؛ اما گویا در وضعیت فعلی و بی‌اثر بودن آنها، تحریم‌ها نسه ابزار، بلکه هدف نهایی هستند؛ هدفی که البته نتیجه خاصی در سیاست‌های کشورهای تحریم شده ایجاد نمی‌کند.

گزارش

نگرانی غرب از نفوذ چین در منطقه بالکان

فتح با تکنولوژی

در جنگ تجاری و رقابت‌های جنگ سرد بین چین و آمریکا، مناطق گوناگون از جهان درگیر می‌شوند. این بار نیز رسانه‌های غربی با اشاره به نفوذ چین و گسترش فناوری‌های چینی در کشورهای حوزه بالکان، هشدار داده‌اند که به نظر می‌رسد فناوری‌های پیشرفته، توانسته است چین را در بخش‌های گوناگونی از جهان از آمریکا جلو تر بیندازد. در گزارشی که به تازگی منتشر شده، مشخص شده است که در بسیاری از فناوری‌های مرتبط با تلفن‌های همراه و اینترنت 5G، این پکن است که گوی سبقت را در بازار از واشنگتن برده است. پروژه‌هایی، مانند «شهر امن» و «شهر هوشمند» مدت‌هاست که در شهرهای صربستان، بوسنی و هرزگوین، مونتنگرو، مقدونیه شمالی، آلبانی و کوزوو از طریق شرکت‌های چینی به راه افتاده است. از این منظر می‌توان گفت، کشورهای حوزه بالکان غربی، مدت‌هاست که به بخشی از پروژه جاده ابریشم دیجیتال تبدیل شده‌اند؛ پروژه‌ای که بخش کوچکی از پروژه بزرگ «کمربند و راه» چین برای گسترش تجارت خود در قاره آسیا و اروپاست. برای اروپا، این منطقه از اهمیت

بسیار زیادی برخوردار است، این منطقه هم در همسایگی اروپا قرار دارد و هم اینکه تمام این کشورها در صف پیوستن به اتحادیه اروپا قرار دارند؛ بنابراین حضور و نفوذ چین در این کشورها، در شرایطی که اروپا به شدت درباره به‌کارگیری فناوری 5G محتاط است، بسیار نگران‌کننده است. در عین حال کشورهایی مانند مونتنگرو، آلبانی و مقدونیه شمالی به جز تلاش برای عضویت در اتحادیه اروپا، هم اکنون عضو ناتو نیز هستند و نفوذ چین در این کشورها می‌تواند تهدیدی برای آمریکا نیز به حساب آید. این خطر باعث همکاری اروپا و آمریکا برای بیرون کردن چین از این کشورها شده است. تاکنون مقدونیه شمالی و کوزوو اعلام کرده‌اند از دریافت فناوری‌های ارتباطی چینی صرف نظر می‌کنند تا روابط خود با آمریکا را بهبود بخشند. با این حال دنیای غرب، فناوری جایگزینی در این خصوص به آنها ارائه نکرده است و به همین دلیل گمان می‌رود این تردیدها در استفاده از فناوری‌های نوین ارتباطی به زودی به پایان خط رسیده و کشورهای حوزه بالکان به یکباره به مرکز اصلی استفاده از فناوری چینی تبدیل شوند.

تحلیل

کشمیر؛ دو سال پس از لغو خودمختاری

تهدید بحران

هفته گذشته دومین سالگرد لغو خودمختاری کشمیر به دست دولت «نارندرا مودی» در هند بود. دستوری که موجب ایجاد ناآرامی‌های گوناگونی در منطقه شده و در نهایت کار را به محاصره اقتصادی این منطقه و درگیر شدن مردم با مشکلات بیکاری و معیشتی کشاند. دو سال پس از سرکوب شدید معترضان در کشمیر و در محاصره قرار گرفتن این منطقه، دیگر نمی‌توان صدای چندانی از مردم این منطقه شنید و در حالی که سرمایه‌گذاران برای بقای تجارت‌شان می‌کوشند، حقوق مردم این منطقه، هر روز بیش از گذشته در معرض تهدید و سرکوب قرار می‌گیرد. آخرین انتخاباتی که در منطقه کشمیر هندوستان انجام شد، متعلق به سال ۲۰۱۵ است؛ انتخاباتی که در آن یکی از احزاب طرفدار هند به نام حزب مردمی دموکرات با حزب بهار اتیا جاناتی هندوستان با هم ائتلاف تشکیل داده و به نفع دولت هندوستان دولت تشکیل دادند. گروه‌های طرفدار دولت هندوستان که از سال ۲۰۱۵ قدرت را در دست دارند، دیگر مجالسی برای فعالیت گروه‌های اسلامی یا گروه‌هایی که خواهان جدایی و استقلال از هندوستان بودند، نگذاشتند. گزارش

شدند تا تغییر جمعیتی آن به سرعت اتفاق بیفتد.

جهان

شماره ۱۰۱۱ | دوشنبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۰

صداقت

پیشخوان

سویه قیامت

نشریه «نیوزویک» در جدیدترین شماره خود تیترا بسیار جالبی را برای تیترا یک خود انتخاب کرده است: «سویه روز قیامت»! اشاره این نشریه به سویه‌های جدیدی است که هنوز از ویروس کرونا منتشر نشده و می‌تواند امید جهانیان به از بین بردن این ویروس یا جلوگیری از شیوعش را به ناامیدی تبدیل کند. تحلیلگر این نشریه در گزارش خود نوشته است، از همان ابتدا نیز دانشمندان ویروس کرونا را زیاد جدی نگرفتند. از همان ابتدا سویه‌های جدید، هرکدام تعداد بیشتری از افراد را به کام مرگ برد و شیوع بیشتری پیدا کرد؛ اما حالا به نظر می‌رسد با شیوع گسترده سویه دلتا، هم‌زمان با واکسیناسیون گسترده در سراسر جهان، امیدها برای از بین بردن ویروس یا حداقل کارآیی واکسن زیر سؤال رفته است. این نشریه در ادامه تحلیل خود نوشت، استفاده گسترده از واکسن در برخی از کشورهای دنیا، هم‌زمان با اوج گرفتن سویه دلتا، نشان داده است که واکسن نمی‌تواند امید نهایی باشد. اگر اقدامی سریع برای واکسیناسیون سراسری در سراسر دنیا انجام نگیرد تا میزان شیوع این ویروس کم شود، مطمئناً سویه‌های جدید که از مناطق پرجمعیت دنیا آغاز می‌شوند، می‌توانند تعداد بیشتری از انسان‌ها را به کشتن دهند.

کد قرمز برای بشریت

روزنامه «ایندپندنت» هفته گذشته تیترا یک جالبی درباره گرمایش زمین و آتش‌سوزی‌های گسترده در سراسر جهان، به‌خصوص در کالیفرنیا و یونان داشت. هفته پیش دانشمندان و کارشناسان سازمان ملل در بیانیه‌ای اعلام کردند، دمای زمین تا سال ۲۰۴۰ میلادی، ۱/۵ درجه دیگر افزایش می‌یابد و این مسئله مطمئناً به آتش‌سوزی‌های بیشتر، سیل‌های بیشتر و تغییرات آب و هوایی بیشتر ختم خواهد شد و حیات بر روی کره زمین را بسا خطر مواجه می‌کند. این دانشمندان از تمام کشورها و دولت‌های جهان خواسته‌اند اقدامی فوری و قطعی برای کاهش میزان استفاده از سوخت‌های فسیلی انجام دهند. عکس یک این روزنامه، اما به آتش‌سوزی در کالیفرنیا و یونان اختصاص داشت؛ یونان که حدود دو هفته است جنگل‌های خود را در آتش مهیب از دست می‌دهد و بسیاری از مردم مجبور به ترک خانه‌هایشان می‌شوند و در کالیفرنیا که ماه‌هاست درگیر خاموش کردن جنگل‌هایی است که هر سال در فصل تابستان آتش عظیمی در این ایالت برپا می‌کنند، این روزنامه هشدار دانشمندان سازمان ملل را «کد قرمز برای بشریت» دانسته است.

نگران دموکراسی

رئیس پارلمان و جنبش النهضه تونس در سخنانی گفت، اقدامات ریاست‌جمهوری این کشور دیپلماسی در تونس را با خطر جدی مواجه کرده است. این صحبت‌ها پس از برکنار کردن نخست‌وزیر به دستور رئیس‌جمهور این کشور و انحلال کابینه صورت گرفته است؛ اقدامی که بسیاری از کشورها معتقدند تونس را به زمان پیش از اعتراضات و انقلاب این کشور در سال ۲۰۱۱ می‌برد. راشد الغنوشی در ادامه بیان کرد، به دنبال اقدامات و تصمیمات اتخاذ شده از سوی قیس سعید، رئیس‌جمهوری تونس انتخابات، پلورالیسم سیاسی، فضای آزادی، شفافیت و پاسخگویی همه با خطر جدی مواجه شده‌اند.

توزیع غیرمنصفانه

دبیر کل سازمان ملل متحد، با ابراز نگرانی از افزایش آمار مبتلایان به کرونا گفت: «با توجه به افزایش سویه‌های جدید کرونا و نابرابری غیرقابل قبول در توزیع واکسن کرونا، نباید مراقبت‌ها کاهش یابند.» «آنتونیو گوترش» دبیر کل سازمان ملل متحد در توتویی در این زمینه نوشت: «شمار کل موارد ثبت شده ابتلا به کرونا از ۲۰۰ میلیون نفر فراتر رفته است. نباید بگذاریم مراقبت‌ها، به ویژه با توجه به افزایش سویه‌های جدید و نابرابری غیرقابل قبول در توزیع واکسن کرونا کاهش یابد.» او گفت: «اما در جنگ با ویروس هستیم و برای تقویت خود به منطق و اقتصاد دوره جنگ نیاز داریم.»

استعفای جنجالی

فرماندار دموکرات ایالت نیویورک که پیش از برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا، شائبه رفتارهای نامناسب با زنان، به تیترا یک رسانه‌ها تبدیل شده بود، سرانجام هفته گذشته اعلام کرد، به دلیل گزارش دادستان کل درباره اتهامات جنسی آزار ۱۱ زن از سمت خود کناره‌گیری می‌کند. «آندرو کومو» فرماندار دموکرات ایالت نیویورک پس از آن استعفا داد که «لیتییا جیمز» دادستان کل نیویورک در گزارشی اعلام کرد، وی ۱۱ زن را از جمله افرادی که در دفتر وی کار می‌کردند، مورد آزار جنسی قرار داده که بر خلاف قوانین ایالتی و فدرال است.

یادداشت

کاهش هزینه تولید با افزایش تولید

هدایت‌الله اصغری

مدیر عامل اسبق اتحادیه مرغداران هیمن

ظرفیت تولید ما در حوزه تخم‌مرغ به گونه‌ای است که همین الان می‌توانیم به راحتی سالیانه حداقل بین ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار تن صادرات تخم‌مرغ داشته باشیم. طبیعتاً این صادرات افزون بر عواید آن در بحث ارزآوری خودش برای تنظیم بازار داخلی، نقش رکلاوری را بازی می‌کند. در کشور ما در برخی از فصول سال، مصرف تخم‌مرغ با افزایش قابل توجهی مواجه می‌شود و در فصل گرمی هوا مصرف و تقاضای تخم‌مرغ کاهش می‌یابد؛ نوسانات مصرفی که می‌توانیم آنها را بر مبنای صادرات مدیریت کنیم؛ چرا که هم ظرفیت و امکان صادرات بین ۵ تا ۱۵ هزار تنی در ماه وجود دارد و هم تجربه انجام این کار را داریم. در حال حاضر در بسیاری از کشورهای اطراف ایران از جمله گرجستان، ارمنستان، تاجیکستان، کویت، امارات، عراق و افغانستان بازارهایی برای تخم‌مرغ ایران وجود دارد و تجار این کشورها خواستار این هستند که قراردادهای بلندمدت با ایران در حوزه صادرات تخم‌مرغ به این کشورها منعقد شود. برای نمونه، طرف عراقی می‌گوید قراردادی ببندیم که شما طی آن در سال پنجاه هزار تن تخم‌مرغ به این کشور صادر کنید؛ اما متأسفانه قطع و وصل‌هایی که به واسطه تنظیم بازار و آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های صادر شده در حوزه صادرات شاهد آن هستیم، باعث می‌شود آنها نیازهای خودشان را از ترکیه یا از کشورهای، مانند اکراین یا بلاروس تأمین کنند. در واقع همین قطع و وصل‌های ایجاد شده در صادرات تخم‌مرغ به این کشورها خسارات دوجانبه‌ای را برای طرفین در پی داشته است. متأسفانه رایزن‌های ما در کشورهای خارجی، عموماً دانش اقتصادی ندارند. جالب است که وزارت امور خارجه ما در کشورهای برزیل، روسیه و عراق در بخش اقتصادی اصلاً حضور ندارند؛ در حالی که دولت ترکیه به منزله یکی از رقبای صادراتی ما، افزون بر فراهم کردن زیرساخت‌های اولیه برای تولیدکنندگان، به صادرکننده‌ها نیز مشوق‌های صادراتی می‌دهد؛ اما دولت ما، نه تنها این کار را نکرده است، بلکه حتی وقتی کسی هم می‌خواهد تخم‌مرغ صادر کند، می‌گوید برای این صادرات باید به دولت جریمه بدهید؛ یعنی نه تنها صادرکننده در ایران تشویق نمی‌شود، بلکه دولت به او می‌گوید به‌ازای هر کیلو صادراتی که انجام می‌دهد باید ۵۰۰ تومان جریمه پرداخت کنید. در واقع اصول تنظیم بازار در ایران رعایت نمی‌شود و واقعاً مسیر گم شده است. ما در بحث تخم‌مرغ، سالیانه حداقل صد هزار تن ظرفیت صادرات داریم که این حجم می‌تواند حتی تا دوستان یا سیصد هزار تن نیز افزایش پیدا کند. حتی یکی از دلایل بالا بودن قیمت تمام شده بسیاری از محصولات ما این است که برای مثال واحد تولیدی ما ظرفیت تولید یک میلیون واحد را دارد، اما با پانصد یا ششصد هزار تن ظرفیت کار می‌کند، طبیعتاً در چنین شرایطی تولیدکننده مجبور است هزینه‌های واحد را در این میزان تولید سرشکن کند. در واقع اگر برنامه صادراتی داشته باشیم، ظرفیت افزایش تولید در کشور وجود دارد. قطعاً چه در حوزه مصرف داخلی و چه در حوزه صادرات مشکلی نخواهیم داشت.

میلاد شکری

خبرنگار

نرخ ارزی طی هشت سال گذشته حدود هفت برابر شد و از حدود ۳۵۰۰ تومان به حدود ۲۵۰۰۰ تومان رسید. وضعیت ارزی کشور در این مدت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

عمده تحولاتی که در هشت سال دولت آقای روحانی رخ داد، اصطلاحاً با محوریت تعامل با سیستم بین‌المللی و موضوع برجام بود. حالا اینکه چقدر باید به این مسئله اهمیت داده می‌شود، بحث دیگری است. بحث من این است که طبیعتاً در چنین شرایطی، فضای ارزی کشور نیز تحت تأثیر این موضوع قرار داشت. برای همین پاسخ به پرسش شما، نیازمند بیان مقدماتی است. ابتدا باید بررسی کنیم که از اول انقلاب تا زمان آقای روحانی فضای ارزی کشور چگونه بوده است؟ نگاه همه دولت‌ها طی این سال‌ها به موضوع نرخ ارز یک نگاه حیثیتی بوده و معمولاً دولت‌ها به این فکر می‌کنند که نرخ ارز را در چه زمانی و با چه مبلغی تحویل گرفته‌اند و طول این سال‌ها نیز سه بار بحث یکسان‌سازی نرخ ارز مطرح شده که دو بار آن اتفاق افتاده است. دفعه اول طی سال‌های ۱۳۷۱ و ۱۳۷۲ و دفعه بعدی در سال ۱۳۸۰ بود. دفعه آخر که موضوع یکسان‌سازی نرخ ارز مطرح شد، سال‌های مدیریت آقای سیف در بانک مرکزی بود که به یکسان‌سازی نرخ ارز نزدیک شدیم، حتی نرخ ارز به ۳۰۰ تا ۵۰۰ تومان فاصله از بازار آزاد ارز هم رسید، اما با وجود همه این اتفاقات یکسان‌سازی نرخ ارز انجام نشد. البته در اینجا لازم است بگویم که باید در ابتدا مبانی کلی یکسان‌سازی را تعریف کنیم، اصلاً یکسان‌سازی چیست؟ چرا که نمی‌توانیم یکسان‌سازی را با یک نرخ شدن ارز جمع کنیم. چون دو موضوع جدا هستند. یکسان‌سازی شرایط خاص خودش را دارد و محدودیت ارزی بر آن مرتبط نیست.

البته یکسان‌سازی در دهه ۷۰ شکست خورد و خیلی زود نظام چند نرخی حاکم شد.

بله در سال‌های ۱۳۷۱ و ۱۳۷۲ یکسان‌سازی نرخ ارز در زمان ریاست آقای عادل‌ی بر بانک مرکزی شروع شد؛ اما ادامه پیدا نکرد، چون پس از جنگ بازسازی‌ها شروع شده بود و واردات کشور از رقیم حدود ۸ میلیارد دلار به حدود ۲۴ میلیارد دلار رسیده بود. بنابراین از سال ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۴ کشور تعهدات ارزی زیادی داشت. به تبع آن نرخ تورم نیز به شدت افزایش یافت و در نهایت دولت توانست یکسان‌سازی نرخ ارز را حفظ کند؛ به گونه‌ای که نرخ ارز ابتدا با ارز رقابتی ۶۵ تومانی شروع شد و بعد به ۱۴۵ تومان و سپس ۳۰۰ تومان و در نهایت به ۴۰۰ تومان هم رسید. همان طور که می‌دانید در نهایت در سال ۱۳۷۴ با تورم بالای ۴۹ درصدی مواجه شدیم؛ اما نکته مهم این است که در تمام دولت‌ها

معاون ارزی رئیس کل اسبق بانک مرکزی در گفت‌وگو با صبح صادق

منابع ارزی را با قاچاق و خروج سرمایه از دست می‌دهیم

نرخ ارز در اقتصاد ایران همواره یکی از پارامترهای تعیین‌کننده و تأثیرگذار بر روی شاخص‌های دیگری، چون میزان صادرات، نرخ تورم و... بوده است؛ به گونه‌ای که همواره تورم‌های بالا در اقتصاد ایران همزمان با نوسانات نرخ ارز بوده است. شکی نیست که این موضوع و اهمیت نرخ ارز در دولت سیزدهم نیز پابرجا بوده و دولت سیزدهم برای موفقیت در حوزه کنترل تورم و تأمین کالاهای اساسی باید برنامه مشخصی درباره نرخ ارز داشته باشد. صبح صادق در گفت‌وگویی با «سیدکمال سیدعلی» که سابقه معاونت ارزی بانک مرکزی را نیز در کارنامه دارد، موضوع نرخ ارز در اقتصاد ایران را بررسی کرده است.

نرخ ارز رسمی اعلامی بانک مرکزی همواره از نرخ واقعی ارز کمتر بوده است. این موضوع به دلیل نگاه حیثیتی بوده که در تمام دولت‌ها به موضوع ارز وجود داشته و این مسئله برای رؤسای بانک مرکزی مهم بوده است؛ یعنی برای رؤسای بانک مرکزی مهم بوده که نرخ ارز را با چه قیمتی تحویل گرفته و با چه قیمتی تحویل می‌دهند، در صورتی که نرخ ارز متأثر از تورم و نقدینگی است. البته این به معنای اثر نداشتن نرخ ارز در تورم نیست؛ ولی اگر نقدینگی و تورم بالا نباشند و با افزایش مواجه نشوند، طبیعتاً نرخ نیز به عنوان یک کالا گران نمی‌شود.

یعنی تورم و افزایش نقدینگی دلیل اصلی افزایش نرخ ارز و کاهش ارزش پول ملی است؟

به نظر من تضعیف یا تقویت پول ملی هیچ کدام درست نیست؛ چرا که باید هر دو به نحوی باشند که سایر پدیده‌های اقتصادی را حرکت دهند. برای نمونه، در دولت گذشته، نگاه به تعامل با کشورهای دنیا محوریت داشت؛ در حالی که اگر محوریت مسائل داخلی قرار می‌گرفت، قطعاً نتایج بهتری کسب می‌شد. دولت فکر می‌کرد ننگه داشتن نرخ ارز در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ بین ۳۵۰۰ تا ۳۶۰۰ تومان موفقیت است و به آن افتخار می‌کرد؛ در حالی که این موفقیت نبود؛ چرا که طبیعتاً با وجود تورم دو رقمی در آن سال‌ها ثابت نگه داشتن نرخ ارز اشتباه بود. موضوعی که در نهایت باعث شد دولت به نرخ ۴۲۰۰ تومانی برسد. در واقع در دولت روحانی بعد از خروج آمریکا از برجام فشار زیادی به نرخ ارز آمد و باعث شد نرخ ارز از ۳۵۰۰ تومان به حدود ۱۰۰۰۰ تومان برسد؛ اما خطایی که آنجا اتفاق افتاد، این بود که دولت آمد و از نرخ ۴۲۰۰ تومانی رونمایی کرد. نظر شخصی من این است که هر تصمیمی که در دولت روحانی گرفته شد، منبث از تحریم‌ها بود که البته بسیاری از این تصمیمات نیز غلط بودند؛ اما نمی‌توانم یا نمی‌خواهم بگویم تصمیم ارز ۴۲۰۰ تومانی که منجر به بخشنامه ۴۲۰۰ تومانی دولت

تمام این جهش‌ها و نوسانات متأثر از تحریم‌ها بوده درست نیست. پس نگاه سیاستگذار و سهم او چه می‌شود؟

به نظر من دولت آینده باید چه راهکاری را در پیش بگیرد تا کشور دچار شوک‌های ارزی نشود؟

نکته اول اینکه باید بدانیم انتظارات تورمی چیست و چسبناک‌بودن به آن دامن زد. وقتی که نرخ ارز را نگاه می‌کنیم و اخبار و وقایع رخ داده و تأثیرگذار روی نرخ ارز را رصد می‌کنیم، می‌بینیم مثلاً با انتخاب شدن بایدن به عنوان رئیس‌جمهور آمریکا، قیمت ارز از ۳۰ هزار تومان به حدود ۲۱ هزار تومان می‌رسد؛ اما با یک بخشنامه بانک مرکزی که بدون انتقال ارز آزاد نیز صورت گرفت نرخ ارز بالا رفت و به ۲۵ هزار تومان رسید، یا وقتی ترامپ به دلیل کرونا راهی بیمارستان شد قیمت ارز هزار تومان کاهش یافت و وقتی از بیمارستان مرخص شد ۱۵۰۰ تومان افزایش یافت. در اینجا سؤال این است که بانک مرکزی چه کاره است؟

نکته دوم اینکه باید کاری کنیم تا انتی توزیع نشود و کسی از خرید ارز منتفع نشده و همه ازرها حتماً به داخل کشور برگردد. برای این کار باید نرخ ارز را به نرخ بازار نزدیک کرد و انتظارات تورمی را به طریق اولی پایین آورد. یکی از مسائل دیگری که در ارتباط با انتظارات تورمی وجود دارد، سطح تسلط و تجربه تیم اقتصادی دولت و رئیس کل بانک مرکزی به فضای ارزی و ریل‌های اقتصادی کشور است؛ چرا که فعال اقتصادی ما نگاه می‌کند که آیا اقتصاددانان کشور، شخصی که رئیس کل بانک مرکزی می‌شود، به منزله یک اقتصاددان یا متخصص پولی قبول دارند یا خیر؟ پس انتخاب رئیس کل بانک مرکزی بسیار مهم است و اقتصاددانان باید او را قبول داشته باشند؛ چون آنها هستند که به فعالان اقتصادی سیگنال می‌دهند که وضعیت بهتر یا بدتر می‌شود. در واقع بسیار مهم است که بتوانیم در ارتباط با انتظارات تورمی بازار را مدیریت کنیم.

علاوه بر اینها چند مسئله در بانک مرکزی وجود دارد؛ اول اینکه نرخ واقعی ارز چقدر است؟ باید بدانیم چندین عامل در بیرون از بانک مرکزی نرخ ارز را تعیین می‌کنند. وقتی سالانه ۱۰ میلیارد دلار خروج سرمایه و بین ۱۰ تا ۱۵ میلیارد دلار قاچاق کالا اتفاق می‌افتد، این یعنی ۵۰ درصد از کاسه ارزی کشور پر می‌شود، بنابراین قیمت ارز در بیرون از بانک مرکزی هم تعیین می‌شود. از اول انقلاب تا امروز خروج سرمایه، سفته‌بازی و قاچاق کالا داشته‌ایم و هرگز نتوانسته‌ایم کنترلش کنیم. تمامی تصمیماتی که از سال ۱۳۹۷ تا به امروز هم گرفته شده و شامل پیشگیری از پولشویی و... بوده نیز نتوانسته جلوی خروج سرمایه را بگیرد. یکی از اقدامات این است که مسئولان کشور ما به مسئله ارز و کلا مسائل اقتصادی به صورت کلان نگاه کنند.

شاخص

نوسان ارزهای مجازی

به گزارش کوین مارکت، هفته گذشته ۷۷۶ هزار بیت کوین به ارزش ۳۴ میلیارد دلار در بازار جهانی جابه‌جا شده و تعداد بیت کوین‌های جهان نیز از ۱۸ میلیون و ۷۸۰ هزار و ۷۵۶ عدد فراتر رفته است.

اما کاردانو و ریپل، هر یک حدود یک درصد ارزش خود را از دست داده‌اند و ۱۴۶ دلار و ۸۰ سنت معامله شده‌اند. بیشترین افت در میان رمزارها نیز مربوط به دوچ کوین با ۷ درصد منفی بود. ارزش کل بازار ارزهای مجازی نیز ۲/۳ درصد افت کرده و به ۱۷۸۸ میلیارد دلار رسیده است.

منهای نفت

تحول در آموزش

یکی از اقداماتی که باید در راستای بی‌نیازی کشور از درآمدهای نفتی انجام داد، تحول در نظام آموزشی کشور است. ایجاد هماهنگی میان سیاست‌های آموزشی نظام آموزش رسمی و غیر رسمی، همکاری متقابل دستگاه‌ها و وزارتخانه‌های تولیدی و آموزشی، بازنگری و هماهنگ‌سازی شاخص‌های ارتقای اعضای هیئت علمی و معلمان به منظور بهره‌برداری از ظرفیت‌های دانشگاه‌ها در ارتقای بخش‌های اقتصادی، بازنگری در نظام برنامه‌ریزی آموزشی، تدوین نظام دیده‌بانی نظام آموزش عالی و آموزش‌های مهارت، ایجاد و بهره‌برداری متقابل از سازوکارهای اجرای آموزش‌ها از جمله راهکارهای این تحول دانست.

افزوده

عقد مزارعه چیست؟

«مزارعه» یکی از عقود بانکداری اسلامی است که طی آن یکی از طرفین، زمین را برای مدت معینی به طرف دیگر می‌دهد که در آن زراعت کند و در آمد حاصل شده میان آنها تقسیم شود. طبق آیین‌نامه‌های موجود، بانک‌ها زمانی می‌توانند تسهیلات مزارعه را در اختیار کشاورزان قرار دهند که اراضی مزروعی در مالکیت یا تصرف آنها باشد. در این صورت علاوه بر اراضی مزروعی، حتی می‌توانند وسایل تولید و حمل و نقل را نیز طبق قرارداد تأمین کنند. البته این عقد در حال حاضر و به دلیل در اختیار نداشتن زمین‌های زراعی از سوی بانک‌ها کاربرد چندانی ندارد.

من گشته اشکم به چه معناست؟

گفتاری از حجت الاسلام والمسلمین مسعود عالی

من تقاضا می‌کنم دوستان بزرگوار که اهل مطالعه هستند، کتابی به نام «البكاء للحسین» را بخوانند. آیت‌الله علامه میرجهانی که کنار قبر مرحوم مجلسی دفن هستند و خیلی سال نیست از دنیا رفته است. تشریفاتی هم خدمت حضرت ولی عصر (ع) داشته و آدم بسیار با عظمتی بود. یکی از کتاب‌هایش این کتاب است که دوستان آنجا بخوانند و ببینند بحث گریه و اشک چیست؟ اولاً گریه عالم بر امام حسین (ع) را بدانند. بعد گریه ما بر امام حسین (ع) تا این جمله دعا که امام حسین (ع) کشته اشک است، بفهمند که این اشک بر امام حسین (ع) صرفاً اشکی است که یک انفعال درونی و رقت قلب برای کسی که از دنیا رفته نیست. این اشک یک تنفر و اعتراضی به ظلم است. آن کسی که گریه می‌کند، از درون آنچنان دچار هیجان است که از کسانی که این کار را کرده‌اند، بدش

در روایت هست که امام رضا (ع) در روایت ریان بن شیبیه فرمود: چهار هزار ملک نازل شدند و در ملکوت کربلا هستند و پریشان و گریان تا زمان ظهور ولی عصر (ع) که این چهار هزار ملک با شعار «یا لثارات الحسین» آماده کمک و امداد به حضرت ولی عصر هستند که او به هر حال انتقام این خون‌ها و این ظلم‌هایی که شده را بگیرد. این چهار هزار ملک عزاداران امام حسین (ع) هستند از آن ملانکه‌ای که نازل شدند؛ و الا تمام آن ملانکه بر غم او گریستند. «قَبِيلَ الْعَرَبِ وَ سَيِّدَ الْأُمَّةِ الْمَمْدُودِ بِالنَّصْرَةِ يَوْمَ الْكُرَّةِ»... این تعبیر «قتیل العبره» را در روایت زیاد داریم. مرحوم محدث نوری از خود امام حسین (ع) در «مستدرک الوسائل» نقل کرده است که اباعبدالله (ع) فرمود: «انا قتیل العبره» من کشته اشک هستم... باید توجه داشته باشیم که گریه اباعبدالله با گریه‌های دیگر فرق می‌کند.

خشوع با گریه و تضرع

محمدرضا قضایی

کارشناس مسائل دینی و قرآنی

چند آیه در قرآن به موضوع گریه و تضرع اشاره مستقیم دارد. گریستن در قرآن تقسیماتی دارد. گریه از خوف، گریه به امید رحمت خدا، گریه از فقدان توفیق جهاد و حتی گریه فریب‌کارانه و... خداوند در قرآن گریه را راهی برای رسیدن رحمت و برکت و آموزش معرفی کرده و از بندگان خواسته است که او را با گریه، تضرع و خشوع بخوانند؛ اما در آیه ۸۳ سوره مائده تعریف دیگری از آثار گریه آمده است و آن گریه پس از پذیرش حق است. در این آیه آمده است: «وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ»؛ و هر زمان آیاتی را که بر پیامبر (اسلام) نازل شده بشنوند، چشمان آنها را می‌بینی که از شوق حقیقتی که دریافته‌اند اشک می‌ریزد، در حالی که

می‌گویند پروردگارا! ایمان آوردیم؛ پس ما را با گواهان او شاهدان حق، در زمره یاران محمد (ص) بنویس. در این آیه سه نکته آمده است. اول: شنیدن و پذیرش حق؛ دوم: خاشع شدن در برابر حق با گریستن و سوم: اعلام پذیرش حق. یکی از برکات گریه بالا بردن خشوع و خضوع است در برابر عظمت و قدرت خداوند. همان‌طور در آیه ۱۰۹ سوره اسراء آمده است: «وَيَجْرُونَ لِأَذْقَانِ يَسْكُونُ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا»؛ آنها [بی‌اختیار] به خاک می‌افتند و گریه می‌کنند و [این آیات، همواره] بر خشوع‌شان می‌افزاید. پیامبر گرامی اسلام (ص) در فرمایشات‌شان یکی از نشانه‌های مؤمن را اهل گریه بودن می‌دانند و کسی را که اهل تضرع و گریه نیست، سنگدل و به دور از رحمت خداوند معرفی می‌فرمایند. (بحار الأنوار، ج ۷، ص ۷۴)؛ نکته مهم در آیه ۸۳ سوره مائده این است که مخاطبان پیامبر (ص) اول حق را شنیدند و می‌پذیرند، سپس گریه می‌کنند؛ یعنی استدلال عقل با احساسات پاک‌گره می‌خورد و هویتی مستقل ایجاد می‌کند. هویتی که ماندگار و مستحکم است و انسان‌ها را به سمت اعلام قبول حق می‌برد. اینکه حق را بپذیریم، ولی اعلام نکنیم با اینکه آن را اعلام کنیم و پای آن بایستیم، مراتب متفاوتی دارد.

درصد زیادی از معارف اسلامی به اعلام کردن با صدای بلند و حضور در اجتماع نیاز دارد. اگر حق را پذیرفتیم باید برای اشاعه آن هم اقدام لازم را داشته باشیم. در تاریخ اسلام بسیار مشاهده می‌شود که مردم اهل بیت (ع) را دوست داشتند، اما به دلیل اینکه این دوستی و محبت را اعلام نکردند انمه معصوم (ع) نتوانستند بساط ظلم دشمنان دین را جمع کنند. نمونه بارز این رویداد کلام کسانی بود که از کوفه خارج شدند و امام حسین (ع) را ملاقات کردند و به ایشان عرض کردند که مردم دل‌شان با شماست، اما شمشیرهای‌شان علیه شما! البته در معنای دقیق‌تر مردم دل‌شان با امام حسین (ع) بود، ولی سکوت‌شان باعث می‌شد دشمنان اسلام قدرت‌مند به نظر برسند که نتیجه‌اش را هم می‌دانیم. پس یکی از عواملی که می‌تواند یک انسان را به سمت خدا ببرد، خشوع است. خشوعی که با گریستن بیشتر می‌شود و از بین نمی‌رود. خداوند در آیه ۴۵ سوره بقره می‌فرماید: «وَاسْتَجِيبُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَأَتِمُّوا كَيْبَرَهُمْ إِلَّا عَلَى الْخَائِبِينَ»؛ از صبر کردن و نماز یاری جویند و این دو کاری دشوارند، جز برای اهل خشوع.

کمک به ابطال باطل و احقاق حق

سیدحسین خاتمی خوانساری

دبیر گروه معارف

به‌کار می‌بندند تا حق و باطل را با یکدیگر مخلوط کنند و دوست‌داران دین و انسانیت تمام تلاش خود را می‌کنند که حق را از باطل جدا کنند. سؤال دیگر آنکه چرا باطل در بعضی اوقات ماندگاری بالایی دارد؛ در صورتی که خداوند می‌فرماید: «جَاءَ الْحَقُّ وَ زَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا»؛ حق آمد و باطل نابود شد. حقا که باطل نابودشدنی بود. (اسراء/۸۷) همچنین فرمود: «وَيُمِخُّ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ»؛ و خدا باطل را محو و حقیقت را با کلمات خویش پا برجا می‌کند. (شوری/۲۴) و تأکید امیرالمؤمنین علی (ع) که می‌فرماید: «لِلْبَاطِلِ حَوْلَةٌ وَ لِلْحَقِّ دَوْلَةٌ» (غرالمحکم، ج ۱، ص ۷۳۱۷) این دوام و ماندگاری باطل چه دلیلی دارد؟ یعنی این عالم حق است و نباید باطلی در آن باشد؛ اما می‌بینیم که بسیاری از اوقات باطل حیات پیدا می‌کند و قوام می‌گیرد و این دوام باطل باعث می‌شود مدام انسان‌ها آگاهانه یا ناآگاهانه به آن گرایش پیدا کنند. شاید مهم‌ترین دلیلش این است که رفتار انسان‌ها باعث دوام باطل می‌شود.

مانند همین بیماری که از طریق انسان‌های بیمار به اقصی نقاط جهان انتقال پیدا کرده و فراگیر شده است؛ یعنی منشأ رشد و دوام باطل خود انسان است که آن را دریافت می‌کند، به آن عمر می‌دهد و آن را به‌عنوان حق به دیگران نیز انتقال می‌دهد. طبیعتاً اگر انسان‌ها در زنجیره

انتقال باطل حضور نداشته باشند، باطل رشد نمی‌کند. اکنون تکلیف ما به‌عنوان کسی که مدام در مواجهه با جولان باطل هستیم و گاهی اوقات نمی‌توانیم باطل را از حق تمیز دهیم، چیست؟ خداوند راه‌هایی برای این تشخیص در اختیار ما قرار داده است، از جمله «عقل» که در باطن انسان و حجت‌های متعددی مانند پیامبران و اهل بیت (ع)، مشاهدات، تجربه‌ها، عبرت‌ها و... که در مقابل دیدگان مان است.

امام کاظم (ع) می‌فرماید: «به‌درستی که خداوند دو حجت بر بندگانش دارد؛ یکی حجت ظاهری و دیگری حجت باطنی؛ اما حجت ظاهری همان رسولان و انبیا و انمه هستند و اما حجت باطنی، همان عقل است.» (اصول کافی، ج ۱، ص ۱۶) اما این عقل چه عقلی باید باشد؟

یعنی از کجا بفهمیم که عقل ما مسیر درستی را پیموده است؟ امام صادق (ع) در این خصوص می‌فرماید عقل آن است که: «مَا عَيْدَ بِهِ الرَّحْمَنُ وَ أَكْتَسِبَ بِهِ الْإِجْتَانُ»؛ عقل آن است که خدای رحمان به آن، عبادت و بهشت جاویدان با آن، کسب می‌شود. (اصول کافی، ج ۱، ص ۱۱)

مراجعه به عقل برای تشخیص حق و باطل لازم است و ما باید عقل خود را برای این کار قوی کنیم و در هر موضوعی به آن مراجعه کنیم. اگر در طی مسیر دیدیم که عمل مان در خدایی بودن پررنگ می‌شود یعنی مسیر را درست رفته‌ایم،

انتقال باطل حضور نداشته باشند، باطل رشد نمی‌کند. اکنون تکلیف ما به‌عنوان کسی که مدام در مواجهه با جولان باطل هستیم و گاهی اوقات نمی‌توانیم باطل را از حق تمیز دهیم، چیست؟ خداوند راه‌هایی برای این تشخیص در اختیار ما قرار داده است، از جمله «عقل» که در باطن انسان و حجت‌های متعددی مانند پیامبران و اهل بیت (ع)، مشاهدات، تجربه‌ها، عبرت‌ها و... که در مقابل دیدگان مان است.

امام کاظم (ع) می‌فرماید: «به‌درستی که خداوند دو حجت بر بندگانش دارد؛ یکی حجت ظاهری و دیگری حجت باطنی؛ اما حجت ظاهری همان رسولان و انبیا و انمه هستند و اما حجت باطنی، همان عقل است.» (اصول کافی، ج ۱، ص ۱۶) اما این عقل چه عقلی باید باشد؟ یعنی از کجا بفهمیم که عقل ما مسیر درستی را پیموده است؟ امام صادق (ع) در این خصوص می‌فرماید عقل آن است که: «مَا عَيْدَ بِهِ الرَّحْمَنُ وَ أَكْتَسِبَ بِهِ الْإِجْتَانُ»؛ عقل آن است که خدای رحمان به آن، عبادت و بهشت جاویدان با آن، کسب می‌شود. (اصول کافی، ج ۱، ص ۱۱)

مراجعه به عقل برای تشخیص حق و باطل لازم است و ما باید عقل خود را برای این کار قوی کنیم و در هر موضوعی به آن مراجعه کنیم. اگر در طی مسیر دیدیم که عمل مان در خدایی بودن پررنگ می‌شود یعنی مسیر را درست رفته‌ایم،

تنفیذ رأی مردم

حجت‌الاسلام والمسلمین حسین جوان‌آراسته: در جمهوری اسلامی ایران جمع میان «انتخاب از سوی مردم» و «انتصاب از سوی ولی فقیه» در گرو تنفیذ حکم است و با این تنفیذ است که مردم‌سالاری دینی تحقق می‌یابد؛ بدین صورت که «ولی فقیه» کسی را به ریاست‌جمهوری منصوب می‌کند که مقبولیت مردمی وی قبلاً از طریق انتخابات احراز شده است؛ به این ترتیب پیش از تنفیذ حکم، آنچه در عرصه سیاسی با انتخاب رئیس‌جمهور اتفاق افتاده، «مردم‌سالاری» و پس از تنفیذ با اضافه شدن مؤلفه مشروعیت دینی به انتخاب مردمی، «مردم‌سالاری دینی» به بار نشسته است.

مواضع صریح و شفاف

پرسش: در بعضی از مناطق، موقعیت کاری به گونه‌ای است که اگر مواضع انقلابی محض نداشته باشند، بهتر می‌توانند کار سازمان را پیش ببرند یا بر اوضاع شهر و منطقه خدمت تسلط داشته باشند، آیا در این موارد باید مواضع صریح و شفاف داشت یا طریق احتیاط را در پیش گرفت؟

پاسخ: این نوع از موارد هم و مهم است که مکلف باید ارزیابی کند و هر کدام اهم باشد بر مهم ترجیح دهد. در جایی که برخورد محتاطانه مؤثرتر از شیوه و روش دیگری باشد، اتخاذ شیوه آرام و با احتیاط عقلاً بهتر به نظر می‌رسد.

برگرفته از کتاب احکام هدایت سیاسی

توبه نصوح

آیت‌الله حاج میرزا عبدالکریم حق‌شناس: مقام ورع اقسامی دارد. یک قسم آن برگشتن از نادانی، فسق و عمل بد به عمل صالح است. اگر این مرحله ورع را به کار بست، از علی (ع) پیروی کرده‌ای و به مقام توبه نصوح دست یافته‌ای. معنای محبت پیروی از امیرمؤمنان و مقام عترت (ع) است. مرحله دوم ورع، پرهیز از مشتهات است. مرحله سوم هم مقام متقین است که شخص حرف نمی‌زند، مبادا اگر تعریف کسی را بکند، یک‌کسی بگوید: این‌طور نیست (وغیبت پیش بیاید). خطاب آمد که ای خاتم‌الرسال! باید به توبه‌کنندگان سلام کنی! به‌به! به‌به! شخص اول امکان‌اول ما خلق‌الله نوری- باید به استقبال توبه‌کنندگان برود و به آنها سلام بکند! (انعام/۵۴)

نهیضت حسینی

نگاهی به تأثیر قیام امام حسین (ع) بر ابعاد زندگی بشر

پیش درآمد

حقیقت‌خواهی

محمد ممدوی

پژوهشگر علوم اسلامی

قیام امام حسین (ع) را نمی‌توان یک موضوع صرفاً رویدادی در تاریخ ارزیابی کرد؛ بلکه جایگاه قیام سالار شهیدان در تاریخ بشر و تاریخ دین قابل بیان است. تحولات و قیام‌های بعد از عاشورا نشانه بیدار شدن مردم را هر چند دیر هنگام بود، در پی داشت. پیامدهای قیام عاشورا در شکل‌گیری قیام‌های زنجیره‌ای شیعیان اگر چه اغلب با سرکوب امویان و عباسیان روبه‌رو شد؛ اما شعله حقیقت‌خواهی و مبارزه با دستگاه ظلم را روشن نگه داشت. به گونه‌ای که با بررسی وضعیت مسلمانان قبل و بعد از قیام امام حسین (ع)، کاملاً تغییر قابل مشاهده است و فرهنگ عاشورایی سیدالشهدا در جای جای زندگی بشری دیده می‌شود. یکی از مصداق‌های تأثیر‌گذاری قیام حسینی، انقلاب اسلامی است. حضرت امام خمینی (ره) فرهنگ عاشورا را گنجینه عظیم سیاسی دینی و پشتوانه فرهنگ غنی و انسان‌ساز اسلام می‌دانست و با بهره‌گیری از آموزه‌های عاشورایی، حماسه حسینی را اساس قیام و مبارزه خویش قرار داد. امام با شناخت دقیق سیاست‌های استکبار جهانی در تحمیل و حمایت رژیم پهلوی در ایران و مشابهت‌های فراوان این رژیم با حاکمان اموی با الهام از فرهنگ ایثارگر عاشورا و بهره‌گیری از دو عنصر تحرک‌آفرین دینی، یعنی امر به معروف و نهی از منکر و تکلیف الهی که شالوده و اساس شکل‌گیری حماسه عاشورایی حسینی را پایه‌ریزی کردند؛ رژیم دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی را فرو ریخت و مکتب انسان‌ساز اسلام را حیات مجدّد بخشید و غبار تحریف و بدعت را از چهره دین زدود. از مهم‌ترین دلایل موفقیت امام (ره) در پیروزی انقلاب و تشکیل حکومت جمهوری اسلامی ایحیای نگرش سیاسی ایشان به آموزه‌های دینی و آمیختگی دین با سیاست بود. اینکه امام خمینی (ره) فرمودند: «محرّم و صفر را زنده نگه دارید که با زنده نگه داشتن آن نهضت شما آسیمی نمی‌بیند.» (صحیفه امام، ج ۱۵، ص: ۳۳۰) و از سوی دیگر می‌فرمایند: «پشتیبان ولایت فقیه باشید تا به مملکت شما آسیمی نرسد»، ارتباط موجود میان زنده نگه داشتن عاشورا و پیروزی از ولایت را نشان می‌دهد (۲۸ شهریور ۱۳۵۸ در جمع افسران، همافران). می‌توان گفت این دو لازم و ملزوم یکدیگرند و زنده نگه داشتن عاشورا با حکومت دینی شدنی است و دوام حکومت دینی هم با ولایت میسر است. سیره عملی ایشان قبل از قیام و پس از آن مبتنی بر حقیقت است که امام بر پایه فرهنگ عزت‌آفرین عاشورا، راهکارهایی را بستر تشکیل بخشی به شیعه قرار داده است. عاشورا سمبل تجلی و تبلور ارزش‌های ناب اسلامی در تمام ابعاد سیاسی، فرهنگی و اجتماعی آن است که نقش مهمی در گسترش فرهنگ اسلامی در جامعه شیعه داشته است؛ از همین رو امام درباره مهم‌ترین عامل موفقیت و پیروزی انقلاب اسلامی می‌فرمایند: «اگر قیام حضرت سیدالشهدا (سلام‌الله‌علیه) نبود، امروز هم ما نمی‌توانستیم پیروز شویم.»

حجت‌الاسلام والمسلمین اختری در گفت‌وگو با صبح صادق

چرا جنگ مذهب علیه مذهب راه افتاد؟

ملیحه زرین‌پور

خبرنگار

رئیس شورای عالی مجمع جهانی اهل بیت (ع) گفت: «امپریالیسم جهانی به سرکردگی آمریکا و رژیم جنایتکار صهیونیستی که دیدند این حرکت اسلامی منافع آنها را به خطر می‌اندازد و دست آنها را از کشورهای اسلامی کوتاه کرده و جلوی نفوذ و سیطره‌شان را می‌گیرد، شروع به توطئه کردن علیه این اندیشه حکومت اسلامی و اندیشه اسلام‌خواهی کرده و لذا گروهک‌های ترویستی را به وجود آوردند.»

حجت‌الاسلام والمسلمین «محمدحسن اختری» در گفت‌وگو با صبح صادق با اشاره به زنده نگه داشتن واقعه کربلا بعد از ۱۴۰۰ سال ابراز کرد: «مسئله مهمی که امروز در دنیا باید به آن توجه داشته باشیم، یادآوری خاطره عاشورای امام حسین (ع) و برگزاری مراسم عزاداری، هیئات و خیمه‌ها و سوگواری کردن‌ها به عنوان یکی از وظایفی است که بر عهده داریم.»

وی ادامه داد: «چون انقلاب امام حسین (ع) برای امروز ماست؛ یعنی ما برای حضرت اباعبدالله و یارانش که ۱۴۰۰ سال پیش به شهادت رسیدند، این مناسبت را زنده نمی‌کنیم؛ بلکه چون با مسئله امروز جامعه ما ارتباط دارد و آن واقعه امروز به عنوان یک واقعه زنده و روز به حساب می‌آید، به آن توجه می‌کنیم.»

مدیر عامل بنیاد بین‌المللی عاشورا عنوان کرد: «به تعبیر دیگر ما از آن حرکت امام حسین (ع) و شرایطی که در آن زمان به وجود آمده، امروز الگو می‌پذیریم و با یادآوری آن قیام و نهضت به این فکر خواهیم بود که چگونه باید به این نهضت ادامه بدهیم؛ چرا که این نهضت لازمه دنیای امروز ماست. امروز همه جامعه فعلی بشر مانند همان زمان امام حسین (ع) در دو قطب جبهه حق و باطل قرار دارند.»

جبهه الرحمان

در مقابل جبهه طاغوت

وی ادامه داد: «جبهه الرحمان در مقابل جبهه طاغوت و طاغوتیان؛ یعنی دو قطب و جبهه‌ای که همین امروز هم در میان جامعه وجود دارد. لذا توجه و پیروی ما از آن نهضت و گرفتن آن درس‌ها امروز برای ما راهکار و برنامه است و آن راهکار و برنامه را ما باید به منصفه ظهور برسانیم.»

حجت‌الاسلام اختری افزود: «قیام امام حسین (ع) در شرایطی اتفاق افتاد که جبهه باطل و کسانی که به زور قدرت و با نیرنگ و فریب روی کار آمده بودند؛ مثل معاویه و به دنبال آن یزیدی که می‌خواستند به ملت‌ها مسلط شود و بدون دلیل به عنوان خلیفه در میان مردم معرفی شد؛ چرا که به هیچ یک از موازینی که حتی در خلافت خلفای بعد از پیامبر (ص) انجام گرفته هم اعتنا نکرده و آنها را هم کنار زده بودند.»

وی با بیان اینکه به هیچ دلیل‌هایی که بتواند ادعا کند یزید قابلیت و صلاحیتی برای خلیفه شدن دارد، او را روی کار آوردند گفت: «بعد هم به عنوان یک حکومت وراثتی و امپراتوری و سلطنتی و بر پایه زور و سر نیزه ادامه یافت و جامعه و ملت مسلمان را به ذلت کشاند؛ چنانچه حقایق ایمانی و اسلامی را نادیده می‌گرفتند و دروغ و فریب و نیرنگ را در میان جامعه گسترش داده و هیچ بهایی به ارزش‌های دینی و اسلامی نمی‌دادند.»

امام حسین (ع)

برای دفاع از دین کشته شد

این کارشناس ابراز کرد: «امام حسین (ع) برای دفاع از اسلام و احیای اسلام و خنثی‌سازی توطئه‌ها و حرکت‌های ضددینی و ضد اسلامی و احقاق حقوق اکثریت جامعه که حقوق‌شان پامال شده بود، قیام کرد.»

مدیر عامل بنیاد بین‌المللی عاشورا گفت: «امام حسین (ع) به عنوان دین کشته نشد؛ بلکه برای دفاع از دین کشته شد و کسانی که در مقابل ایشان بودند. حضرت پیامبر (ص) طبق روایاتی که همه شیعه و سنی آن را قبول دارند، وقتی خبر شهادت امام حسین (ع) را از جبرئیل دریافت می‌کند، گریه کرده و در پاسخ پرسش کنندگان می‌گوید، فرزند امام حسین (ع) را دشمنانش و گروهی طغیانگر و بقات امت من خواهند کشت.»

اختری تأکید کرد: «امام حسین (ع) کشته دین است؛ یعنی برای دین قربانی شد و خودش با حرکت‌های ضددینی و ضدبشری و حرکت‌های شیطانی که آنها دنبال می‌کردند، مقابله کرد.»

پیروزی انقلاب

و ترس از حکومت اسلامی

رئیس شورای عالی مجمع جهانی اهل‌البیت (ع) با اشاره به آنچه امروز در جاهای مختلف دنیا به اسم دین و مذهب در حال روی دادن بوده و به عبارتی در حال نشان دادن چهره‌های ناخشنود و خشن از دین است، گفت: «ما شاهدیم که از پیروزی انقلاب اسلامی که اسلام به عنوان یک قدرت، نظام و یک حکومت اجرا شد و تحقق یافت و جمهوری اسلامی شکل گرفت، در همه دنیای اسلام این امید به وجود آمد که پس می‌شود در دنیا حکومت اسلامی برقرار کرد و نظام اسلامی را پایدار ساخت.»

وی ادامه داد: «این اندیشه به عنوان اندیشه بزرگ امام خمینی (ره)، اندیشه حکومت‌خواهی و حکومت‌داری و عزت حکومتی اسلامی در میان جامعه مسلمانان دنیا منتشر شد؛ حتی می‌توانیم بگوییم که این اندیشه به عنوان حکومت دینی حتی در میان غیر مسلمانان هم شکل گرفت و احیا شد تا جایی که غیر مسلمانان هم به فکر افتادند که پس می‌توانیم حکومت دینی در دنیا ایجاد کنیم.»

حجت‌الاسلام اختری گفت: «این تفکر به سرعت در دنیا گسترش یافت که می‌توان در برابر حکومت‌های کمونیستی، امپریالیستی، لیبرالی، امپراتوری، سلطنتی و جمهوری‌های کذایی حکومت دینی و مردم‌سالاری دینی به وجود آورد.»

مخالفت حاکمان کشورهای اسلامی

با گسترش بیداری اسلامی

مدیر عامل بنیاد بین‌المللی عاشورا اظهار کرد: «این اندیشه قطعاً در برابر طغیانگران حتی حاکمان کشورهای اسلامی که اجرای اسلام و گسترش اسلام به ضرر آنهاست، سنگین بود؛ لذا با این امر مخالفت می‌کنند و وقتی ما می‌بینیم بیداری اسلامی در کشورهای منطقه گسترش پیدا می‌کند همان حاکمان در برابر این بیداری اسلامی ایستادند.»

ایسن کارشناس عاشورا ادامه داد: «خود امپریالیسم جهانی به سرکردگی آمریکا و رژیم جنایتکار صهیونیستی که دیدند این حرکت اسلامی منافع آنها را به خطر می‌اندازد و دست آنها را از کشورهای اسلامی کوتاه کرده و جلوی نفوذ و سیطره‌شان را می‌گیرد، شروع به توطئه کردن علیه این اندیشه حکومت اسلامی و اندیشه اسلام‌خواهی کرده و لذا گروهک‌های ترویستی را به وجود آوردند.»

تولد گروهک‌هایی

با رویکرد خشونت

وی ابراز کرد: «گروه‌هایی را به نام دین به وجود آوردند تا بتوانند به اسم دین با دین مقابله کنند؛ لذا گروه القاعده، طالبان و گروهک‌های داعشی را به وجود آوردند تا با نشان دادن یک رویکرد خشونت‌زایی و خشونت‌خواهی و خشونت‌گرایی و اندیشه‌های تاجر مذهبی اسلام ناب را خدشه‌دار کنند.»

حجت‌الاسلام اختری تأکید کرد: «درسی که امروز از قیام امام حسین (ع) می‌گیریم، این است که اولاً ما باید بصیرت داشته و تشخیص بدهیم راه حق و باطل کدام است و ویژگی‌های حق کدام و باطل کدام است؟ ثانیاً ویژگی‌های دینی که خدا برای مردم خواسته و ویژگی‌های اسلام اصیل را بدانیم و آن را بشناسیم.»

وی افزود: «بدانیم در دین، اطاعت از رهبری و امام شرط است و امروز که امام زمان (عج) غایب است ما باید از نایب آن امام غایب اطاعت و پیروی داشته باشیم و اگر بخواهیم هر کدام یا هر گروه بر اثر خواسته‌های نفسانی خودمان و بر اساس حکومت‌طلبی خودمان در جامعه علم دست بگیریم و بگوییم، ما امام مردم و پیشوا هستیم و مردم با ما بیعت کنید؛ مانند آنچه داعش و طالبان گفتند با انتخاب امام و داشتن رهبر منافات دارد.»

مدیر عامل بنیاد بین‌المللی عاشورا ابراز کرد: «رهبر و امام و پیشوا در میان جامعه اسلامی حتی در زمان غیبت ویژگی‌ها و خصلت‌هایی دارد که عدالت، مخالفت با هوای نفس، آگاهی بر شرایط زمان، دانایی و علم و فقاقت از شرایط آن است. مردم زمان امام حسین (ع) از امام و پیشوای معصوم و پیشوای به حق‌شان حمایت نکردند و گرفتار دشمنی و قلدری دشمنان‌شان از عبیدالله ابن زیاد تا شمر و معاویه و متوکل و حجاج و اینگونه جنایتکاران شدند.»

لزوم پیروی

از ولایت و رهبری

حجت‌الاسلام اختری عنوان کرد: «ما امروز باید دنباله‌روی یک رهبر صالح، شایسته، با تقوا، پاک و پاک‌دامن، آشنا، مدیر و مدبر باشیم. همچنین مانند یاران امام حسین (ع) ما باید از خط اصیل و اندیشه اصیل اسلامی و رهبری اسلامی حمایت و پشتیبانی کنیم.»

وی ادامه داد: «تبعیت به این معنا که باید در برابر دشمنان و نقشه‌های آنها از رهبر و خط رهبری حمایت و پشتیبانی کنیم؛ لذا اینها چیزهایی است که ما در این انقلاب امام حسین (ع) درس می‌گیریم و این حرکت عاشورا که ما هر سال این عزاداری‌ها را به پا می‌کنیم و عشق و علاقه به امام حسین (ع) نشان می‌دهیم الگویی برای جامعه امروز ماست.»

ما را از دچار شدن به دشمنان اسلام، نیرنگ‌ها و توطئه‌ها دور می‌کند و سبب می‌شود بتوانیم راه حق را تشخیص بدهیم و به انحراف کشیده نشویم؛ بتوانیم اسلام را دنبال کنیم. این راه شناخت خط اصیل و نگهداری و حفاظت و ادامه راه امام حسین (ع) است.»

گروه پرونده
صبح صادق

حجت الاسلام محمدحسن سعیدی در گفت‌وگو با صبح صادق مطرح کرد

الگوگیری و الگوسازی از امام حسین (ع)

حجت الاسلام «محمدحسن سعیدی» در گفت‌وگو با صبح صادق با اشاره به لزوم تبیین سبک زندگی سیدالشهدا (ع) در جامعه امروز عنوان کرد: «اولین نکته‌ای که باید به آن توجه شود، این است که ما باید جایگاه امام حسین (ع) را به عنوان یکی از معصومین و اولیا و به عنوان حجت خدا در روی زمین، یعنی کسی که از طرف خداوند به عنوان شاخص و معیار برای ما معرفی شده، بشناسیم و بدانیم که امام یعنی پیشوا و مقتدا و کسی که جلودار و الگو و راهبر انسان است.» وی ادامه داد: «قرآن کریم تبلور کتبی و نظری انسان کامل است و حقیقت انسان کامل را برای ما تبیین می‌کند؛ امام معصوم (ع) هم تحقق عینی دین، یعنی مصداق پیاده شده و فعلیت یافته دین است که ما می‌توانیم تمام دین و همه ارزش‌ها و خوبی‌هایی که از طریق دین تبیین شده، باید‌ها و نیاید‌ها و همه چیز را در وجود، کلام و رفتار امام مشاهده کنیم.»

برخی چیزها معیار نیستند

این کارشناس و مشاور خانواده تأکید کرد: «اینکه ما چطور می‌توانیم امام حسین (ع) و سبک زندگی ایشان را الگو قرار دهیم، چند نکته دارد؛ اما نکته مهمش این است که ما برخی چیزها را می‌توانیم بگوییم که اقتضانات شرایط آن زمان است؛ یعنی اگر امام حسین (ع) یا پیامبر (ص) یا هر کدام از اولیای خدا در جامعه دیگری زندگی می‌کردند لباس آن جامعه را می‌پوشیدند، به جز برخی جنبه‌هایی که نامطلوب و ناپسند باشد که حذف می‌کردند؛ ولی فرهنگ و عرف آن جامعه در پوشش لباس و خیلی موارد دیگر را رعایت می‌کردند؛ یعنی لباس عربی که امام می‌پوشیدند به خودی خود ویژگی خاصی ندارد که بگوییم شرافت و برتری بر سایر لباس‌ها دارد.»

حجت الاسلام سعیدی افزود: «پس ما در برخی از خصوصیات که خود اولیای خدا هم آنها را معیار نمی‌دانستند و به ما نگفتند که شما در این جنبه‌ها به ما اقتدا کنید، لازم نیست که الگوسازی کنیم؛ اما جنبه‌های انسانی و رفتاری که روح محتوا و اصیل و مرام و فرهنگ و اخلاق و اعتقادات و سبک زندگی امام حسین (ع) است، باید برای ما الگو قرار گیرد.»

تفکیک‌سازی اصول ثابت و امور متغیر

وی با اشاره به لزوم تفکیک بین آنچه مقتضای زمان است و به الگوسازی نیاز ندارد، با آنچه الگو و معیار شناخته می‌شود، گفت: «پیشنهاد می‌کنم مشتاقان به این امر کتاب «اسلام و مقتضیات زمان» مرحوم شهید مطهری را در این مورد مطالعه کنند؛ ایشان تحلیل بسیار خوبی در این زمینه دارند. ما باید از جمود و تحجر و افراطی‌گری در الگوسازی انهم معصوم و

اقتدا به سبک زندگی ایشان پرهیز کنیم.» این کارشناس مذهبی با تأکید بر برخی ساختار شکنی‌ها در الگو گرفتن از انهم معصوم (ع)، گفت: «گاهی هم افراد یک حالت بی‌پروایی و برخورد سلیقه‌ای را دنبال می‌کنند و این‌گونه نشان می‌دهند ما هر طور که دل‌مان بخواهد به دین اضافه یا از آن کم می‌کنیم، این هم غلط است! بنابراین الگو گرفتن ما از امام حسین (ع) باید با یک تحلیل دقیق و قوی همراه باشد.»

شرایط زمان و مکان را بشناسیم

حجت الاسلام سعیدی ابراز کرد: «باید شرایط زمان و مکان را بشناسیم و بدانیم احکام امام حسین و جهت‌گیری‌های آن حضرت دقیقاً روی چه عناوینی بوده؛ مثلاً اگر امام با یزید مبارزه کردند چه ویژگی‌ای در یزید باعث شد که امام در برابر او بایستد؟ آیا ما در برابر هر حاکم و هر مسئولی در جامعه باید بایستیم یا باید با همه سازگاری داشته باشیم؟ یا اینکه یک خصوصیتی اگر در هر حاکمی ایجاد شود آن را منفی می‌کند و طبیعتاً وقتی حجت خدا و امام معصوم در برابر او باشد به او اعتراض و با وی مبارزه می‌کند؟

ما باید روح و حقیقت مسئله را در همه عرصه‌ها بشناسیم و طبیعتاً این اقتدای واقعی و الگو گرفتن از امام حسین (ع) است.» وی با بیان اینکه حالا ما چطور باید امام حسین (ع) را به عنوان یک الگوی مطلوب و قابل فهم در جامعه کنونی مطرح کنیم، گفت: «مثلاً یک ویژگی‌ای که در شخصیت امام حسین (ع) وجود دارد، جامعیت آن حضرت است؛ یعنی تمامی فضایل و خصوصیات مثبت در آن حضرت در بالاترین سطح خود است.»

جامعیت در امام حسین (ع)

این کارشناس تلویزیونی ادامه داد: «امام مظهر علم و آگاهی، معنویت، ایمان، عبادت و بندگی خداست، امام مظهر اخلاق و ادب است، امام نمود عینی و مصداق تام و تمام آرمان‌خواهی و هدف‌داری است؛ در امام در بالاترین سطح خود متجلی است؛ چنانچه در عرصه زندگی فردی، اجتماعی و خانوادگی و در همه مناسبات سرآمد است.» این مشاور خانواده عنوان کرد: «ما مشاهده می‌کنیم که امام حسین (ع) نه یک انسان سیاسی محض بودند و نه در زمینه‌های مادی، اقتصادی و اجتماعی و... افراط و تفریط می‌کردند؛ اما امروز شاهد افراط‌گرایی برخی در عرصه‌های سیاسی و اجتماعی هستیم؛ به گونه‌ای که انکار جز این مورد چیز دیگری در زندگی وجود ندارد. برخی ممکن است صرفاً به عبادت بپردازند و بی‌خیال از سایر وقایع؛ یعنی دنیا را آب ببرد آنها را حساب می‌برد و چیزی برای‌شان مهم نیست.» وی افزود: «برخی افراد حقوق همسر و فرزندان و والدین خود را نادیده می‌گیرند و برخی به شدت به خانواده خود اهمیت می‌دهند؛ طوری که انکار هیچ موضوع دیگری در عالم وجود ندارد، درست است که تک تک این مسائل همه مهم است، ولی همه باید در کنار هم باشند در مجموع یک شاخصه مهم امام حسین (ع) جامعیت ایشان و تعادلی است که در ابعاد مختلف زندگی و ارزش‌ها برقرار کردند و از افراط و تفریط پرهیز داشتند.»

دین معیار است نه ابزار!

این کارشناس مذهبی گفت: «مسئله دیگر اینکه ما باید دین را معیار بدانیم نه ابزار؛ یعنی دین شاخصی است

که به ما خوب و بد، درست و غلط و باید و نباید را نشان می‌دهد؛ لذا دین نباید ابزاری باشد که ما اهداف دنیایی خود را بر اساس منافع و نفسانیت خودمان و در دستگاه محاسبات مستقل از دین تعیین کنیم و آنگاه بخواهیم از دین در جهت رسیدن به اهدافمان بهره ببریم.» وی افزود: «دین بالاترین ارزش است و چنانچه امام این انتقاد را به جامعه دارند که مردم بندگان دنیا هستند و دین برای آنها صرفاً یک لقلقه زبان است وقتی مردم منفعت‌شنان از طریق دین تأمین شود، با آن کار دارند؛ ولی وقتی گرفتار بلا و مشکلی شوند، دین‌داران واقعی کم هستند.»

مأمور به تکلیف یا نتیجه؟

حجت الاسلام سعیدی با بیان جمله‌ای از امام خمینی (ره) گفت: «این بیان حضرت امام بسیار دقیق است و به تبیین و تحلیل نیاز دارد که فرمودند ما مأمور به تکلیف هستیم، نه مأمور به نتیجه؛ یعنی ما باید ببینیم دین برای ما چه ارزش‌هایی را تعریف می‌کند و در هر مقطعی و هر شرایطی چه دستورالعمل‌هایی دارد یا تکلیف ما از منظر دین در هر شرایط و مناسباتی و در هر زمانی چیست؟» وی عنوان کرد: «ما باید همان آرمان‌ها و اهداف دینی را دنبال کنیم و نیاییم اهداف و معیارهای مان را خارج از دین طراحی کنیم و بعد بخواهیم از اهرم‌های دینی در راه رسیدن به اهداف مان، اعم از قدرت، ثروت، شهرت و هر چیز دیگری که در نظر داریم بهره ببریم.» این کارشناس ابراز کرد: «بنابراین شیوه الگو گرفتن از امام در جامعه امروز می‌تواند این باشد که ما حقیقت روح و راه امام را بشناسیم و معرفت‌مان را بالاتر ببریم. این قابل اثبات است که در جامعه و جهان امروز ما واقعا می‌توانیم معیارهای دینی را به عنوان شاخصه‌های پیشرو، متریقی و پاس‌خکو معرفی کنیم که در برابر جهان موجب سرفرازی و سرریزندی ما شود.» حجت الاسلام سعیدی با بیان اینکه عده‌ای احساس می‌کنند دین پاسخگو نیست و در دنیای امروز نمی‌تواند راهنمای بشر باشد، ادامه داد: «این تفکر به دلیل عدم شناخت دین است، یا اینکه دینی که آنها شناخته‌اند دین ناقص و غلطی است که این توانمندی را ندارد و گر نه دین حقیقی یعنی آنچه محتوای واقعی قرآن و تعالیم اهل بیت (ع) است، به تمام معنا نه تنها می‌تواند پاسخگو باشد؛ بلکه پیشرو و در همه زمینه‌ها راهنمای سعادت فردی و اجتماعی انسان باشد.»

حجت الاسلام محمدتقی رهبر عضو جامعه روحانیت مبارز

نهضت عاشورا تا ظهور منجی عالم بشریت ماندگار خواهد ماند

این بیماری در همه جهان از بین برود؛ اما باید به یاد داشت که زنده نگه داشتن این مکتب و مدرسه و درس‌های عاشورا باید باقی بماند؛ ستم‌ستیزی، زیربار ظلم نرفتن و نماز باید بماند، چراکه امام حسین (ع) در روز عاشورا زیر رگبار تیر دشمن نماز خواندند. عاشورا کلاس و مکتب انسان‌ساز است و باید بماند و باقی هم می‌ماند و تا امروز هیچ کسی نتوانسته نهضت کربلا و عاشورا را از بین ببرد و ان‌شاءالله تا روزی که امام زمان منتقم خون امام حسین (ع) ظهور می‌کنند، این نهضت باقی است و خون‌ها برای آن می‌جوشد.

کرونا رویه‌رو هستیم؛ مردم باید در عزاداری‌ها رعایت کنند و سلامت مردم مهم است، اما می‌بینید که تمام شهر سیاهپوش شده است؛ چراکه به گفته سردار شهید حاج قاسم سلیمانی «ما ملت امام حسینیم». همه اینها برگرفته از نهضت عاشورا است که باید ماندگار بماند و برای این ماندگاری به جز عزاداری باید به عزت‌مندی امام حسین (ع)، نماز روز عاشورای امام حسین (ع) و انسان‌دوستی ایشان و صفات این خانواده و مکتب عاشورا نگاه و دقت کنیم. عاشورا و کربلا در حقیقت یک مکتب و یک مدرسه است؛ در این مدرسه درس‌های مختلفی به ما می‌آموزند، از مردانگی مردان‌شان تا جوانان و بچه ۱۳ ساله تا طفل خردسال؛ همه افرادی که در کربلا حضور داشتند از پیر و جوان و زن و مرد از مکتب امام حسین (ع) درس می‌آموزند، درس خداآموزی، نماز، توحید، آزادگی و درس زیربار زور و ستم نرفتن. در زمان راهپیمایی‌های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی مردم ما با تأسی از نهضت کربلا شعار می‌دادند که «زیر بار ذلت، نمی‌کنیم زندگی، جان فدا می‌کنیم در ره آزادی» بنابراین درس نهضت عاشورا ماندگار است. در این ایام بیماری، عزاداری‌ها باید به سمت و سوی باشد که طبق توصیه‌های هیئت پزشکی و رهبر معظم انقلاب باشد و اگر اجتماعات بزرگ برگزار نمی‌شود، در خانه‌ها یا در برخی مساجد مراسم عزاداری را با حفظ پروتکل‌های بهداشتی برگزار کنند و به گونه‌ای باشند که از رهگذر عاشورا صدمه‌ای به جان و سلامت مردم وارد نشود. امروز که در این شرایط خاص قرار گرفته‌ایم با مراعات عزاداری می‌کنیم، اما امام حسین (ع) از دل‌های مردم جدا نخواهد شد و نهضت عاشورا با خون مردم آمیخته است و ان‌شاءالله به برکت امام حسین (ع)

حسین (ع) ماندگار شد، یعنی بر پایه شهادت‌طلبی، فداکاری، مبارزه با ظلم و زیربار ظلم و زور نرفتن بود؛ به همین دلیل نهضت اسلامی ما با رویکرد به اسلام و مبارزه با طغیان و طاغوت بود و بر نهضت ابعادالله‌الحسین (ع) تکیه دارد و بسیاری از نهضت‌های بعد از امام حسین (ع) تا به امروز از کربلا درس گرفته بودند و بر همین اساس دشمنان از نهضت امام حسین (ع) می‌ترسند. یکی از نویسندگان غربی در یکی از نوشته‌های خود در مجلات، نوشته بود ما نمی‌توانیم ایرانی‌ها را شکست دهیم؛ چراکه ایرانی‌ها عاشورا دارند. عاشورا به جز اینکه برای همه مسلمان‌هاست، برای همه انسان‌های آزاده عالم است. در مراسم اربعین که یکی از بزرگ‌ترین راهپیمایی‌های جهان به شمار می‌آید، از دین‌های مختلف در آن شرکت می‌کنند؛ یک مرتبه یک کشیش که از آمریکا در این مراسم شرکت کرده بود، وقتی به وطن خود بازگشته بود، گفته بود می‌خواهم اسم کلیسا را حسینیه بگذارم، این یعنی عاشورا برای همه حتی مسیحیت درس است. این نهضت در تاریخ ماندگار است و باید ماندگار بماند و هیچ کسی هم نمی‌تواند آن را از بین ببرد. البته نگه داشت نهضت عاشورا فقط مربوط به عزاداری نمی‌شود و عزاداری بهانه‌ای برای آن است که کتاب کربلا و نهضت عاشورا، آزادی و آزادی‌گویی حسین‌بن‌علی (ع) را مرور کنیم، بهانه‌ای برای مرور فداکاری‌هاست تا در دین خود محکم و در حفظ کشور و ملت و خدمت به مردم استوار باشیم. در حقیقت، عاشورا زنده‌کننده دین و نگه دارنده است و خونی است که در خون امت اسلام به ویژه جامعه شیعه و کسانی که با حسین‌بن‌علی (ع) و اهل بیت بیشتر ارتباط دارند تزریق می‌شود، بنابراین عاشورا از بین رفتنی نیست. در حال حاضر که با بیماری

پیامبر (ص) در روایتی فرموده‌اند: «مصباح‌الهدی و سفینه‌النجاه»؛ حسین چراغ هدایت و کشتی نجات است. ماندگار شدن حادثه کربلا در تاریخ احیای تمام رسالت‌هاست. در زیارت وارث می‌خوانند: «السَّلَامُ عَلَیْکَ يَا وَارِثَ آدَمَ صَفْوَةَ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ يَا وَارِثَ نُوحِ نَبِیِّ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَیْکَ يَا وَارِثَ إِبْرَاهِیْمَ خَلِیْلِ اللَّهِ»؛ همانطور ادامه می‌دهیم تا به «السَّلَامُ عَلَیْکَ يَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِیْبِ اللَّهِ» می‌رسیم؛ امام حسین (ع) و عاشورا در حقیقت تجلی رسالت‌های الهی هستند که از آغاز آمده‌اند تا مردم را به خداپرستی دعوت کنند و بشریت را از انحراف، کج‌روی‌ها، ظلم و زور و زورمداری نجات دهند. رسالت‌های انبیا با عاشورا احیا شد و رسالت پیامبر اکرم (ص) که خاتم رسالت‌ها بود، ماندگار شد. بعد از پیامبر اکرم (ص) کسانی رأس کار آمدند که وارثان جاهلیت بودند؛ امثال معاویه‌ها، یزیدها، عبدالملک‌ها و کسانی بودند که وارث بت‌گران بودند و نه وارث انبیا و می‌خواستند جاهالت و جاهلیت را احیا کنند و بشریت را به دوران قبل از اسلام برگردانند؛ امام حسین (ع) آمدند تا رسالت پیامبر را احیا کنند و فرمودند من خارج شدم برای احیا کردن دین جدم. ایشان خود را برای شهادت آماده کرده بودند، یعنی می‌دانستند که مردم کوفه وفادار نیستند و در حقیقت دعوت مردم کوفه بهانه بود، والا شهادت ایشان مسلم بود. بنابراین از آنجایی که نهضت عاشورا احیاگر دین، شریعت، خداپرستی، توحید، مبارزه و جهاد فی سبیل‌الله است، باید باقی بماند، لذا هیچ یک طاغوت‌های زمان نتوانستند این نهضت را خاموش کنند و هر چه زمان جلوتر آمد، دامنه آن گسترده‌تر شد. با نگاه به عصر حاضر می‌بینیم که در حقیقت انقلاب اسلامی ایران نیز با تکیه بر همان نهضت امام

تقویم انقلاب

جنایت در پایه

سیدمحمدحسینی

مورخ و پژوهشگر

از ۱۴ مرداد که انتخابات مجلس خبرگان قانون اساسی برگزار شد تا ۲۸ مرداد که این مجلس آغاز به کار کرد، حوادث و اتفاقات متعددی رخ داد که یکی از آنها غائله خونین پایه بود. از همان نیمه دوم مرداد حزب دموکرات برای اشغال پایه فراخوان داده بود و گروه گروه از شهرها و گروه‌های مختلف، نیروهای ضد انقلاب به سمت پایه سرازیر شده بودند. در این باره شهید چمران در کتاب «کردستان» خود آورده است:

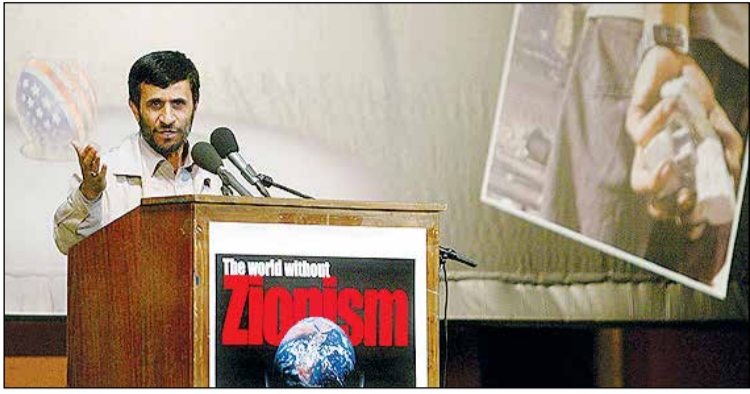
«نیروهای دشمن، مثل سیل پیش می‌آمدند و چون عده زیادی از دزدان جوانرودی و مزدوران پالیزبان و سردار جاف در میان مهاجمان بودند و بر حسب عادت خود می‌خواستند خانه‌های شهر را غارت کنند، لذا باین مهاجمان و صاحبخانه‌ها درگیری به عمل می‌آمد، شیون زن‌ها و بچه‌ها به گوش می‌رسید و قتل و غارت و آتش‌سوزی خانه‌ها انتشار می‌یافت و مشاهده می‌شد موج آتش‌سوزی لحظه به لحظه نزدیک‌تر می‌شد و از خط پیش قراول جبهه دشمن خبر می‌داد، حدود ساعت ۴ صبح آنچنان قتل و غارت همه شهر را فرا گرفته بود که گویی نیروهای وسیع دشمن در باتلاقی فرو رفته‌اند و هیچ نیرویی قادر نیست مهاجمان را از قتل و غارت خانه‌ها باز دارد و به سمت معرکه اصلی، یعنی خانه پاسداران معطوف کند؛ لذا چند ماشین با بلندگو آوردند و بلندگوها در وسط شهر به حرکت درآمدند و ندا سر دادند: «هر کس وفاداری خود را به حزب دموکرات اعلام کند در امن و امان است، ما فقط آمده‌ایم که پاسداران و دکتر چمران را سر ببریم.»

در واقع از ۲۳ مرداد هر لحظه به فاجعه‌آفرینی و جنایت دموکرات افزوده می‌شد؛ به گونه‌ای که مصیبت‌های زیادی وارد شد؛ از قبیل سقوط هوایمپی فانتوم که برای شناسایی به کمک آمده بود، سقوط بالگرد ۲۱۴ که به شهادت بهترین فرزندان این آب و خاک منجر شد و از همه فاجعه‌آمیزتر سقوط بیمارستان پایه که در آن ۲۵ پاسدار مجروح و وحشیانه به شهادت رسیدند. وضعیت پایه بسیار بحرانی شده بود که از اطراف و از کانال‌های مختلف خیر فاجعه پایه به امام رسید و کاسه صبرشان لبریز شد و امام (ره) پیام انقلابی و تاریخی‌شان را صادر کردند: «به دولت و ارتش و ژاندارمری اخطار می‌کنم اگر با توپ‌ها، تانک‌ها و قوای مجتهد تا ۲۴ ساعت دیگر به سوی پایه حرکت نکنند، من همه را مسئول می‌دانم! من به عنوان ریاست کل قوا به رئیس ستاد ارتش دستور می‌دهم که فوراً با تجهیز کامل عازم منطقه شوند و به تمام پادگان‌های ارتش و ژاندارمری دستور می‌دهم که بی‌انتظار دستور دیگر، بدون فوت وقت با تمام تجهیزات به سوی پایه حرکت کنند و به دولت دستور می‌دهم وسایل حرکت پاسداران را فوراً فراهم کنند. تا دستور ثانوی من مسئول این کشتار وحشیانه را قوای انتظامی می‌دانم و در صورتی که تخلف از این دستور کنند، با آنان عمل انقلابی می‌کنم!»

با صدور این پیام انقلابی، ایران از جا کنده شد و هیچ کس جز امام کنترلش را در دست نداشت. پس از این فرمان ضد انقلاب و اعصاب حزب دموکرات پا به فرار گذاشتند و در کوه‌ها پناه گرفتند یا به سمت عراق عقب‌نشینی کردند و در کمترین زمان پایه آزاد و پاکسازی شد.

هجمه به سیاست خارجی

مواجهه احزاب و گروه‌های سیاسی با دولت نهم - ۸

و آرمانی دولت واقعی نبوده و تنها برای فریب افکار عمومی و خراج کردن رقیب از صحنه سیاسی کشور مطرح می‌شود. شعارهای مطرح در سیاست خارجی نیز از همین قیبل بوده و به تدریج دولت نهم شعارهای مطرح را کنار خواهد گذاشت. از جمله در همان ابتدای آغاز به کار دولت نهم در مقاله‌ای با عنوان «حاکمیت اقتدارگر و آینده کشور» نوشته شده در مطبوعات جریان چپ پیش‌بینی می‌کند: «در عرصه سیاست خارجی به رغم شعارهای تند ضدآمریکایی، که نه از سر اعتقاد، بلکه به خاطر مقابله با شعار تنش‌زدایی و عادی‌سازی روابط خارجی خاتمی و برای جلوگیری از توفیق دولت اصلاحات در حل مشکل با آمریکا مطرح می‌شد، رهبری جریان اقتدارگر به دنبال بهبود رابطه با آمریکا به هر قیمت و دادن هر نوع امتیاز، باهدف تثبیت موقعیت داخلی خود می‌باشد.» (عصر نو، ش ۶، ۱۳۸۴/۵/۴)

هولوکاست

یکی از مسائلی که به طور جدی دستگاه دیپلماسی جمهوری اسلامی در دولت نهم مطرح کرده و واکنش‌های فراوانی را در سطح جهانی به همراه داشته است، موضع‌گیری در قبال مسئله هولوکاست بود. هولوکاست به فرآیند کشتار جمعی یهودیان در جریان جنگ جهانی دوم به دست آلمان نازی گفته می‌شود منابع صهیونیستی غرب تعداد جانباختگان این نسل‌کشی را تا ۶ میلیون نفر ذکر می‌کنند و در برخی کشورهای اروپایی، انکار هولوکاست جرم به شمار می‌آید.

احمدی‌نژاد نخستین بار در سال ۱۳۸۴ در نشست «جهان بدون صهیونیسم» ضمن افسانه خواندن

۱- تصویب سه قطعنامه طرف سه سال اخیر از سوی شورای امنیت سازمان ملل متحد علیه ایران و به دنبال آن تحریم‌های رسمی و غیررسمی اقتصادی ایران، ۲- قطع روابط بیشتر بانک‌های معتبر جهان با ایران، ۳- تضعیف روابط دوستانه با برخی کشورهای منطقه و نیز تقویت موضع‌گیری برخی کشورهای اروپایی و غیر اروپایی به نفع آمریکا، ۴- تبلیغات گسترده علیه ایران، با مستمسک قرار دادن اظهار نظرهای نسنجیده برخی مسئولان و دست‌اندرکاران، ۵- تغییر موقعیت ایران به منزله یک کشور قابل اعتماد و قابل پیش‌بینی، به کوشش غیر قابل اطمینان و پیش‌بینی‌ناپذیر؛ ۶- کاهش میزان جذب سرمایه‌های خارجی و ۷- تشدید فضای تبلیغاتی علیه ایران و بدبین کردن بسیاری از دولتها نسبت به جمهوری اسلامی. «دشمنی با سیاست خارجه دولت نهم تا آنجا ادامه یافت که اصلاح‌طلبان تلاش کردند با بزرگنمایی فشارهای بین‌المللی ناشی از زیاده‌خواهی استکبار جهانی و القای ناامیدی و ناامنی به افکار عمومی، سیاست‌های احمدی‌نژاد را تهدیدی برای منافع ملی معرفی کنند. سیاست‌هایی که بهزاد نبوی در مصاحبه با تلویزیون هما درباره آن می‌گوید: «ترجیح می‌دهم سیاست خارجی کنونی را سیاست آقای احمدی‌نژاد ندانم؛ بلکه سیاست خارجی کنونی و همه سیاست‌های مهم داخلی را نتیجه حاکمیت مطلقه‌ای می‌دانم که با عملکرد غیر قانونی حزب پادگانی تازه به قدرت رسیده، اتخاذ شده است.»

شعارهای غیرواقعی

یکی دیگر از ادعاهای جریان چپ در جهت تخریب دولت نهم آن بود که شعارهای اصولگرایانه

مهدی سعیدی

دبیر گروه تاریخ

در شماره گذشته از هجمه همه‌جانبه اصلاح‌طلبان به تدابیر و عملکرد سیاست داخلی دولت نهم اشاره کردیم. این سیاست تهاجمی تنها به این عرصه اختصاص نداشت و سیاست خارجی را هم در بر می‌گرفت. سیاست خارجی دولت نهم، تفاوتی بنیادین با آنچه در دولت خاتمی در جریان بود، نداشت. احمدی‌نژاد به گفته خود آمده بود تا «سیاست انفعالی» دولت اصلاحات در برابر غرب را به «سیاستی تهاجمی» در برابر زیاده‌خواهی استکبار جهانی تبدیل کند و این البته مورد مخالفت سرسخت جریان چپ و حامیان دولت اصلاحات قرار گرفت. جریان چپ به شدت نسبت به اولویت‌های سیاست خارجی دولت نهم معترض بود و در نوشتارهای متعدد به آن حمله برد. اصلاح‌طلبان آنقدر توهین‌آمیز وارد میدان مقابله با جریان اصولگرا شدند که باصراحت اعلام می‌داشتند دولت نهم از اصول اساسی فرآیند تصمیم‌گیری در سیاست خارجه بهره‌ای نبرده است! لذا کم و بیش به همه برنامه‌های سیاست خارجی دولت نهم نگاه!

سیاست خارجی تهاجمی

یکی از نشانه‌های اصلی روی کار آمدن دولت نهم و پایان عمر دولت اصلاحات، تغییراتی بود که در سیاست خارجه جمهوری اسلامی آشکار شد. سیاست خارجی خاتمی که تنش‌زدایی و ایجاد رابطه با همه کشورها و حتی غرب را محور قرار داده بود، جای خود را به سیاستی داد که بیش از تأکید بر عمل‌گرایی و انفعال، بر آرمان‌گرایی و ایستادگی در برابر زیاده‌خواهی‌های غرب تأکید می‌ورزید. این سیاست به شدت با مواضع اصلاح‌طلبان در تعارض بود، لذا تلاش کردند تا با حمله‌ای همه‌جانبه، این سیاست را نقد و تخریب کرده و مقالات متعددی در مقابله با آن منتشر کنند. برای نمونه، دبیرکل سازمان مجاهدین انقلاب در نقد سیاست دولت نهم گفت: «با اتخاذ سیاستی تحت عنوان «ایجاد تحرک و خلاقیت در عرصه دیپلماسی و برخورد از موضع اقتدار با جهان» و به عبارت دیگر «سیاست تهاجمی» و با قرار دادن تمام مناسبات خارجی در سبد مسئله هسته‌ای، مسیری را انتخاب کرد که نتایج زیر به بار آمد:

دهلیز

کپرنشینان

بررسی فساد و ناکارآمدی‌های رژیم پهلوی

تمام درآمد هنگفت نفت را صرف پروژه‌های بزرگ و کوچک کرد که در واقع بخش عمده آن به جیب شرکت‌های آمریکایی، انگلیسی و اروپایی می‌رفت. حسین فردوست با استناد به تحقیقات دفتر ویژه اطلاعات درباره معضل شهرنشینی در سال ۱۳۵۵، در کتاب خاطراتش که با عنوان «ظهور و سقوط سلطنت پهلوی» در انتشارات «اطلاعات» انتشار یافته است، می‌نویسد: «طرف ۵ سال ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر به جمعیت تهران، ۵۰۰ هزار نفر به جمعیت مشهد، ۵۰۰ هزار نفر به جمعیت اصفهان و ۳۰۰ هزار نفر به جمعیت شیراز افزوده شده است. این افراد در اراضی موات، حومه شهرها در کپر یا خانه‌های گلی که خود می‌ساختند زندگی می‌کردند. در تهران ۱۳ شهرک کپرنشین ایجاد شده بود و شهردار تهران در مواردی این کپر‌ها را شبانه با بولدوزر تخریب می‌کرد که تلفاتی هم وارد می‌آمد، ولی دوباره این کپر‌ها برپا می‌شد. به این ترتیب جمعیت شهرهای بزرگ به ویژه تهران به طور غیرمنظره افزایش یافت و چون هیچ برنامه‌ای برای گسترش شهرها وجود نداشت، نظم شهرها به هم خورد. مسئله ترافیک و آلودگی هوای تهران به یک معضل اساسی مملکتی بدل شد و نیروی کار مفید و مولد جامعه به نیروی انگلی و مصرفی که در تهران و سایر شهرها انباشته شده بود تبدیل شد.»

الگو توسعه نامتوازنی که پهلوی دوم در دوران حاکمیتش پس از کودتای ۲۸ مردادماه ۱۳۳۲ و با آغاز دهه ۱۳۴۰ کلید خورد، پروژه‌ای بود که نه تنها دستاوردی برای مردمان این سرزمین نداشت، بلکه حاصل آن شدت یافتن اختلافات طبقاتی و توزیع نابرابر ثروت در کشور بود. آثار سوء این سیاست را می‌توان در عرصه‌های مختلف مشاهده کرد که یکی از این عرصه‌ها مسئله نابودی روستاها و آغاز مهاجرت روستاییان به شهرها و بحران حاشیه‌نشینی بود! علت این بسود که تصویب آرمانی برای زندگی شهرنشینی تبلیغ می‌شد و عملاً امکاناتی برای رشد روستاها کنار گذاشته نمی‌شد و زندگی در روستا روز به روز سخت‌تر از گذشته شده و عملاً روستاییان و به ویژه جوانان را ترغیب می‌کرد که زندگی روستایی را رها کرده و برای دستیابی به آرزوهای بزرگ زندگی در حاشیه شهرها را برگزینند!

در همین راستا «حسین فردوست» دوست صمیمی و مشاوری ارشد شاه اذعان دارد،

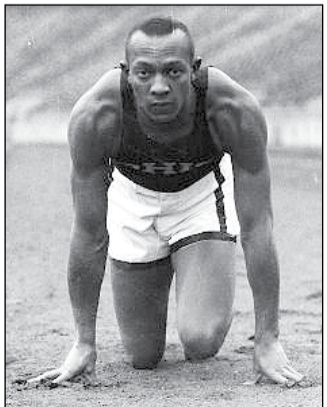
محمدرضا در طول سلطنت خود بافت جامعه را به هم ریخت و این امر عواقب وخیمی به بار آورد که چاره آن بسیار دشوار است. او می‌گوید به هم ریختن بافت اجتماعی ایران از طریق انقلاب سفید محمدرضا و به ویژه اصلاحات ارضی او صورت گرفت. به گفته فردوست، محمدرضا

حافظه

ماراتن سیاهان و نژادپرستان

نگاهی به سیاست در المپیک - ۲

در شماره پیشین از حوادث و حواشی سیاسی المپیک ۱۹۰۸ لندن سخن گفتیم. اما یکی از سیاسی‌ترین المپیک‌های تاریخ در سال ۱۹۳۶ در برلین آلمان برگزار شد. در روزگاری که هیتلر نازی از برتری نژاد ژرمن سخن می‌گفت و خود را آماده جنگ جهانی دوم می‌کرد! هیتلر همه تلاش خود را کرد تا میدان رقابت المپیک را به فرصتی برای به تصویر کشاندن قدرت ملت آلمان بدل سازد که البته در این مورد ناکام بود! اوج ناکامی و شکست هیتلر را می‌توان در قدرت نمایی «جسی اوونز» دوند سیاه‌پوست آمریکایی مشاهده نمود که به تنهایی توانست در مهم‌ترین رشته ورزشی المپیک‌ده کرده و صاحب چهار مدال طلای المپیک گردد! در اولین روز مسابقات دو و میدانی، هیتلر تنها به برندگان آلمانی تبریک گفت و به «کورت نیوس جانسون» دونده سیاه‌پوست آمریکایی و برنده طلای پرش ارتفاع توجهی نکرد. هنگامی که مقامات کمیته بین‌المللی المپیک به هیتلر گفتند که یا باید به تمام مدال‌آوران تبریک بگویید یا به هیچ‌یک، وی گزیننده دوم را انتخاب کرد. در روزهای بعد هنگامی که «جسی اوونز» طلاها را یکی پس از دیگری صید کرد، هیتلر پیش از مراسم اهدای جوایز، استادیوم را ترک کرده بود. برگزارکنندگان بازیها قبل از مسابقه با وعده و وعید و سپس با تهدید و ارباب سعی کردند تا وی را وادار به تباری و قبول شکست قلبی در مقابل دوندگان آلمانی بکنند. او در ظرف سه روز، سه مدال طلا گرفت. چهار روز بعد او در

هولوکاست، خواستار محور رژیم صهیونیستی از نقشه جهان شده بود. وی نظراتش را در طول عمر چهار ساله دولت نهم بارها تکرار کرد و صهیونیسم بین‌المللی و حامیان آن را به شدت عصبانی کرد. سخنان وی در آن مقطع، صرف نظر از تبعات بین‌المللی و واکنش کاملاً متضاد را در میان فعالان و ناظران سیاسی داخل کشور در پی داشت. جریان اصولگرا از این سخنان استقبال کرد و آن را نشان‌دهنده شجاعت و صراحت رئیس دولت نهم در بیسان حقایق تلقی کرد. اما در مقابل جریان اصلاح‌طلب، طرح چنین موضوعی را از سوی بالاترین مقام اجرایی نظام، موجب فراهم کردن زمینه بهره‌برداری طرف‌های متخاصم خارجی و زمینه‌ساز تحمیل هزینه‌های بی‌دلیل بر منافع ملی ارزیابی کردند. آنها معتقد بودند این اظهارات و اقدامات به مذاق جنگ‌سالاران جهانی خوش آمده و ثمری جز درگیر کردن هر چه بیشتر کشور در بحران به همراه نخواهد داشت. اصلاح‌طلبان بارها در قبال آن موضع‌گیری کردند و آن را ناشی از روحیه رادیکال و سبک‌سرانه رئیس‌جمهور خواندند و چنین نوشتند: «همایش «جهان بدون صهیونیسم» نشان داد که عده‌ای کماکان در فضای ۲۷ سال قبل سیر می‌کنند و اصولاً تغییر و تحولات جهان پس از فروپاشی شوروی و حادثه ۱۱ سپتامبر را درک نکرده‌اند.» و در جایی دیگر در وصف رئیس‌جمهور نوشتند: «او که تلاش می‌کند با سوار شدن بر امواج رخداد‌های روز، بخشی از آرای ملت را جذب کند، کاری به شعاع زیانبارش در نفی هولوکاست که بیشترین سود مالی و سیاسی را برای اسرائیل غاصب در طول تاریخ اشغال فلسطین به دنبال داشته است نیز ندارد.» اصلاح‌طلبان معتقد بودند: «طرح شعار امحای اسرائیل از نقشه روزگار در شرایطی که کشور در آن به سر می‌برد، حاکی از فقدان حداقل شناخت در دولت از ظرفیت‌های کشور» بوده و نتایج زیر را به همراه خواهد داشت: «۱- تهییج و بسیج افکار جهانی علیه ایران و فلسطین، ۲- توجیه مظلوم‌نمایی دروغین اسرائیل در برابر فلسطین و تروریسم افراطی؛» این در حالی است که احمدی‌نژاد تنها شعارهای حضرت امام (ره) را علیه رژیم صهیونیستی تکرار کرده بود. سازمان در ادامه ادعا می‌کند: «اگر اسرائیل میلیون‌ها دلار خرج تبلیغات و مظلوم‌نمایی خود در جهان می‌کرد، قادر به کسب چنین موقعیتی نبود.»

سیاست نامه

اندیشه سیاسی فضل‌الله نوری - ۳۵

مخالفت با مشروطه سکولار!

فتح‌الله پریشان

دبیر گروه اندیشه

مرور و بررسی آثار و آرای سیاسی و اجتماعی شیخ شهید نوری نشان می‌دهد که منطق صائب وی در مخالفت با مشروطه، به ماهیت و خاستگاه آن برمی‌گشت که ماهیتی سکولار و جدا شده از دین اسلام با خاستگاه غربی داشت. به عبارت دیگر، یکی از نکات مهم، اشکالات سیاسی-اجتماعی شیخ شهید بر مشروطه سکولار بود؛ یعنی مهم‌ترین دلیل شیخ و همفکران او (مثل میرزا ابوتراب شهیدی قزوینی)، عدم تناسب نسخه با مزاج بیمار بود. این نگاه در کتاب «تذکره العاقل» وی قابل ملاحظه است. اما در اثر طراحی‌ها و مساعی مبتنی بر عملیات روانی و تحریف مخالفان دیروز و امروز شیخ، چنین وانمود می‌شود که گویا وی و دیگر مشروطه‌خواهان ذاتاً دنبال استبداد و نظام شاهنشاهی و انحطاط ملت و کشور بودند و جناح دیگر (مثل تقی‌زاده و بیروم ارمینی) اساساً شانی جز آزادی‌خواهی و آرزویی جز پیشرفت مردم نداشتند. این تصور، اولین مانع فهم ما در شناخت دوران مشروطه است. شیخ هیچ‌گاه با مشروطه به معنای عدالتخانه و مشروطه‌مشروعه مخالف نبود. مسلم است که در طرح این موضوع باید به زمانه و زمینه‌های فکری و فرهنگی و اجتماعی عصر مشروطه توجه داشت. الان بیش از یک قرن است در ایران ما مجلس شورش‌داریم و به‌ویژه با انقلاب اسلامی و شکل‌گیری نظام مردم‌سالاری دینی از دوران تأسیس و گذار پارلمانی عبور و در مرحله تثبیت و تکامل آن قرار داریم اما در سخن گفتن از روزگار مشروطه، صحبت از دوران گذاری است که ایران از نظر سابقه، هزاران سال تحت سیستم استبداد فردی بوده و حالا در چنین شرایطی تقی‌زاده‌ها پیدا شدند و می‌گفتند: راه علاج این است که یک شبه تمام این بساط را کنار بگذاریم و به جای آن دموکراسی چهارصدساله اروپایی بیاوریم؛ آن هم از نوع پارلمانتاریسم مطلقه غربی! و معتقد بودند که باید از فرق سر تا نوک پا غربی شویم! اما به اعتقاد شیخ، نسخه پارلمانتاریسم مطلقه غربی (اگر به فرض درست و دقیق هم، اجرا می‌شد) باز هم با مزاج و طبع خاص سیاسی، فرهنگی و اجتماعی جامعه آن روز در ایران مساعد نبود و استقرار آن در این کشور، حاصلی جز بسط دامنه آشوب، فروپاشی قدرت مرکزی، و نهایتاً هموارشدن راه سلطه بیگانه‌نداشت. شیخ، استقرار نظام پارلمانتاریسم غربی، و رواج آزادی‌های بی حد و حصر اروپایی را در کشورمان، گذشته از مغایرت جدی آنها با موازین اسلامی، به دلیل وجود سه خصوصیت در ایران آن روزگار، حتی از حیث سیاسی و مادی، زیان‌بخش می‌دید و «منشأ هرج و مرج فوق‌الطافه» می‌دانست: «وجود مذاهب مختلف، ضعف ارتش مرکزی، و کثرت ایلات و عشایر.» به نظر شیخ، تا این سه خصوصیت در ایران بود، استقرار آن نظام، مایه اغتشاش در کشور می‌گردید و جز با کشتارهای وسیع و طولانی نمی‌شد بر آن فائق آمد. از سوی دیگر شیخ، اجمالاً از مفاد قرارداد ۱۹۰۷ بو برده بود و نقشه کلی استعمار را برای تقسیم ایران می‌دانست. از این رو، شیخ معتقد بود ایران احتیاج به دوران گذار دارد و در همین راستا، طرح «عدالتخانه» و بعد «مشروطه‌مشروعه» را برای عبور از استبداد و استعمار، با بومی‌سازی در یک قالب ایرانی-اسلامی مطرح کرد. ولی افسوس که دشمنان، دغدغه‌ها و هشدارهای او را جدی نگرفتند و نهایتاً، پاسخ او را با «دار» دادند.

بازنمایی ابعاد و اهداف جنگ شناختی جدید دشمنان علیه ایران

نا امیدسازی مردم و ناکارآمدسازی دولت

کند و هم به راحتی باورپذیر شود، به طور کلی در پنج دسته تقسیم می‌شود:

۱- مشکلات موجود: مشکلات موجود کشور که به طور عمده در ضعف‌ها و ناکارآمدی‌های دستگاه‌های مسئول در انجام کارآمد و وظایف‌شان ریشه دارد، مهم‌ترین عامل در سوق یافتن دشمن به سمت جنگ شناختی و در عین حال، مهم‌ترین عامل در تقویت این جنگ است. به راستی اگر مشکلاتی مانند بیکاری، تورم لحظه‌ای و بی‌سروسامان، مشکلات قطعی برق و آب و... وجود نداشته باشد، آیا کسی تحت تأثیر عملیات روانی-رسانه‌ای دشمن قرار می‌گیرد و آیا دشمن می‌تواند مستمسکی در دست داشته باشد تا با علم کردن آن، مردم را به فرارخوان و تجمع دعوت کند؟ قطعاً خیر.

۲- رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی مجازی: البته این به معنای آن نیست که رسانه‌ها و فضای مجازی، فی‌نفسه کارگزار یا پیشران جنگ شناختی دشمن باشند؛ بلکه اگر از نقش آنها سخن می‌گوییم، به دلیل ماهیت ابزاری آنهاست؛ یعنی نقش آفرینی این ابزارهای ارتباطی به طراحان و اتاق‌های فکری وابسته است که در بستر آنها به عملیات روانی-رسانه‌ای می‌پردازند. گفتنی است، به واسطه رسانه‌ها و شبکه‌های مجازی، اکنون یک جنبش رسانه‌پایه در ایران شکل گرفته که خود را کاملاً در مقابل نظام تعریف کرده و مأموریت خود را اعتبارزایی از سیاست‌ها، ایده‌ها، رفتارها، کارگزاران و نهادهای نظام و در کل، هر آن چیزی می‌داند که ارتباطی با نظام دارد. مسلم است که ماهیت کار این جنبش رسانه‌پایه (ناجنبش) بیشتر رنگ و بسوی تحریف واقعیت‌های مرتبط با ایران را دارد.

۳- بی‌تدبیری‌ها و سوءمدیریت‌ها: اعم از آنچه هم‌اکنون رخ داده یا مربوط به گذشته است؛ مانند احداث صنایع آب‌بسر در مناطق کویری یا انتقال آب از سرشاخه‌های دز و کارون در خوزستان به استان‌های دیگر و پاره‌ای دیگر از اهمال‌کاری‌ها و

سستی‌ها و سوءمدیریت‌ها علت شرایط نابسامان امروز هستند.

۴- مسائل زیست‌محیطی: این قبیل مسائل هم نقش تعیین‌کننده‌ای در رخداد وقایعی، مانند آنچه در خوزستان صورت گرفت، دارد. البته عمده دلایل رخداد این قبیل مسائل مانند کمبود بارش یا گرمی زودهنگام هوا در ابتدای امسال، معمولاً خارج از کنترل و مدیریت عوامل انسانی است. شیوه‌ی کرونا: تأثیرهای متعدد محدودکننده این بیماری بر اقتصاد کشور و مشکلات مردم مبرهن است و به توضیح چندانی نیاز ندارد. در واقع، متأثر از کرونا و پیامدهای آن مانند مقررات قرنطینه و محدودیت عبور و مرور، ابعاد و دامنه برخی مشکلات به ویژه در بعد اقتصادی تشدید شده و همین امر، زمینه ناراضیاتی‌های خاموش را تقویت کرده است. به طور طبیعی، افراد ناراضی و لطمه‌دیده از این بیماری، اثرپذیری بیشتری در مقابل عملیات روانی دشمن خواهند داشت.

اهداف دشمن در جنگ شناختی

اهداف دشمن در این جنگ شناختی، همان اهدافی است که از ابتدای انقلاب و به ویژه از یک دهه گذشته بر آنها تأکید داشته و به فرارخور شرایط و موقعیت، در تاکتیک دست‌یابی به آنها یا در شیوه بیان این اهداف، تغییراتی ایجاد کرده است. براین اساس، مهم‌ترین اهداف دشمن از جنگ شناختی کنونی عبارتند از:

۱- ناامید و تسلیم‌سازی ایران: نقشه و راهبرد کلان دشمن در قبال جمهوری اسلامی، تضعیف حوزه‌های قدرت بازدارندگی و راهبردی آن است تا به راحتی بتواند جمهوری اسلامی را تسلیم خود کند. حال از آنجا که جمهوری اسلامی در مقابل تضعیف این حوزه‌های قدرت خود مقاومت می‌کند و در این راستا، در مذاکرات هسته‌ای وین حاضر به پذیرش معامله بر سر این حوزه‌های قدرت خود نشده است، بنابراین دشمن با تکمیل آرایش جنگی خود، با تمرکز بر جنگ شناختی

مصطفی قربانی

کارشناس سیاسی

فشار اقتصادی (تحریم)، فشار روانی (جنگ روانی-رسانه‌ای) و فشار عملی (ایجاد آشوب) سه‌گانه و مثلث رویارویی نظام سلطه با انقلاب اسلامی در شرایط کنونی است. (بیانات رهبر معظم انقلاب، ۱۳۹۷/۳/۱۴) اگر بخواهیم این سه‌گانه را در ذیل یک عنوان مختصر خلاصه کنیم، آن چیزی جز «جنگ شناختی» نیست؛ جنگی که در آن تلاش می‌شود با برساختن واقعیت‌های خاصی، ادراکات عامه در مسیری از پیش تعریف شده کانالیزه شده تا در نهایت، منجر به خطای محاسباتی آنها شود. براین اساس، آنچه دشمن در جنگ اقتصادی، جنگ روانی-تبلیغاتی و ایجاد آشوب در داخل ایران دنبال می‌کند، معطوف به یک نقطه اساسی است؛ جمهوری اسلامی نمی‌تواند جامعه را اداره کند و برای حل مشکلات کشور باید به تسلیم در مقابل فشارهای خارجی تن بدهد. دشمن در این جنگ شناختی، با ابزار تحریم، جنگ روانی و ایجاد آشوب، درصد حک کردن این گزاره در ذهنیت عامه مردم و نخبگان ایران است. آنچه در این میان مکمل جنگ شناختی دشمن است، وجود مشکلات و نارسایی‌هایی در کشور است که با مستمسک قرار گرفتن آنها، به افکار عمومی احساس «راه‌شدگی» کشور و بی‌تدبیری مسئولان و ضعف و ناتوانی آنها در اداره کشور تلقین می‌شود. با ابعاد و زوایای مختلف این جنگ شناختی تحمیلی در کنار جنگ اقتصادی دشمنان انقلاب بیشتر آشنا می‌شویم.

پیشران‌های جنگ شناختی دشمن

پیشران‌ها یا عواملی که سبب شده تا جنگ شناختی دشمن هم به راحتی قابلیت اجرایی پیدا

ریزش‌ها

فراز و فرود سیدمحمد موسوی خوئینی-بخش پایانی

تا مرز انکار ولایت مطلقه فقیه!

در آخرین بخش از بررسی فراز و فرود زندگی سیاسی موسوی خوئینی، در صدد بررسی پاره‌ای از تناقضات سیاسی وی هستیم که زیربنای عبرت‌آموز دگردیسی‌های فکری وی تا مرز انکار ولایت مطلقه فقیه پیش می‌رود. موسوی خوئینی به درستی به مرد پشت پرده و خاکستری اصلاحات موسوم گشته است؛ زیرا در بسیاری از تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌سازی‌ها بدون آنکه اصرار به دیده شدن و طرح اسم و عنوانش داشته باشد، حرف و موضع خود را به کرسی نشانداده است. او در بهمن ۱۳۸۷ رهنمود می‌دهد که «باید اختیارات رهبری را محدود کرد»، اما در نشست دیگری می‌گوید: «نمی‌توان به خاطر مصالح نظام از مطالبات سیاسی خویش کوتاه آمد و راه دیگری جز اصلاح ساختار نظام باقی نمی‌ماند.» از این رو، وی در دیدار با نامزدهای اصلاح‌طلب توصیه می‌کند تغییر در قانون اساسی را در دستور کار قرار دهند. حال به نظر می‌آید که وی در دیدار جمعی از پاران خویش قبل از حوادث سال ۱۳۸۸ بیان کرده، نگاه کنیدی: «از نظر حضرت امام (ره) واجب‌ترین مسئله دگردیسی‌های موضوع سیاسی وی به اینجا محدود نمی‌شود؛ بلکه به حوزه فکری و بنیادهای نظام دینی نیز سرایت می‌کند؛ به گونه‌ای که وی در یکی از کلاس‌های درسش در یکی از واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی به دانشجویان عنوان می‌کند که من اساساً ولایت مطلقه فقیه را غیر عقلانی می‌دانم، اما به دلیل شاکردی امام و جاذبه فوق‌العاده‌اش روی مان نمی‌شد مخالفت کنیم.^۳ منبع در دفتر نشریه موجود است.

آفاق

چهره پنهان سیاست - ۸

عملیات اخلاگری!

سیامک باقری

دکترای علوم سیاسی

پس از یازده سپتامبر سازمان «اسیا» و موساد مرکزی ویژه برای جاسوسی و خرابکاری علیه ایران تشکیل داده‌اند. این سازمان‌ها تاکنون اقدامات اخلاگری بسیار زیادی را علیه ایران انجام داده‌اند که تنها در مورد برنامه هسته‌ای ایران در طول ۱۵ سال گذشته می‌توان به پنج عملیات اخلاگری بزرگ اشاره کرد. از جمله این عملیات‌ها، پروژه بازی‌های المپیک است. در این پروژه، نفوذی متصل به دستگاه اطلاعاتی هلند در داخل ایران، به درخواست سازمان‌های جاسوسی آمریکا (اسیا) و اسرائیل (موساد) به خدمت گرفته شد و سرویس‌های آلمان و انگلیس نیز همکاری داشتند. مأموریت نفوذی این بود که ویروس استاکس‌نت را با هدف اختلال و جلوگیری از پیشرفت تأسیسات هسته‌ای ایران وارد این تأسیسات کند. مورد دیگر ایجاد اختلال در سیستم برق مجتمع غنی‌سازی شهید احمدی‌روشن نظیر بود که آسیب‌هایی را به جا گذاشت. مورد جدیدتر ایجاد اختلال و قطعی‌های مکرر برق در یکی از نیروگاه‌های مهم کشور در سال ۱۴۰۰ است که وظیفه تولید و برق‌رسانی به شهرهای بزرگ را برعهده داشت. (خبرگزاری فارس ۱۳۹۷/۰۴/۱۷) علاوه بر تأسیسات هسته‌ای نشریات و کارشناسان غربی مدعی‌اند که آمریکا برنامه‌های مخفی برای خراب‌کاری در صنایع موشکی و برنامه‌های فضایی ایران دارد. مرور مثال‌های دیگری که در زمینه‌هایی نظیر اختلال در بازار ارز و ربایش فرصت‌های اقتصادی ایران وجود دارد، از جدیت سرویس‌های اطلاعاتی دشمن در این حوزه و ضرورت رصد و صیانت مداوم حکایت دارد. (ر.ک.م. مرکز حساست وزارت اقتصاد، ۱۳۹۷/۶/۲۲)

نکته گرام

عبدالله گنجی، روزنامه‌نگار در سیاست داخلی خصوصاً انتخابات زیاد شنیدید که حافظه مردم ما کوتاه‌مدت است و گذشته را فراموش می‌کنند؛ اما انتشار تصویر کذایی دو سفیر نشان داد در سیاست خارجی حافظه بلندمدت فعال است. روشنفکران با تاریخگرایی مخالفند، اما ملت ایران به شدت تاریخ گرامست. ظلم، تحقیر و افتخارات تاریخی را فراموش نمی‌کند.

علی نیکزاد، نایب‌رئیس مجلس: صندلی خالی آمریکا بین سفرهای روسیه و انگلیس، گویای خیلی چیزهاست. ساده‌ترین آنکه در دوران پس از انقلاب، هر کس پایش را از گلیمش برای ملت ایران درازتر کند، صندلیش خالی می‌شود. حالا این دو هم خود دارند. وزارت خارجه البته باید هر چه سریع‌تر به مسئولیت خود عمل کند.

محمد مخبر، معاون اول رئیس‌جمهور: از اعتماد جناب آقای رئیسی، رئیس‌جمهور محترم کشورمان جهت دعوت به همکاری اینجانب تشکر می‌نمایم و بسا خدای خویش، هم‌زمان شهیدم و ملت سرفراز و صبور ایران‌زمین پیمان می‌بندم که هر آنچه در توان دارم در طبق اخلاص تمام.

محمد مهدی رحیمی، کاربر فضای مجازی: سریع، فوری، انقلابی؛ همین دیروز بود که تصاویر داروخانه ۲۹ فروردین در فجای منتشر شد و امروز مردم خسته، نگران و مضطرب آقای رئیس‌جمهور را میان خود دیدند که آمده بود بی‌واسطه از مشکلاتشان مطلع شود. رئیسی این روزها جلسات کارشناسی کرونایی بسیاری دارد، اما از حضور میدانی هم غافل نیست.

آیت‌الله میرافشاری: هیچ فرصتی بهتر و مبارک‌تر از عاشورا برای تصمیم‌های بزرگ و تسویه حساب با همه تعلقات نیست. انسان، کار و آرزوهایش را پشت سر بگذارد و به امام حسین (ع) گره بخورد و بقیه را هم به ایشان بسپارد. بخصوص چون مساجد تجربه اصحاب امام را دیده‌ایم، باید این کار را به راحتی انجام دهیم.

علی سیستانی، فعال مجازی: آقای برانداز ما آنقدر قوی هستیم که به عکس یادگاری دو تا سفیر (بدون آمریکا) اعتراض کردیم و بازخواست شدند. بین شاه چقدر حقیر بوده که بدون اجازه و اطلاعش این سه تا او مدن تهران توافق کردن و برای چرچیل جشن تولد گرفتند! تازه اینا نرفتن پیش شاه، همایونی شما خودش رفته پیش شون!

حسین عباسی فر، تهیه‌کننده رادیو: در جریان پروژه نرم‌افزار ثارالله که دانشنامه امام حسین (ع) است، علی سلیمانی بازیگر اصلی کار بود. حقیقتاً در فضای سکولار سینما دیدن کسی که تمام گرمش رو پاک کنه و وضو بگیره و بایسته برای نماز، روحم رو شاد کرد. روح شاد علی آقا... مهمون ارباب بی‌کفن باشی...

احمد نادری، عضو کمیسیون آموزش مجلس: رأس برنامه وزیر علوم و وزیر آموزش و پرورش آینده باید بازگرداندن این دو وزارتخانه به ریل عدالت آموزشی باشد. غلبه نگاه نئولیبرال در دولت‌های بعد از جنگ بر آموزش، سبب ایجاد آنومی در سیستم آموزشی شده و نتیجه آن شکاف آموزشی و ناعادلتی عظیم شده است. مجلس با این دیدگاه بررسی خواهد کرد.

هیئت برخط

ضرورت حضور فعال‌تر هیئتی‌ها در فضای مجازی

اباعبدالله و ائمه بسیار زیادند و این موضوع در سال‌های گذشته که کرونا نبود و انبوه جمعیتی که در مراسم‌های مذهبی حضور می‌یافتند، مشهود بود؛ اما غفلت از خود هیئتی‌ها و هیئت‌داران بوده است که کار خود را به فضای مجازی نکشاندند و شاید کرونا زمان آن باشد که فضای مجازی ما هم رنگ و بوی حسینی بگیرد که اگر این چنین نشود و دست‌انداز امام حسین (ع) بتواند به راحتی در خانه، به صورت برخط در مراسم‌ها حضور یابد و افرادی هم که به هیئت‌های فیزیکی در محلات می‌روند، نکات بهداشتی را رعایت کنند، امسال هم شور حسینی خواهیم داشت و هم دغدغه‌مند بودن عزادار حسین (ع) نسبت به کرونا را به دیگران گوشزد خواهیم کرد.

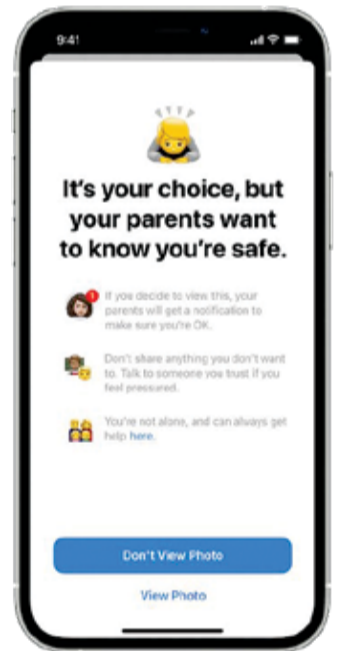
علاوه بر اینکه می‌توان از فضای مجازی برای برگزاری هیئت‌ها کمک گرفت، با پررنگ‌تر کردن بیش از پیش کارهایی مانند پرچم سیاه زدن بر سر در خانه‌ها، ماشین‌نوشت‌هایی که چند سال است رواج پیدا کرده، کارهای فرهنگی که شهرداری‌ها متولی آن هستند و ظاهر شهر را سیاه‌پوش می‌کنند، محرم را زنده نگه داشت. به یاد داشته باشیم که صاحب این عزاداری‌های ما در محرم، امام عصر (عج) است و او خود بهتر از ما یاد دارد که چرا در آن روز هزار و اندی سال، محرم و صفر فراموش شده بود؛ اما بلاایی عظیم‌تر از کرونا هم نتوانسته‌اند در زنده نگه داشتن محرم خللی ایجاد کنند و ان‌شاءالله به دعای مردم عزادار این آخرین محرمی خواهد بود که در سایه کرونا برگزار می‌شود.

بسیار ضروری است. علاوه بر این از مدت زمان برنامه هیئت‌ها می‌توان کم کرد. اما در زمانه‌ای قرار داریم که فضای مجازی، تمام محیط و اطراف ما را احاطه کرده است و ما در بسیاری از نیازهای خود به گونه‌ای به این فضا وابسته شده‌ایم. پس چرا برای برگزاری آیین‌های محرم هم از این فضا کمک نگیریم؟ بسیاری از بسترهای پخش زنده وجود دارد که با بهره‌گیری از آنها به صورت رایگان می‌توان مراسم خود را به هزاران بیننده‌ای که در سراسر دنیا وجود دارند، نشان داد. در گذشته اگر منبر روحانی هیئت‌تان را فقط اهالی کوچه شما می‌شنیدند، امروزه می‌توان صدای او را به صد‌ها و هزاران نفر رساند.

استفاده از امکاناتی که فضای مجازی در اختیار ما قرار می‌دهد، افزون بر حفظ هیئت‌ها مانند قبل و با همان شور و شوق، زمینه ورود بچه مذهبی‌ها و هیئتی‌ها را هم به این فضا باز می‌کند. فضای مجازی و برخط، با آمدن کرونا، بیش از پیش بر زندگی مردم احاطه پیدا کرده است و یکی از خللی که همواره در این فضا بوده است و با شدت گرفتن استفاده مردم از این فضا بیشتر احساس می‌شود، نبود روح مذهبی و حسینی در این فضایست. تعداد کانال‌های موجود در فضای مجازی که آهنگ و ترانه منتشر می‌کنند، چندین برابر کانال‌هایی است که محتوای مذهبی منتشر می‌کنند. یکی از سخت‌ترین کارها در فضای مجازی، پیدا کردن روضه‌های محرم سال گذشته است، اما در همین فضا به راحتی می‌توان آرشیوی از آهنگ‌های ۵۰ سال گذشته تا به حال را پیدا کرد! این در حالی است که عاشقان

دیگر مکان‌های عمومی با مراسم‌های مذهبی در محرم خودداری کرد. اما واقعا باید چه کار کرد؟ آیا تعطیل کردن تنها راهکار پیش روی ماست؟ تعطیل کردن، اولین راهکار است، اما همیشه اولین راهکار، بهترین راهکار نیست، تعطیلی مراسم‌های محرم هم سنسجیده‌ترین راهکار ممکن است. هنگامی که از ایجاد تغییراتی در این مراسم‌ها حرف می‌زنیم، منظورمان رها کردن مراسم‌های حضوری و فیزیکی نیست، همانطور که در همین شرایط امروزه رویدادهای مختلفی مانند مسابقات ورزشی، از جمله مسابقات المپیک و حتی مسابقات فوتبال‌های داخلی و بین‌المللی، آزمون‌های کنکور و... برگزار شدند و می‌شوند، اما مانند همان رویدادها که در سایه کرونا با تغییراتی روبه‌رو شده‌اند، می‌توان مراسم‌های مذهبی را به گونه‌ای برگزار کرد که هم بیک پنجم کرونا را زودتر پشت سر بگذاریم و هم عاشقان امام حسین (ع) در این ماه بتوانند برای نابودی این ویروس دعا کنند. بسیاری از تکیه‌های محلی که هر ساله برگزار می‌شوند، می‌توانند در فضای باز مراسم برگزار کنند. نذوراتی هم که در ایستگاه‌های صلواتی پخش می‌شوند و هر ساله بر تعداد آنها هم اضافه می‌شود، می‌توان در بسته‌های غذایی و بهداشتی بین مردم تقسیم کرد. همچنین باید از تجمع و دوره‌همی‌های حاضران قبل و بعد از مراسم در هیئت‌ها جلوگیری کرد. مهم‌ترین نکته‌ای که امسال در سوسیه جدید کرونا نمود دارد، قدرت بالای سرایت آن است، به همین دلیل حفظ فاصله اجتماعی و استفاده از ماسک

حفاظت از کودکان یا جاسوسی؟

بگویند، اما فناوری آنها نه خواهد گفت. در کنار این تصمیم، اپل قصد دارد پیام‌های رمزگذاری شده کاربران هنگام ارسال و دریافت را اسکن کند و بهانه او برای این کار یافتن تصاویری جنسی در تلفن‌های همراه کودکان و اعلام به والدین آنهاست. اپل یکی از اولین شرکت‌های بزرگ بود که از رمزگذاری سراسری استفاده کرد و در آن پیام‌ها به گونه‌ای تنظیم شده‌اند که فقط فرستندگان و گیرندگان آنها می‌توانند آنها را بخوانند. مجریان قانون مدت‌هاست که این شرکت را برای دسترسی به این اطلاعات تحت فشار قرار داده‌اند. اپل سال‌ها تحت فشار دولت آمریکا بوده است تا امکان نظارت بیشتر بر داده‌های رمزگذاری شده را فراهم کند. با اتخاذ تدابیر امنیتی جدید، اپل ملزم به انجام یک عمل متوازن ظریف بین برخورد با استعمار کودکان و حفظ تعهد خود برای حفاظت از حریم خصوصی کاربران خود شده است و باید دید اپل واقعا حافظ اطلاعات کاربران خود هست یا خیر؟

می‌کند. ابزار اپل برای این کار که تطابق عصبی (با استفاده از هوش مصنوعی) نام دارد، تصاویر را قبل از بارگذاری در سرویس برخط اپل اسکن می‌کند و آنها را با پایگاه داده‌ای از تصاویر شناخته شده از سوء استفاده از کودکان مقایسه می‌کند و اگر تصویر مشکوکی یافت، کارکنان اپل می‌توانند تصاویر گزارش شده را به صورت دستی بررسی کنند و در صورت تأیید کودک آزاری، حساب کاربری غیرفعال می‌شود و به پلیس گزارش داده خواهد شد. «متیو گرین» محقق رمزنگاری در دانشگاه جان هاپکینز، هشدار داده است این سیستم می‌تواند برای ارسال تصاویر مشکوک به افراد بی‌گناه استفاده شود تا آنها را گناهکار نشان دهد و برای وی پاپوش ساخته شود. علاوه بر این، سوء استفاده‌های دیگری که می‌تواند انجام شود، نظارت دولت‌ها بر مخالفان است. چه اتفاقی می‌افتد وقتی به اپل گفته می‌شود در اینجا لیستی از پرونده‌هایی است که ما می‌خواهیم شما آنها را اسکن کنید. آیا اپل نه می‌گوید؟ امیدوارم آنها نه

الکس هرن

دبیر بخش فناوری گاردین

اپل به تازگی اعلام کرده است، قصد دارد آیفون‌ها را برای تصاویر سوء استفاده جنسی از کودکان بررسی کند؛ اما محققان امنیتی می‌ترسند اپل با این بهانه از هوش مصنوعی برای جاسوسی از شهروندان سوء استفاده کند.

طبق اعلام اپل، این شرکت از پایگاه داده‌ای از تصاویر شناخته شده سوء استفاده جنسی از کودکان برای این کار استفاده می‌کند که مورد تحسین گروه‌های حامی کودکان قرار گرفته است؛ اما این فرآیند عبور از خطی است که فعالان حریم شخصی هشدار می‌دهند که می‌تواند پیامدهای خطرناکی داشته باشد. در این فرآیند، اپل برای اولین بار محتویات پیام‌های رمزگذاری شده را، که قبلاً اعلام می‌کرد با آنها کاری ندارد، بررسی

خبر خوب

تولید کیت بومی

انحصار شکنی از آمریکا

محققان جوان شرکتی دانش بنیان با بومی‌سازی کیت تشخیصی ACT که در جراحی‌های قلب و عروق کاربرد دارد، انحصار تولید آمریکا را شکستند. این کیت نقش مهمی در جراحی‌های قلب باز دارد، چرا که در این جراحی برای انجام بای پس قلبی روی به علت تماس خون بیمار با یک سیستم خارجی احتمال لخته

شدن بسیار بالاست. ساخت و تولید این کیت پس از دو سال و نیم تحقیقات علمی و آزمایش‌های بالینی به نتیجه رسیده است؛ این در حالی است که به دلیل تحریم و کمبود این کیت‌ها بعضاً شاهد لغو یا تعویق جراحی‌های مهم قلب در بیمارستان‌ها بودیم.

پژواک

بی‌تحرك نماييد

سلامت روان‌تان در خطر است

یک مطالعه هشدار داده است که نشستن طولانی مدت جلوی رایانه و تلفن همراه می‌تواند بر سلامت روان تأثیر منفی بگذارد؛ ضمن اینکه آسیب‌های ناشی از آن با ورزش منظم نیز از بین نمی‌رود. نشستن برای مدت طولانی سبب می‌شود میزان قند خون بالا برود و خطر مرگ در اثر بیماری‌های قلبی و عروقی بیشتر شود. حتی افرادی که در هفته ۱۵۰ دقیقه فعالیت بدنی متوسط یا شدید انجام دهند هم از آسیب روانی ناشی از نشستن طولانی مدت در امان نیستند و این نشان می‌دهد، برای مقابله با افزایش سبک زندگی بی‌تحرك، ورزش بیشتری لازم است.

نرم افزار

آسانیسیم

خدمات پرستاری و پزشکی

«آسانیسیم» بستری فعال در حوزه سلامت و مراقبت است که افراد نیازمند به پرستار، پزشک و خدمات مراقبتی را به مؤسسات معتبر مراقبتی و پرستاری متصل می‌کند و شما می‌توانید در کوتاه‌ترین زمان، مجرب‌ترین افراد را برای خدمات مورد نیاز خود پیدا کنید. کاربران این برنامه می‌توانند خدماتی، مانند تزریق در منزل، ویزیت در منزل، تزریق سرم و... را از مجرب‌ترین افراد در کوتاه‌ترین زمان و با خیالی آسوده بدون اینکه نیازی باشد از منزل خارج شوند، دریافت کنند. گفتنی است، فعلاً ارائه خدمت در تهران و کرج است.

دریچه‌های معرفت به حقیقت کربلا

مروری بر آثار فاخر ادبیات عاشورایی

حسین مهریزی

خبرنگار فرهنگی

۱۴ قرن از واقعه خون‌بار عاشورای سال ۶۱ هجری قمری می‌گذرد و این واقعه همچنان در قلب تاریخ قرار دارد و الهام‌بخش است، پس از این هم تا چرخ روزگار در گردش است، عاشورای ابا عبد الله (ع)، پُر از راز و رمز است و الهام‌بخش بندگانش صالح و آزاده خداوند. در این ۱۴ قرن، تلاش‌های بسیاری از سوی عالمان و اندیشمندان مسلمان و حتی غیرمسلمان برای شناخت حقیقت نهضت کربلا صورت گرفته که نتیجه‌اش در قالب آثار تاریخی، مقاتل و کتب تحلیلی ثبت و ضبط شده است، اما در قرن معاصر، آثار ادبی نیز به دریچه جدیدی برای معرفت به واقعه عاشورا و شناخت حقیقت آن تبدیل شده‌اند. این آثار ادبی، چه در قالب رمان و داستان کوتاه و بلند و چه در قالب مقاله‌های ادبی، تلاش می‌کنند حقایق حرکت تاریخی و انسان‌ساز حضرت ابا عبد الله (حسین) (ع) را با روشی نرم و متفاوت به مخاطب عرضه کنند و به دلیل بهره‌گیری از عناصر ذوقی و ادبی، در این کار موفق هم هستند. در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون، جهش‌های چشمگیری در حوزه

ادبیات عاشورایی رخ داده و استعداد‌های درخشانی در این میدان شکوفا شده‌اند که آثار تولیدی آنها، امروز در زمره سرمایه‌های ادبیات عاشورایی به شمار می‌آیند. هم‌زمان با ایام عزای سالار شهیدان عالم، مرور و گذری کوتاه بر چند نمونه از این آثار ماندگار، خالی از لطف نیست.

◆ نامیرا؛ شرح پیش از واقعه

«نامیرا» عنوان رمانی به قلم «صادق کریمیار» است و حال و هوای کوفه پیش از واقعه کربلا را روایت می‌کند. روایت قصه کاملاً تخیلی است، اما بر بستری از واقعیت و با شخصیت‌های واقعی بنا شده است. داستان درباره دختر و پسر جوانی است که برای حمایت از امام حسین (ع) و یزید تردید دارند. در ادامه داستان، این دو جوان به حقانیت امام حسین (ع) پی می‌برند. نویسنده، کتاب را به سبک رمان‌های کلاسیک با شروع آرام آغاز می‌کند، تصویرسازی می‌کند، شخصیت‌ها را یک به یک وارد داستان می‌کند، آنها را معرفی می‌کند و با داستان پیش می‌برد. نامیرا سعی می‌کند درگیر اختلاف روایت‌های تاریخی نشود، با این حال از عقبه تحقیقی هم بهره برده است.

◆ شرح راز مصیبت، در «فتح خون»

«فتح خون» (روایت محرم) نوشته سید شهیدان

اهل قلم، شهید سید مرتضی آوینی و روایتی تحلیلی از واقعه کربلا و چرایی این واقعه است که در قالب مقاله ادبی نگارش شده است. روایت این کتاب، از شهر مدینه در سال ۴۹ هجری قمری و از شهادت امام حسن مجتبی (ع) آغاز می‌شود. کتاب از دو بخش کلی تشکیل شده است؛ قسمت نخست، شرح وقایع و ماجراهای پیش آمده از رجب سال ۶۰ تا محرم سال ۶۱ هجری و شهادت امام حسین (ع) و یاران باوفای ایشان است و قسمت دوم اثر که از زبان راوی روایت می‌شود، تحلیل و رازگشایی همان وقایع و ماجراهاست.

◆ روایتی متفاوت در «پس از ۲۰ سال»

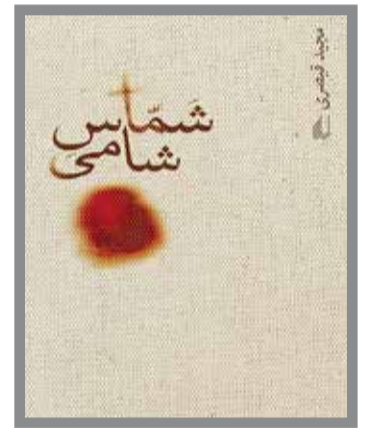
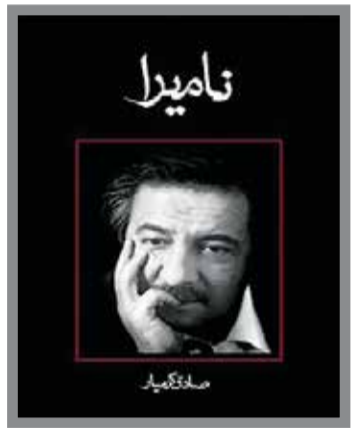
رمان «پس از ۲۰ سال» به قلم «سلیمان کدیور»، درباره سلیمان بن هشام است که فرزند یکی از یاران علی (ع) در یمن بوده و ابتدا در گروه یاران معاویه قرار داشته، اما با گذشت سال‌ها، خود را به سپاه امام حسین (ع) می‌رساند. این رمان تلاشی است برای یافتن پاسخ این پرسش که شرایط جامعه اسلامی به کدام سمت رفت که فرزند پیامبر (ص) و جگر گوشه او به دست امتش به شهادت رسید؟! این رمان از کربلا آغاز می‌شود و با یک چرخش زمانی، به روزگار خلافت خلیفه سوم و حکمرانی معاویه در شام می‌رود

و دسیسه‌های پسر هند را به خواننده نشان می‌دهد. نویسنده ابتدا با یک داستان کوتاه شش صفحه‌ای مخاطب را با خود همراه می‌کند و سپس او را به حدود ۲۰ سال قبل برمی‌گرداند و چگونگی بالندگی سلیم در دل دشمنان علی (ع) و زمینه‌های پیوستن او به مولایش و حوادث و جریانات مختلف زندگی او را روایت می‌کند.

◆ از شام به روم، در «شماس شامی»

کتاب «شماس شامی» نوشته «مجید قیصری» در ۲۸ فصل کوتاه به حوادث پس از واقعه عاشورا اختصاص دارد. تمام روایت کتاب در قالب نامه‌نگاری‌هایی است که شخصیتی به نام شماس با دربار امپراتور روم دارد و مدام از تلاش برای پی‌گیری احوال اربابش می‌نویسد. در این میان، به عنوان یک راوی سوم شخص هر آنچه را که در دربار شام می‌بیند و از گوش مردمان شام درباره آنچه بر خاندان رهبر قیام رفته است، بازگو می‌کند.

در خلال صحبت‌های شماس، نویسنده بسیاری از حوادث کربلا را با روایتی نو به مخاطب معرفی می‌کند؛ از حکایت شگفت‌انگیز سر مبارک امام حسین (ع) در صندوقچه خولی و دیر راهب گرفته تا ورود بازماندگان اهل بیت (ع) به شهر شام.

برداشت

فرهنگ و هنر در انتظار کشتی بان دیگر

نگاهی به شاخصه‌های وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

شاهرخ صالحی

روزنامه‌نگار

وزیر جدید فرهنگ و ارشاد اسلامی در حالی از سوی رئیس‌جمهور به مجلس معرفی می‌شود که انتظارات و مشکلات زیادی در حوزه فرهنگ و هنر کشور وجود دارد و این در حالی است که در دو سال اخیر، به واسطه شیوع کرونا، مشکلات انباشته شده قبلی، به بحران‌های بزرگ‌تری بدل شده است که نه تنها معیشت و زندگی هنرمندان و اهالی فرهنگ و هنر را با تهدید روبه‌رو کرده که

حالا به تهدید جدی برای ادامه جریان فرهنگ و هنری در کشور نیز بدل شده است.

شاید اولین توانمندی و فعالیت جدی وزیر جدید باید توجه به اقتصاد فرهنگ و هنر در کشور باشد. از صنعت چاپ و نشر گرفته تا سینما و تئاتر و موسیقی و هنرهای تجسمی، همگی زیر بار فشار تورمی و مشکلات اقتصادی، کمر خم کرده‌اند و اگر به زودی کسی به داد آنها نرسد، بعید است که بتوانند به این سادگی‌ها کمر راست کنند و به جریان فرهنگ کشور کمک کنند.

واقعیت این است که جریان فرهنگ کشور به اهالی فرهنگ و هنر وابسته است و اگر این هنرمندان و فعالان فرهنگی کنار روند، چیزی از

جریان فرهنگ و هنری در کشور باقی نمی‌ماند که وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی بخواهد کاری برای آن انجام دهد و حالا همین اهالی فرهنگ و هنر، به صورت جدی، زیر بار مشکلات اقتصادی و وامانده‌اند.

دومین توانمندی وزیر جدید، لزوم تعامل جدی با همه بخش‌های فرهنگ و هنری در کشور است. متأسفانه در دوره‌های مختلف، همواره توجه وزیران و مدیران رده بالای فرهنگ و ارشاد، تنها به یک یا دو حوزه خاص معطوف بوده و همین مسئله موجب سرخوردگی سایر فعالان حوزه فرهنگ و هنر شده است. در شرایطی که جامعه امروز به لحاظ مشکلات و فشارها، یک

گسست اجتماعی جدی را تجربه می‌کند، ابزار فرهنگ و هنری، مهم‌ترین دستاویز برای ایجاد وفاق بیشتر در کشور است و از این رو، توجه به همه زمینه‌های فرهنگی و هنری می‌تواند یک جریان قوی در کشور ایجاد کرده و در جهت توسعه اجتماعی کشور مد نظر قرار گیرد.

سومین توانمندی وزیر جدید باید معطوف به چانه‌زنی‌های سطح بالا، برای توسعه و تمرکز توجهات به موضوعات فرهنگی و هنری کشور باشد تا از این ظرفیت برای حل مشکلات اقتصادی این حوزه و البته استفاده از ظرفیت‌های فعالان فرهنگ و هنری برای توسعه وفاق اجتماعی در کشور استفاده کند.

تعزیه

روایت حماسه اجرای تعزیه در میدان آزادی

مجموعه فرهنگی-هنری برج آزادی از ۱۹ تا ۲۸ مرداد هم‌زمان با دهه اول محرم میزبان مجلس تعزیه امام حسین (ع) خواهد بود. گروه تعزیه سیدالشهدا (ع) به سرپرستی استاد احمد عزیز (هنرمند پیشکسوت موسیقی و تعزیه و عضو مؤسسه هنرمندان پیشکسوت) با اجرای ۱۵ شبیه‌خوان از روز سه‌شنبه

۱۹ مرداد ماه به مدت ۱۰ شب در فضای باز میدان آزادی روی صحنه می‌رود. زمان اجرای این تعزیه‌ها از ساعت ۱۸ تا ۲۰ بوده و حضور در این برنامه برای تمامی علاقه‌مندان آزاد است.

رمان

گره خورده‌ام به نام تو انتشار اثر محرمی نسبیبه استکی

انتشارات «عهد مانا» در آستانه ماه محرم، رمانی از نسبیبه استکی را با عنوان «گره خورده‌ام به نام تو» منتشر کرد. این رمان، داستان زندگی دو دختر است با فاصله‌ای ۹۰ ساله، عامل پیوند این دو، فقط وابستگی‌های خونی نیست، یک فالپچه که گره‌هایش با اشک و عشق زده شده‌اند،

نماینده است تا پیامی را در دل تاریخ جاها کند. انتشارات عهدمانا این کتاب را در ۲۲۴ صفحه رقعی و با قیمت ۴۵ هزار تومان منتشر و راهی کتابفروشی‌ها کرده است.

نوا

خیمه غم نماهنگی برای ماه عزای امام حسین (ع)

با آغاز ماه محرم ۱۴۴۳ مدیریت موسیقی سازمان فرهنگی-هنری شهرداری تهران با مشارکت مرکز موسیقی صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران نماهنگ و تک‌آهنگ «خیمه غم» را تولید و منتشر کرده است. این اثر که در فضایی عاشورایی به ابعاد حادثه عظیم عاشورا می‌پردازد، با آهنگسازی و تنظیم علی مهربان، شعر و دکلمه سعید بیابانکی، آواز مهدی عبدلی و ساخت کلیپ به دست علی سیف تولید شده است. طراح پوستر این اثر سیدمحمسن حسینی است.

۱۳ فرهنگ

شماره ۱۰۱۱ | دوشنبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۰

صداقت

یادداشت

دودکشی که خانه‌ها را گرم کرد

نسیم اسدپور

دبیر گروه فرهنگ

پرونده «دودکش ۲» هم در روزهای گذشته بسته شد، تا این سریال نیز مانند برخی سریال‌های دیگر به مجموعه‌ای چند فصلی تبدیل شود. سریالی که این بار نیز توانست مخاطبان زیادی را پای شبکه اول سیما بنشاناند و محبوبیتی را که در فصل اول به دست آورده بود، ادامه‌دار کند. البته شاید بتوان گفت این قسمت از دودکش، فصل سوم این سریال بوده، چراکه «پادری» نیز به نوعی ادامه دودکش اول بود. یکی از نکات مثبتی که در فصل دوم نیز رعایت شد، شخصیت‌پردازی‌های فصل اول بود. فیروز مشتاق، همان فیروز بود و نصرت سوزنچیان، همان نصرت. البته کمی تغییرات جزئی در رابطه با هر شخصیت دیده می‌شد که آن هم قابل درک بود، زیرا گذشت زمان می‌توانست دلیل خوبی برای این اندک تغییرات باشد. برخی تغییرات نیز بیشتر از آن بود که انتظار داشته باشیم؛ مانند شخصیت بهروز که با وجود بالا رفتن سنش، بیشتر از گذشته تصمیمات اشتباه می‌گرفت و در یک کلام خنگ‌تر به نظر می‌رسید؛ البته این موضوع در مورد فیروز هم صدق می‌کرد، اما نه به صورت برجسته. وجهه خانوادگی بودن سریال و تناسبش با مسائل روز نیز از دیگر نقاط قوت سریال بود. همه شخصیت‌ها از جنس مردم بودند، مشکلات‌شان، غم‌ها و غصه‌هایشان و لحظات شادشان برای مردم عادی ناآشنا نبود. در ضمن، در این میان نوآوری و خلاقیت در به روز بودن مسائل را نیز فراموش نکرده بودند. مانند «بیک ام» فالوور پیچ نصرت یا مسابقه «زو» که نسبت به ورزش‌های دیگر با وجود قهرمانی‌های ایران در این رشته در آثار نمایشی کمتر به آن پرداخته می‌شود. بنابراین سریال با تمامی این نقاط مثبت کاری، بسیار ارزشمند و مناسب برای وضعیت کنونی بود. وضعیتی که مردم به دلیل غم‌ها و مشکلات پی در پی، دل‌شان طنزی می‌خواست که آنها را برای لحظاتی از همه چیز فارغ کند و قطعاً «دودکش ۲» در این امر موفق بود، اما شاید نه به اندازه «دودکش ۱» یا حتی «پادری» و بزرگ‌ترین مشکل آن نیز، نبودن یک داستان واحد یا بهتر بگوییم پیرنگی است که کل قسمت‌ها پیرامون آن بچرخد. بنابراین شاهد خرده داستان‌هایی بودیم که هر چند در جای خود جذاب بود، اما نمی‌توانست بیننده را مشتاق به دنبال کردن سریال کند و این موقعیت‌های کم‌دی و بازی‌های خوب بازیگران بود که بیننده را مشتاق تماشا می‌کرد؛ به طوری که اگر سریال ادامه پیدا می‌کرد، به علت نبود داستان واحدی که در انتظار پایان و اوجش باشیم، ممکن بود مخاطب دلزده و خسته شود. در هر حال، نباید از یاد برد که دودکش قدمی بسیار مؤثر را در وضعیت کنونی برداشت و نمره قبولی را هم گرفت و با وجود تمام نقاط ضعف و قوتش، توانست کمی از روزمرگی‌های مردم را با خاطره‌های شیرین در هم آمیزد؛ لحظاتی در کنار خانواده و به دور از مشکلات. این همان نیاز امروز رسانه ملی است؛ هر چند ایام محرم و عزای حسینی، اقتضانات دیگری برای برنامه‌سازی دارد، اما فراتر از آن، سریال‌های خانوادگی دارای داستان‌سازنده و آرام‌بخش-اعم از طنز و غیرطنز-یکی از نیازهای جدی رادیو و تلویزیون در وضعیت کنونی است.

یادداشت

زیارتگاهی برای عاشقان

میثم رشیدی مهرآبادی دبیر گروه دفاع مقدس

سیداحمد قبل از آن هم به سوریه رفته بود، اما وقتی در آخرین ماه سال ۱۳۹۳ برادرش سیدقاسم سادات، یک روز قبل از ابوحماد (فرمانده لشکر فاطمیان) به شهادت رسید، تصمیم گرفت آنقدر سلاح برادرش را بالا نگه دارد تا به او بپیوندد. سید با وجود اصرار خانواده‌اش، حتی برای مراسم چهلم برادرش هم در ایران نماند و راهی فرودگاه دمشق شد. به یگان ادوات لشکر فاطمیان رفت تا جای برادرش را پر کند و در همانجا، کار را از مراتب پایین شروع کرد تا به فرماندهی رسید.

«سیداحمد سادات» بیش از ۲۳۰۰ روز سابقه دفاع از حرم داشت و از بر سابقه‌ترین رزمندگان فاطمیان به شمار می‌آید؛ به گونه‌ای که بیشتر رزمندگان این یگان، او را دیده بودند و با او خاطره داشتند. سیداحمد که پسرش سیدمصطفی را هم همراه خود به سوریه برده بود، در حادثه‌ای مجروح شد و لباس زیبای جانبازی پوشید. پسرش هم در این حادثه، با موج انفجار، از ناحیه اعصاب و روان جانپاز شد. حالا او مانده بود با تنی مجروح، برادری شهید و پسری که روزگارش با موج گرفتگی به کلی آشفته شده بود.

هنوز تعطیلی‌های نوروز ۱۴۰۰ تمام نشده بود که سیداحمد از مأموریت سوریه برگشت و هنوز عرقش خشک نشده بود که حالتش دگرگون شد. با پای خود به بیمارستان اشتهداد رفت و چیزی نگذشت که به شهادت رسید. فراق سید با آن قد و قامت رشیدش باورکردنی نبود؛ اما اثرات شیمیایی بر روی ریه‌هایش، کار او را ساخته بودند. داغ سید که پشترانه محکمی برای دختران و پسرانش بود خیلی زود جای خود را به داغ جدیدی داد. داغ خاکسپاری پیکر سید در بیابان‌های اطراف اشتهداد! شهرداری اشتهداد، چند سال پیش مصوب کرده بود پیکر اموات افغان در قبرستان‌های شهر دفن نشود و حالا سید هم با این همه رشادت و رزمنده‌گی، شامل همین مصوبه غیرانسانی شده بود. پیکر شهید سادات را به گلزار شهدا راه ندادند و حتی نگذاشتند در قبرستان چمران و کنار پدر مرحومش به خاک سپرده شود. عده‌ای اوباش در غفلت مسئولان، تهدید کردند که پیکر شهید را در صورت خاکسپاری، خوراک حیوانات درنده می‌کنند! پسران شهید که حالا یکی‌شان به دلیل مجروحیت حال و روز خوشی نداشت، بیل و کلنگ را برداشتند و ۶ کیلومتر دورتر از شهر و در بیابان‌های اطراف، آرامگاه ابدی پدرشان را حفر کردند. داغ توهین به پیکر سید، داغ نبودنش را زیر سایه برده بود و مسئولان دلسوز شهر از جمله فرماندهان ناحیه مقاومت شهر، وقتی از موضوع خبردار شدند که کار از کار گذشته بود. حالا همین پاسداران انقلاب اسلامی قول و بشارت داده‌اند ضمن پیگیری برای لغو آن مصوبه ظالمانه، کاری کنند تا مزار سیداحمد، به زیارتگاهی برای عاشقان شهادت تبدیل شود.

محبوبه‌سادات رضوی‌نیا

نویسنده و پژوهشگر دفاع مقدس

جنگ که تمام شد، مسئولان اردوگاه خواستند اسرا را به زیارت امام حسین(ع) ببرند. خدا خدا می‌کردم که من در این برنامه نباشم. با خودم می‌گفتم ممکن است در کربلا کسی از اقوام، دوستان و همسایه‌ها یا هر آشنای دیگری مرا ببیند و بعد از این همه سال بالاخره موضوع عراقی بودنم لو برود. بر عکس همه کسانی که آرزوی رفتن به حرم سیدالشهدا(ع) را داشتند، من مدام دغدغه رفتن داشتم. اسرایی که از کربلا می‌آمدند، با خودشان از آنجا مَهر می‌آوردند و با ذوق و شوق به دوستان‌شان می‌دادند. از زیارت‌شان تعریف می‌کردند و حال و هوای حرم امام حسین(ع) را شرح می‌دادند. نوبت آسایشگاه ما که رسید، اسرا همه غسل کردند و آماده رفتن به زیارت شدند. من غسل نکردم. توی دلم گفتم: «خدایا کمکم کن. من نمی‌خوام برم کربلا.» هنوز چیزی نگذشته بود که مأموران خبر دادند زیارت منتهی است. توی دلم خدا را شکر کردم و دیگر آرام گرفتم، بیس ایرانی‌ها ز مزه‌هایی بود که می‌گفتند حجت‌الاسلام ابوترابی و عده‌ای از اسرا موقع رفتن به کربلا فعالیت سیاسی انجام داده‌اند. می‌گفتند آنها از پنجره اتوبوس عکس‌هایی از امام را که خودشان درست کرده بودند، به مردم نشان داده‌اند یا شعارهای ضد صدام نوشته، داخل حرم گذاشته‌اند. آنها حتی موقع پیاده شدن از اتوبوس، مسیر حرم امام حسین(ع) را سینه‌خیز رفته یا در حال عبور از بین الحرمین سینه‌زنی کرده‌اند که این کارشان بر احساسات مردم آنجا اثر گذاشته است.

چند ماه بعد، وقتی خبر رحلت امام خمینی(ره) پخش شد، دوباره فضای آسایشگاه‌ها رنگ غم و ماتم گرفت. ایرانی‌ها پتوهای سیاه را دور ستون آسایشگاه‌ها بستند و حتی یک تابوت نمادین برای رهبر انقلاب خود ساختند. سه روز مراسم ختم برگزار کردند که در آن قرآن می‌خواندند و جای می‌دادند. یعنی‌ها در این مدت اصلاً دور و بر آنها نیامدند. آنها حتی آمار اسرا را هم نمی‌گرفتند؛ چون می‌ترسیدند ایرانی‌ها درسری‌ها شورشی درست کنند.

یک چهارشنبه، خیر جدیدی از بلندگوهای اردوگاه پخش شد. درباره روابط بین ایران و عراق بود. همه گوش‌های‌مان را تیز کردیم. خبر که به توافق دو کشور رسید، همه خوشحال شدیم و با سر و صدا داخل حیاط آمدیم. آن طور که رادیو می‌گفت، قرار بود هر روز هزار نفر اسیر بین دو کشور رد و بدل شوند. شروع تبادل اسرا از اردوگاه‌های موصل بود. اسرای ایرانی خیلی خوشحال بودند و سر از پا نمی‌شناختند. دیگر می‌توانستند پس از سال‌ها انتظار به خانه‌های‌شان برگردند و خانواده‌های خود را ببینند.

نوبت مبادله همین تعداد اسیر از کمپ دو رسید. من و عده‌ای دیگر جزء بیماران اعلام شدیم و قرار شد با هواپیما به ایران برویم. مخالفت کردیم و گفتیم می‌خواهیم مثل بقیه اسرا زمینی برویم. بعد از ظهر

یکی از اولین روزهای شهریور سال ۱۳۶۹ بود که از در بزرگ کمپ دو بیرون آمدم تا سوار ماشین بشوم...

آنچه خواندید، بخشی از خاطرات مجاهدی است که توفیق نگارشش با من بود. «زمینی که مرا بالا برد» یک کتاب قابل توجه با دقت و ظرافتی ویژه در ثبت و ضبط خاطرات آزادگان است که صداقت، ایمان و خلوص راوی در سطر به سطر صفحات آن به چشم می‌خورد و در زمینه اثبات ریشه‌های مشترک دو کشور دوست و برادر، ایران و عراق، اثری مثال‌زدنی است و خواننده با مطالعه آن درمی‌یابد باورها، انگیزه‌ها و اعتقادات دو کشور

در جهت اعتلای اسلام تنها با دوستی و همراهی و در یک کلمه اتحاد قابل دسترسی است. ویژگی‌هایی چون رعایت زبان، لهجه و گویش و نزدیکی‌های متن تنظیم شده با لحن و بیان راوی، متن را به اثری زیبا در حوزه خاطرات شفاهی تبدیل کرده است که هم‌زمان پاسخی در خور به ترسیم دقیق مجاهدت‌های رزمندگان عراقی داده است.

مجاهدان عراقی یکی از نیروهای ایثارگر کمتر دیده شده در دوران دفاع مقدس هستند که با به پای برادران رزمنده ایرانی در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل جنگیده‌اند و در این مسیر حتی به درجه رفیع شهادت و جانبازی رسیده یا به اسارت دشمن

پای حرف‌های یک آزاده متفاوت در آستانه سالروز ورود آزادگان به میهن اسلامی

آزادی وطن ندارد

مشترک یعنی درآمده‌اند. «سیدرسول موسوی» که کتاب «زمینی که مرا بالا برد» بر اساس خاطرات او تنظیم و تدوین شده است، یکی از افرادی است که البته سابقه مبارزاتی او با صدام و رژیم بعث به سال‌های پیش از جنگ ایران و عراق و حتی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران برمی‌گردد.

زمانی که در کودکی پدر وی به مبارزه مسلحانه علیه حکومت ظالم عراق و پناه یا فراری دادن به مخالفان آن می‌پرداخته و از همان روزها سیدرسول(محمد) را آماده و مهیای چنین روزهایی کرده است. سیدرسول(محمد)، پدر و برادرش هم‌زمان با شروع جنگ تحمیلی به هیچ عنوان ریزواری در مقابل کشوری شیعه را که دوست و برادر خود می‌دانند، بر نمی‌تابند و همگی با هم به ایران می‌گریزند. آنها سال‌هاست که تحت رهبری عقیدتی و مرجعیت امام خمینی(ره) هستند و پناه آوردن به دامان همسایه‌ای که سرزمین آمال و آرزوهای آنان است، فرصتی مغتنم و شیوه آشکارا و جدید در تقابل‌شان با رژیم بعث است.

در راه نیل به این مقصود سیدعلی، برادر سیدرسول(محمد) به شهادت رسیده و هجرت آنها ردایی سرخ به خود می‌پوشاند. پیوستن سیدرسول(محمد) به جمع مسجیدی‌های جزائری اهواز و نیروهای شناسایی «قصرگاه نصرت» به فرماندهی «شهید علی هاشمی» و دوستی نزدیک با «شهید حمید رضائی» از برکات همین هجرت خونین است.

سیدرسول به مدت یک سال با انجام بیش از صد مأموریت برون مرزی در حالی به یکی از زنده‌ترین نیروهای قرارگاه نصرت تبدیل می‌شود که وجب به وجب «هورالعظیم» و مناطق کلیدی و مهم آن را به خوبی می‌شناسد و می‌شناساند. با وجود این شایستگی‌ها، اما روزگار تقدیر او را طور دیگری رقم می‌زند تا در نخستین ساعات آغاز «عملیات خیبر» به اسارت دشمن مشترک یعنی در آمده و در ادامه، مبارزه او شکل جدیدی به خود می‌گیرد.

هفت سال اسارت سیدرسول(محمد) در اردوگاه موصل ۲ جزء سخت‌ترین سال‌های مبارزه او مقابل رژیم بعثی است؛ زیرا انتخاب هویت جعلی «رسول» که در ظاهر نجات‌دهنده اوست، مصائب و مشکلاتی را برای وی پیش می‌آورد که بسیار سخت و جان‌فرساست. شکنجه زجرآور استخباراتی‌ها با شک به عراقی بودنش یا خائن خواندن او از طرف مأموران اردوگاه و کتک‌ها و مجازات‌های پیاپی و نیز در سال‌های اولیه اسارت، اثرات جبران‌ناپذیری را به روح و روان سیدرسول وارد می‌کند که از مرغان آن برای او سی درصد جانبازی شده است.

با آنکه کتاب «زمینی که مرا بالا برد» در ادامه با آزادی سیدرسول(محمد) و خدمت او در «مرکز اطلاعات جنوب» و «سپاه پدر» و نیز بازگشت به عراق و شروع زندگی و تلاش‌های دوباره همراه است، اما مطالعه این کتاب که بخش اعظم آن به خاطرات وی در اردوگاه موصل مربوط می‌شود، به شدت در روزهای مزین به نسام ورود آزادگان توصیه می‌شود.

تازه‌ها

رسول و مهدی

اگر مشکل قلبی دارید، فصل اول این کتاب را نخوانید! کتاب «این پسر من است» روایتی داستانی است که فراز و فرودهای مهم زندگی پدر و پسری افغانستانی به نام‌های رسول و مهدی جعفری را روایت می‌کند. فراز و فرودی که ابتدایش مهاجرت از افغانستان به ایران است و بعد تلاش برای زندگی در ایران و سپس رزم در سوریه. جنگ چکیده زندگی این پدر و پسر است و گویی در سراسر زندگی آنها سایه افکنده و هر بار به نوعی خودش را نمایان می‌کند. در بخش‌هایی از این کتاب به روایاتی از زندگی مردم جنگ‌زده سوریه نیز اشاره شده که تأثیرگذار است.

خاطره

حسانیت علیه سپاهی‌ها

بعثی‌ها از دست پاسدارها خشمگین بودند و منتظر هر فرصتی بودند تا بتوانند آنها را شناسایی و با آنها برخورد جدی کنند و آنها را به باد کتک بگیرند یا به بهانه‌های مختلف سر به نیست‌شان کنند؛ این، نتیجه تبلیغات منفی و حساسیت شدید علیه نیروهای سپاهی بود. بیشتر از اینکه نگران اوضاع و احوال خودم باشم، نگران برادرم و دیگر اقوام بودم که اسیر شده بودند. همه‌مان را از سوله بیرون بردند و سوار کامیون کردند. داخل کامیون تاریک بود و گرم، طوری که هیچ منفذی برای نفس کشیدن وجود نداشت. ما را هدایت کردند به داخل یک سوله بزرگ که کف آن سیمانی بود. سوله ظرفیت تعداد ما را نداشت. مجبور بودیم بنشینیم، حتی جا نبود دراز بکشیم. ۲۴ ساعت ما را آنجا نگه داشتند. حتی اجازه نمی‌دادند برویم دستشویی. بعضی از اسرا که تحمل تشنگی را نداشتند، سر و صدای راه می‌انداختند، اما خبری از آب نبود. آینده مبهم و نامعلوم خودمان از یک طرف و فکر خانواده و شهرمان از طرف دیگر ذهن‌مان را به شدت مشغول کرده بود.

راوی: آزاده حسین عزیزی (۱۰ سال اسارت)

قاب

شیرینی و شربت

همه شاد بودند. هر کسی دوست داشت کاری بکند و شادی‌اش را فریاد بزند. یکی با گل، یکی با شیرینی، یکی با شربت. اصرار داشتند آذاه‌ها شیرینی و شربت بخورند. معده‌های‌شان سال‌ها بود چنین چیزهایی ندیده بود. هر چه می‌خورند بالا می‌آوردند. غم بزرگی دوباره می‌نشست توی دل‌ها و چشم‌ها...

مهارت آموزی سربازان

دغدغه مهم رهبر معظم انقلاب است

حسن ابراهیمی

خبرنگار

درباره چرایی تشکیل قرارگاه مرکزی مهارت آموزی کارکنان وظیفه بگویید.

اهداف تشکیل این قرارگاه را به صورت خلاصه عرض می‌کنم؛ اما ابتدا باید بگویم این یکی از دغدغه‌های مهم رهبر معظم انقلاب است که همواره به فرماندهان نیروهای مسلح تأکید کردند؛ اما اهداف: ۱- اجرایی سازی تدابیر معظم له در امر ارتقای خدمت وظیفه عمومی؛ ۲- تأمین نیازهای نیروهای مسلح در سازمانی؛ ۳- تمرکز بر ارتقای جذابیت و نشاط و سربازی در بین آحاد جامعه و به ویژه جوانان؛ ۴- افزایش توانمندی سربازان برای خدمت مؤثر و ورود به بازار کار از طریق مهارت آموزی و مهارت‌ورزی؛ ۵- کمک به دستگاه‌های دولتی به ویژه وزارت خانه‌ها و سازمان‌هایی که مسئولیت مهارت آموزی و اشتغال‌پذیری جوانان کشور را دارند.

مهارت‌افزایی نیروهای وظیفه چه میزان از زمان خدمت سربازی را به خود اختصاص می‌دهد؟

برنامه مهارت‌افزایی سربازان به سه بخش تقسیم شده است:

بخش اول: مهارت‌های عمومی و اجتماعی در بدو خدمت در یادگان‌های آموزشی رزم مقدماتی، شامل پنج مهارت مالی، کسب و کار، فضیلت‌های مجازی، زندگی و امدادگری؛ بخش دوم: مهارت‌های تخصصی است که هر فرد بسته به میزان توانمندی، علاقه‌مندی و منطقه جغرافیایی زندگی خود می‌تواند از بین مهارت‌های مشخص شده بر اساس آمایش منطقه‌ای، مهارت‌های تخصصی را از طریق سازمان فنی و حرفه‌ای، جهاد کشاورزی، وزارت ورزش و جوانان و وزارت ارتباطات انتخاب شود و در داخل یگان خدمتی یا مراکز آموزشی منتخب دوره آموزش مهارت تخصصی را بگذراند. زمان این دوره‌ها بسته

به نوع دوره آموزش از ۷۰ ساعت تا ۲۰۰ ساعت متغیر است و تمام این آموزش‌ها از طریق یگان خدمتی برگزار می‌شود. بخش سوم: مهارت‌های تخصصی فوق برنامه است که بر اساس هماهنگی انجام شده با جهاد دانشگاهی، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه علمی و کاربردی و شرکت بیمه ایران، سربازان می‌توانند در اوقات فراغت و با ۵۰ درصد تخفیف دوره‌های مورد علاقه خود را در این مراکز آموزشی بگذرانند. در ضمن در طول خدمت این عزیزان بنا به سطح پندگی مشخص شده از دوره‌های عقیدتی و سیاسی بهره‌مند می‌شوند.

علاوه بر مهارت‌افزایی آیا برنامه‌ای هم برای به کارگیری سربازان در مهارت‌های خود که پیش از خدمت دریافت کرده‌اند، وجود دارد؟

جوانانی که پیش از ورود به خدمت سربازی دوره‌های مهارت‌آموزی را بگذرانند (با مراجعه به سامانه

چند ماهی است که از تصدی سردار محمدحسین سپهر در پست فرمانده قرارگاه مرکزی مهارت آموزی کارکنان وظیفه ستاد کل نیروهای مسلح می‌گذرد. با درخواست وی در خصوص اطلاع‌رسانی موضوع مهارت‌افزایی راهی این قرارگاه شدیم تا شما خوانندگان گرامی را با چند و چون مسائل این قرارگاه آشنا کنیم، مباحثی که می‌تواند خدمت سربازی را در کشور متحول کند و کمکی به اقتصاد ملی و اشتغال‌زایی در کشور باشد.

از طریق پیامک دعوت به عضویت در سامانه ماهرسان ارسال می‌شوند و با اعلام وضعیت مشاوره و هدایت آنها صورت می‌گیرد. چهارم: تسهیل‌گری شغلی نظیر اولویت در اخذ مجوز کسب و کار، اولویت در اعطای وام و همکاری دستگاه‌های اجرایی است که از طریق سامانه ماهرسان قابل انجام است. البته تاکنون مهارت‌آموزی اجباری نبوده، اما برای سال‌های آینده شرط صدور کارت پایان خدمت خواهد شد.

آیا قبل از دوره مقدس سربازی هم همانند دوره آموزش دفاعی در دبیرستان برنامه مهارت‌آموزی وجود دارد؟

دوره قبل از خدمت تنها معطوف به دوره دبیرستان نیست؛ زیرا بسیاری از عزیزانی که در حال حاضر وارد خدمت مقدس سربازی می‌شوند، تحصیلات دانشگاهی دارند؛ اما برای آشنایی جوانان دبیرستانی، دو صفحه آشنایی با مهارت‌آموزی و اقدامات قرارگاه در کتاب آمادگی دفاعی کلاس دهم گنجانده شده است؛ به گونه‌ای که می‌توانند از ۱۵ سالگی به سامانه سرباز ماهر (مربوط به قبل از خدمت) مراجعه کرده و با نوع مهارت‌ها، مراکز آموزشی مورد تأیید، نحوه اقدامات و امتیازات مهارتی و سایر امور قرارگاه آشنا شوند تا بتوانند با دید باز و روشن وارد خدمت وظیفه عمومی شوند.

آیا برای دوره‌های مهارت‌آموزی گواهینامه معتبر صادر می‌شود؟

تمامی دوره‌های مهارتی که برادران وظیفه در حین خدمت می‌آموزند، همراه با گذراندن آزمون و اخذ گواهینامه معتبر است و گواهینامه‌ای به افراد داده می‌شود که بر اساس آن می‌توانند از مرجع (دستگاه) اعطای مدرک مهارتی، مجوز کسب و کار اخذ کنند و بر اساس این مدرک از اولویت تسهیل‌گری و حمایت‌های مالی برای اشتغال برخوردار شوند.

خدمات قرارگاه صرفاً آموزشی است یا برنامه حمایتی هم در این حوزه دارد؟

خدمات قرارگاه برای سربازان در چهار حوزه است. اول: امور مهارتی. دوم: فعالیت‌های فرهنگی، فرهنگ‌سازی و مستندسازی اقدامات صورت گرفته در حوزه توانمندسازی و رسیدن به اشتغال، سوم: رصد شغلی و مشاوره شغلی برای سربازان ترخیص شده با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و جهاد دانشگاهی از طریق سامانه ماهرسان پس از خدمت که

۱۵ پاسدار شماره ۱۰۱۱ | دوشنبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۰

صبح صادق

روی خط | اجناس تولید داخل در اتکا خیلی گران است!

۰۹۳۶۰۰۰۸۹۷۳ / رشته تحصیلی ام با جایگاه شغلی ام همخوانی ندارد. قسمت مربوطه به دلیل کمبود نیرو و تجربه کاری ام اجازه نمی‌دهد در راستای رشته‌ام خدمت کنم. تکلیف ما چیست که ۱۰ سال از این موضوع می‌گذرد، ولی درجه و جایگاه و حق و حقوقم را نمی‌دهند؟

۰۹۱۸۰۰۰۲۶۶۰ / متأسفانه از وقتی که بانک انصار با بانک سپه ادغام شده است، ارسال نکردن به موقع لیست کسورات به بانک مشکلات زیادی را برای کارکنان ایجاد کرده است.

۰۹۱۱۰۰۰۳۶۷۲ / تعجب می‌کنم چرا بعضی‌ها کرونا را شوخی گرفته‌اند! خبرهای تلخی که از دور و اطرافمان می‌شنویم زنگ خطر است. عدم رعایت اصول بهداشتی حق الناس است و باید پاسخ بدهیم!

۰۹۱۶۰۰۰۶۲۱۰ / باسلام بخش نامه‌ای که با ۲۵ سال سن و حقوق کامل است، چرا در نیروی زمینی ابلاغ و اجرا نمی‌شود؟

۰۹۱۴۰۰۰۲۱۵۸ / مبلغ واریزی کارت حکمت خیلی کم است، خواهشاً پیگیر پارانه کارت حکمت کارکنان باشید.

۰۹۱۶۰۰۰۷۱۷۹ / لطفاً پیگیر وام مسکن باشید، با صد میلیون در روستا هم نمی‌توان زمین خرید.

۰۹۱۴۰۰۰۵۷۶۷ / پنج ماه است پرونده وام کالا را تکمیل کرده‌ام و به خدمات کارکنان همدان فرستاده‌ام و چند ماه است اقساط کسر می‌شود، ولی خبری از کالا نیست!

۰۹۱۲۰۰۰۵۱۷۹ / چرا به کارکنانی که با کارشناسی وارد سپه شده‌اند، ارشدیت تعلق نمی‌گیرد؟

۰۹۱۵۰۰۰۲۵۴۲ / چرا دوره تحصیلات دانشگاهی افرادی که خارج از سپه تحصیل کرده‌اند و به استخدام درآمده‌اند، جزء سننات مثبت خدمت به حساب نمی‌آید؟

۰۹۱۲۰۰۰۳۰۷۰ / خیلی از همکاران باتوجه به کم بودن حقوق و گرانی‌های اخیر و نداشتن درآمد دیگر به سختی زندگی می‌کنند.

۰۹۱۷۰۰۰۲۱۶۹ / با روی کار آمدن دولت انقلابی به حل مشکلات امیدوار شده‌ایم. امیدواریم با تدابیر درست و اقدامات جهادی باری از روی دوش مردم برداشته شود.

۰۹۹۱۰۰۰۲۶۹۲ / چرا مسئولان به فکر پروژه مسکن پاسداران زنجان نیستند. فقط چند ماهه صرف گودبرداری شده است!

۰۹۹۳۰۰۰۲۷۸۰ / خواهشاً پیگیری کنید چرا اجناس فروشگاه اتکا وقتی تولید داخل است، اینقدر گران دست مشتری را می‌گیرد؟

۰۹۱۲۰۰۰۸۷۱۵ / لطفاً در خصوص شازرژ حکمت کارت که مبلغ ناچیزی است، به گوش مسئولان برسانید.

۰۹۱۵۰۰۰۸۹۳۱ / ایام عزای سید و سالار شهیدان و نام مبارک امام حسین (ع) و اهل بیت (ع) نقطه توسل ماست که باید با اتکال به آنها از خداوند بخواهم که بالای بزرگ کرونا را از سر مردم کم کند.

۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳ سامانه پیامکی صبح صادق

۳۵۲۳۴۵۰۶
۳۵۲۳۲۴۲۲

ارتباط با سردار صفری مشاور امور ایثارگران فرمانده کل سپاه

رئیس دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج) در نشست خبری پایان مرحله اول کارآزمایی بالینی واکسن نورا

دستیابی سریع به واکسن مطمئن

علیرضا جلالیان دبیر گروه سپاه

دکتر ابوالقاسمی گفت: «دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج) پیگیر قرار گرفتن بیمارستان‌های بهداشتی رزم نیروها ذیل این دانشگاه است، چراکه تمام نیروی انسانی این مراکز فارغ‌التحصیل این دانشگاه هستند و اعتباربخشی آنها در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی انجام می‌شود، در حالی که دانشگاه بقیه‌الله تنها دانشگاه علوم پزشکی سپاه و یکی از دانشگاه‌های معتبر علوم پزشکی کشور است.»

رئیس دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج) در نشست خبری پایان مرحله اول کارآزمایی بالینی واکسن نورا گفت: «ما منتظر مجوز شروع فاز دوم مطالعات هستیم؛ اما از وزارت بهداشت درخواست کرده‌ایم که همزمان فاز دوم و سوم را شروع کنیم تا بتوانیم سریع‌تر مطالعات را انجام داده و به واکسن مطمئن برای تولید انبوه برسیم. در کنار این مطالعات بالینی تزریق واکسن برای ۱۲ تا ۲۰ سال را هم شروع می‌کنیم تا بتوانیم از مؤثر بودن این واکسن برای سنین فعال در مدارس را هم داشته باشیم که در این سنین اطمینان حاصل کرده و واکسن مطمئن برای رستا برای ۳۰ تا ۵۰ نفر باید واکسن تزریق شود.» وی گفت: «دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله در ۱۸ ماه گذشته با هدف کنترل و شکست کرونا قطب بزرگی در تحقیقات در زمینه این ویروس بود و برای نمونه با استفاده از روش‌هایی مانند اهدای پلاسما به یهودی‌افغان در بیمارستان بقیه‌الله تعداد فوری‌های ناشی از کرونا در بیمارستان بقیه‌الله در مقایسه با

سایر مراکز درمانی ۲ تا ۴ درصد کمتر بود. ما اولین مرکزی بودیم که داروی کورون را برای درمان استفاده کردیم و ثابت شد یکی از بهترین داروهای کارساز برای غلبه بر کروناست.»

ابوالقاسمی ادامه داد: «از اسفند ۱۳۹۸ برای اینکه واکسنی را برای غلبه بر کرونا طراحی کنیم، فعالیت‌های خود را آغاز کردیم و این تلاش‌ها باعث شد واکسن نو ترکیبی تولید شود. بر این اساس به منظور کارآزمایی بالینی، تعداد ۷۰ نفر داوطلب شدند و با تزریق این واکسن به افراد ۱۸ تا ۵۰ سال آزمایش مشخص شد این واکسن عوارض جانبی خاصی ندارد.» وی افزود: «ما اصرار داریم فاز دوم و سوم مطالعات هرچه زودتر شروع شود، با توجه به اینکه مادر وزارت بهداشت کشورمان با سخت‌ترین بررسی‌ها در جهان برای تأیید واکسن مواجه هستیم؛ اما برای آنکه بتوانیم مطالعات بالینی را انجام دهیم، نیازمند داوطلبانی هستیم که تاکنون به کرونا مبتلا نشده باشند. هر روز که می‌گذرد چنین افرادی

جهش‌های جدید و وضعیتی که وجود دارد، لازم است هر شش تا نه ماه همه مردم دوباره واکسینه شوند. امیدواریم اعضای جدید نظام پزشکی در دولت اهتمام بیشتری به این امر داشته باشند.»

رئیس دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله در پاسخ به پرسش خبرنگار صبح صادق درباره چرایی قرار نگرفتن بیمارستان‌ها و مراکز درمانی بهداشتی رزم نیروی زمینی، دریایی و هوایی سپاه ذیل این دانشگاه گفت: «دانشگاه بقیه‌الله (عج) تنها دانشگاه پزشکی در سپاه است و تقریباً تمام کادر درمانی مراکز درمانی سپاه در بهداشتی نیروها و سایر مراکز در این دانشگاه تربیت می‌شوند، بر این اساس اعتباربخشی مراکز درمانی را هم این دانشگاه باید داشته باشد که امروز دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی عهده‌دار آن است، این ظرفیت در دانشگاه وجود دارد و ما به میزان لازم کارشناسان و متخصصان این حوزه را در دانشکده بهداشت خود تربیت کرده‌ایم. پیگیری این امر هستیم که تحقق این مهم هم نیازمند هماهنگی بین سپاه و وزارت بهداشت است که در آینده نزدیک محقق خواهد شد.» وی اشاره‌ای هم به مختصات واکسن نورا کرد و گفت: «این واکسن از نوع واکسن‌های پروتئین نو ترکیب است که باید در سه دوز تزریق شود، و آنجا که قابلیت تولید این نوع واکسن بسیار بالاست، به راحتی پس از صدور مجوز با ظرفیت حداقل سه میلیون دوز در ماه قابل تولید است و این ظرفیت را به راحتی می‌توان با توجه به نیاز داخل و سفارشات صادرات افزایش داد.» دکتر ابوالقاسمی در خصوص کنترل سرایت بیماری با توجه به ضرب‌العجل رئیس‌جمهور گفت: «برای کنترل بیماری پیشنهاد ما این است که رفت و آمدها در شهر به شدت کنترل شود؛ البته صرف تعطیلی کافی نیست، چون برای شکستن زنجیره انتقال باید ظرفیته به شدت اعمال شود.»

صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی

صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: بدالله جوانی
سرمدیری: علی حیدری

شورای سیاست گذاری:

علی قاسمی، سیامک باقری، سعیداللزاعی،
فرهاد مهدوی، مهدی سعیدی، فتح الله پریان،
محمد رضامهدیار اسماعیلی، حسین عبداللهی فر

دبیر تحریریه: سید فخرالدین موسوی
مدیر فنی: محمد صالح نادری

صفحه آرا: علی اکبر هدایتی
عکاس: حامد گوردوزی

ناظر چاپ: سعید قاسمی
چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۲۲۴۴۶ (۰۲۱)۳۸۵۲۲۴۴۶

تلفن: ۱۱۰ و ۰۱۰۰۷۷۴۶ (۰۲۱)

ssweekly.ir
@ssweekly

info@ssweekly.ir
نمبر: ۷۷۴۸۸۴۲۶

سامانه پیامک: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۰۱۱ | دوشنبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۰

صبحانه

مرا پیدیر

زمین سراسر صحرای عرفات است و تو همان آدمی که با خطاب «ایهبطوا» بر این سیاره رنج فر و افتاده‌ای! عرفات مثالی از حقیقت زمین است که تمثیل یافته، مشقت جوع و غریابی و تشنگی و سوز آفتاب و... آن خطاب را تو از یاد برده‌ای، اما آدم به یاد داشت که آن همه گریست تا بازش پذیرفتند.

شهید مرتضی آوینی

صادقانه

آرزوی شهید

پیامبر (ص) فرمودند: از افرادی که وارد بهشت می‌شوند هیچ کس آرزوی بازگشت به دنیا را ندارد، اگر چه تمام آنچه در زمین است از آن وی شود، مگر شهید که او به سبب کرامتی که در شهادت می‌بیند، آرزو می‌کند به دنیا برگردد و ده‌ها مرتبه در راه خدا کشته شود.

صحیح بخاری، ج ۴، ص ۲۶

تلخند

زمین، روز به روز گرم‌تر/ وقوع آتش سوزی‌های متعدد در نقاط مختلف جهان نشان می‌دهد گرمایش زمین مسئله پیش رو جهان خواهد بود. / کارتونست: سانونی عماد از مراکش

کتیبه سبز

سری به نیزه بلند است

گرفته است جهان را غرور چشم سپاهت
چقدر روضه که پنهان شده در عمق نگاهت
تو از دیار حبیبی، اگر اسیر و غریبی
چه غم که در همه حالت خداست پشت و پناهت
برو که لحظه دیدار، باشکوه و شگفت است
حسین، وارث آدم، نشسته چشم به راهت
سری به نیزه بلند است در برابر زینب
چه آشناست برادر، طلوع چهره ماهت
نمانده اشک بر اینم، گرفته است صدایم
به خیمه‌های عزایم رسیده شعله آهت
شهید راه ولایت که دم زدی ز امانت
شهادتی که تو دادی خودش شده است گواحت
قسم به شام و سپیده، سر به نیزه رسیده
قسم به خلق بریده، زمین نمانده سلاح
بگو به حضرت زینب، دمشق امن و امان است
به سر رسیده غریبی، رسیده خیل سپاهت

فاطمه عارف‌نژاد

امروز هم در سوریه...

مرداد مست عطر باران بود
وقت اذان و صوت قرآن بود
در قاب تصویر، آن زمان دیدم
اخبار گو قدری پریشان بود
بغض خودش را خورد و لب واکرد:

«امروز هم در سوریه یک مرد»

نام تو را تا بر زبان آورد

احساس کردم شهر طوفان بود

تا این خیر در گوش من پیچید

یک آن جهان دور سرم چرخید

حس کردم افتاد از نفس خورشید

دستان من غرق زمستان بود

شور عجبی در دلم افتاد

آمیزه‌ای از غیرت و احساس

«جاری شود بر گونه‌ام یا نه»؟

در چشم‌هایم اشک حیران بود

گفتی: «اگر روزی خیر آمد...»

باید که سرسخت و قوی باشم

وای از دل زینب چه صبری داشت

با اینکه داغ او فراوان بود

مردی، اسارت، سر جدایی را

از اولیاء هر یک نشان داری

زینب، علی اکبر، حسین و آه

دردی که در پهلویت پنهان بود

رفتی ولی ای کاش می‌گفتی

آن لحظه آخر چه دیدی که

در چشم‌های نافذت برق

آرامشی بی حد نمایان بود

از ابتدا هم باورم این بود

که از تبار عرب‌شیا هستی

آن شب که پیوستی به مولایت

در آسمان، خورشید مهمان بود

شیوا فضل علی

نقیسه محمدی

دبیر گروه جوان

خوبی بی تابی می‌کردم، پسر! خودم هم خوب می‌دانم، قبول دارم که من، من که نه؛ همه ما با خطرات کاری که داشتی، آشنا بودیم، اما من مادرم! چطور می‌شود از یک مادر انتظار داشت که چنین چیزی را قبول کند؟ حتی گفتش هم برایم سخت است؛ گفتن اینکه در آن لحظات چه از خدا خواستم و چه حالی داشتم. شاید هم من برای تحمل این درد، کوچک بودم؛ اما واقعیت این است که تو بزرگم کردی، تو با آن نگاه لحظه آخر، که دلم را آتش زد. غروب بود که مادر خانمت زنگ زد و گفت راضی شو، سخت است، ولی باید پذیرفت!

از صبح که خبر اسارتت را شنیده بودم، در خودم گریه‌ها کردم، ضجه‌ها زدم و دلم می‌خواست دروغ باشد، اما لحظه اسارتت را همه‌جا نشان داده بودند. حالا همه به من نگاه می‌کردند، همه از من انتظار داشتند، خواهرهایم، دوستانت، همسرت، پدرت، اصلاً همه آنهایی که تو را می‌شناختند و نمی‌شناختند، از من انتظار داشتند. منتظر بودند تا

داستان

بوی پیراهن خونین کسی می‌آید

به یاد شهید محسن حججی

خدا خواستم که خبر شهادت زودتر برسد، از خدا خواستم تا اسارت بیشتر از این طول نکشد، فقط خدا می‌داند که دعایش چه‌ها بر سر تو می‌آورد، تصور اینکه خاری به پای تو برود، برایم سخت بود. چه برسد به اینکه کسی...

ساعت نیمه شب را نشان می‌داد، ما هنوز کنار مزار شهیدا بودیم، خیلی‌ها بودند، همه آمده بودند برای شهادت دعا کنند، من هم دلم را آرام کردم و از اعماق قلبم خواستم تا خدا این قربانی را از ما بپذیرد. خواهرت، خون گریه می‌کرد محسن جان! کربلایی درست کرده بودی، همه انگار منتظر بودند از قتلگاه خبری برسد، که رسید...

بوی پیراهن خونین کسی آمد و روی لب‌ها لیخند نشاند. پسر! کدام مادر را سراغ داری که خودش از خدارفتن فرزندش را بخواد و با خبر مرگ فرزندش لیخند بزند و خدا رو شکر کند. من آن مادرم! اما من به چیزی جز شهادت راضی نبودم که شهدا همه زنده‌اند و چه چیزی بهتر از این؟ چه افتخاری بالاتر از این؟ تو رفتی ولی ماندگار شدی، پاره تنم! حالا هربار که دلم می‌گیرد، خاطرات آن روزها را اینجا کنار مزارت تازه می‌کنم، تو طعم اسارت و شهادت را با هم چشیدی، مبارکت باشد پسر!...

به رفتن راضی باشم، می‌شنیدم که از من انتظار دارند از تو بگذرم، همان‌گونه که بلا تشبیه ریباب از علی اصغر، لیلیا از علی اکبر و حضرت فاطمه از محسن!... حالا که خوب فکر می‌کنم می‌بینم چقدر به من عزت دادی! من را همسرد چو بانوائی قرار دادی، نور چشمم!

گفتند بگذر! گفتند تو راضی نبودی که محسن شهید بشود، تو محسن را در قامت شهید نمی‌خواستی و حالا پسر تو در چنگال همان یزیدیانی که سال‌ها پیش به سالار رسول خدا جسارت کردند، اسیر شده، در دست همان‌ها، شاید خولی، شاید عمر سعد، شاید حرمه... من راضی نبودم رفتن تو را ببینم، اصلاً کدام مادری به مرگ فرزند راضی شده؟ اما خون تو رنگین‌تر از اهل بیت (ع) نبود!

آن شب تلخ را هرگز فراموش نمی‌کنم محسن جان! انگار خاطره آن شب را مثل یک داغ روی قلبم حک کرده‌اند. آن شب همه با هم با یک دنیا درد به مزار شهدای گمنام رفتیم. همان‌جا که همیشه می‌رفتی، حتی توان قدم برداشتن نداشتم، همان‌جا نشستم و دلم قرار گرفت و راضی شدم. همان‌جا راضی شدم که تو هم به آرزوی قلبی‌ات برسی، سخت است اما محسن جان، پسر! همان‌جا از

سلامت

لاغری چه بلایی سرتان می‌آورد؟

زهرا وحیدی نیا

کارشناس علوم تغذیه

لاغری مفراط به همان اندازه که اضافه وزن می‌تواند برای سلامتی شخص مشکل ایجاد کند، خطرناک باشد. اگر فردی کم وزن باشد، بدن او مواد مغذی لازم برای ساختن استخوان‌ها، پوست و موهای سالم را دریافت نمی‌کند. چه زمانی شخص لاغر مفراط است؟ اگر BMI فرد زیر ۱۸/۵ باشد، ممکن است کمبود وزن داشته باشد. با تقسیم وزن (کیلوگرم) بر قد (متر) به توان BMI خود را حساب کنید. حال این لاغری مفراط چه عوارضی را در پی دارد؟ پوکی استخوان، مشکلات پوستی، موی بدن اندکی: اگر فردی در رژیم روزانه خود به اندازه کافی مواد مغذی دریافت نکند، ممکن است مشکلاتی مانند نازک شدن پوست، ریزش مو، خشکی پوست یا سلامت پایین دندان را نشان دهد.

مکرر بیمار شدن: اگر فردی انرژی کافی از رژیم غذایی خود برای حفظ وزن سلامت بدن دریافت نکند، ممکن است مواد غذایی کافی برای مقابله با عفونت‌ها نداشته باشد. در نتیجه، ممکن است فرد به طور مکرر بیمار شود و بیماری‌های شایع، مانند سرماخوردگی می‌تواند بیش از حد معمول طول بکشد. احساس خستگی مداوم، کم خونی

و باروری‌های مشکل و سخت. تولدهای زودرس: بر اساس مطالعه‌ای که در یک مجله بین‌المللی زنان و زایمان منتشر شده است، خانمی باردار و دارای وزن کم، بیشتر در معرض خطر زایمان زودرس، یعنی زایمان قبل از ۳۷ هفته بارداری است.

حسن ختام

الحمدلله که اینجاییم

حسن نوروزی

نویسنده

همین که هنوز نسیم پرچم کربلای جدتان به ما می‌رسد، کافی است. همین که هنوز چشم مان به نور پارچه مشکی عزای جدتان روشن می‌شود، جای شکرش باقی است. همین که به صدای روضه اشک می‌نشیند گوشه چشم مان، هزاران بار شکر. همین که افتخارمان نوکری جد شمامست، الحمدلله.

آقا جان، می‌دانم گناهکارم و جامانده از قافله سیر و سلوک، ولی حسین (ع) را دوست دارم. درست است جاده خاکی زده‌ام و راه را اشتباه رفته‌ام؛ ولی دلم خوش است که حسین (ع) را دوست دارم. می‌فهمم که جزای من یک جرعه نفس هم نیست، ولی دلم گرم سفره احسان حسین (ع) است.

مولای من، ای صاحب عزای محرم، ای روضه‌خوان حسین (ع)، ای از همه عاشق‌تر برای امام حسین (ع)، به دعای شما، ما را رسانده‌اند به محرم، ما که آبرویی نداشتم، رو سیاه بوده‌ایم و غرق در گناه، این لطف و کرم لایتنانی شما بوده که اینجاییم. ما را هم همین بس که اینجاییم. الحمدلله.

آقا جان، این روزها خیلی دوست‌تان داریم و چشم انتظار تطهیر با اشک‌های روضه شما ایم.